

Veřejné licence v České republice

Matěj Myška
Radim Polčák
Jaromír Šavelka
Libor Kyncl
Iveta Sviráková

verze 2.0

Veřejné licence v České republice

Matěj Myška, Radim Polčák, Jaromír Šavelka,
Libor Kyncl, Iveta Sviráková

verze 2.0

**Publikace byla financována z projektu
„Projekt integrace veřejných licencí“
reg. číslo P408/12/2210
podpořeného z Grantové agentury ČR.**

Autoři jednotlivých kapitol:

Matěj Myška (II., III., IV. VI., VII., Přílohy)

Radim Polčák (I.)

Jaromír Šavelka (IV.)

Iveta Sviráková (IV.)

Libor Kyncl (V.)

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

Pro sazbu publikace byly použity fonty Tex Gyre Adventor (zpřístupněný pod GUST e-Foundry License; <http://www.gust.org.pl/fonts/licenses/GUST-FONT-LICENSE.txt>) a Charis SIL (zpřístupněný pod SIL Open Font License; http://scripts.sil.org/cms/scripts/page.php?item_id=OFL_web)

© Masarykova univerzita, 2014

ISBN 978-80-210-7192-6 (tištěná verze)

ISBN 978-80-210-7193-3 (online verze)

Elektronická verze publikace je dostupná z: <http://flip.law.muni.cz>

Vážení čtenáři,

do rukou (resp. na obrazovky Vašich monitorů) se Vám dostává druhá verze publikace “Veřejné licence v českém právu”. Od její první verze se veřejné licence dostaly ještě více do popředí zájmu. Jako významný příklad může posloužit stanovení povinného režimu Open Access (tj. otevřeného přístupu) k výsledkům vědeckého výzkumu podpořeného v rámci programu Evropské komise Horizont 2020. Stejně tak se začíná stále intenzivněji využívat informací veřejného sektoru formou tzv. open data.

Druhá verze se snaží zachytit tyto obecné trendy a zároveň reflektovat dvě zásadní skutečnosti, a to účinnost nového občanského zákoníku a novou verzi licencí Creative Commons 4. 0.

I nadále zůstává cílem této příručky srozumitelnou formou představit fungování veřejných licencí a poskytnout obecný návod pro jejich bezproblémovou aplikaci (nikoliv tedy specifické řešení konkrétní situace). Cílovou skupinou čtenářů jsou všichni uživatelé těchto licencí, zejména autoři, umělci, programátoři, akademici a knihovníci—tedy osoby často bez právního vzdělání. Tomu odpovídá způsob a struktura výkladu, v němž jsme se snažili zajistit maximální přehlednost, přístupnost a srozumitelnost.

Pro nutné pochopení širších souvislostí aplikace veřejných licencí nastiňujeme v první kapitole základy autorského práva, jelikož veřejné licence jsou pouze jeho specifickou výsečí. Jednotlivé právní aspekty veřejných licencí, tj. jejich právní povaha, způsob jejich uzavírání a vymahatelnost jsou pak obsahem kapitoly druhé.

Tato kapitola tak uzavírá obecný výklad o veřejných licencích, jejichž prostudování lze doporučit všem zájemcům o tuto problematiku. Dále pak následují kapitoly o aplikaci veřejných licencí v konkrétních oblastech—zájemce si tedy může vybírat dle oblasti svého profesního působení či oblasti zájmu. Specificky jsme se zaměřili na kapitoly týkající se veřejných licencí v akademické praxi, při vývoji software a při licencování informací veřejné správy, a rozšířili je. Co do struktury obsahuje každá z těchto zvláštních kapitol přehled a výklad relevantních

právních ustanovení doplněný teoretickým pojednáním k dané problematice. Zejména je však pozornost věnována praktickým aspektům aplikace veřejných licencí formou otázek a odpovědí na modelové případy. Nejzajímavější dotazy, které jsme obdržely v rámci veřejných konzultací, jsou pak zodpovězeny v samostatném FAQ, tedy často kladených dotazech. Rozšiřující informace ke konkrétnímu tématu nalezne čtenář ve speciálních infoboxech v textu.

Při využívání veřejných licencí lze obecně v těchto specifických oblastech rozlišit dva okruhy problémů. První z nich se týká zveřejňování děl pod veřejnými licencemi. Druhý okruh problémů vzniká při užívání děl licencovaných pod veřejnými licencemi. Tyto otázky pak budou adresovány z pozice zainteresovaných subjektů. Jistou daní za takto rozsáhlý záběr bylo omezení hloubky výkladu. Čtenáře se zájmem o prohloubení konkrétní oblasti si však dovoluujeme odkázat na anotovanou bibliografii.

Ani ve druhé verzi nejsou, přes zapracované změny a rozšíření, adresovány všechny problematické a přitom praktické otázky. Zejména se pak jedná o vztah veřejných licencí a kolektivní správy a mezinárodněprávní aspekty veřejných licencí. Tyto a další témata jsou dalším předmětem výzkumu projektu „Projekt integrace veřejných licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR. Více informací o tomto projektu naleznete na jeho webových stránkách www.flip.law.muni.cz.

Jelikož je ale, jak známo, teorie šedá a zelený je strom života, je nám již nyní jasné, že jsme nebyli určitě schopni pokrýt další možné obecné aplikační problémy, které souvisí s používáním veřejných licencí. Proto oceníme veškeré připomínky, náměty, nápady, podněty pro další aktualizaci publikace na e-mailové adrese flip@law.muni.cz.

Kolektiv autorů

V Brně, červenec 2014

Obsah

I	ÚVOD DO AUTORSKÉHO PRÁVA	13
	Smysl práva duševního vlastnictví	13
	Autorské dílo	15
	Práva k autorskému dílu	17
	Užití autorských děl jinými osobami než autorem – licenční smlouvy	22
	Užití autorských děl jinými osobami než autorem – volná užití a zákonné licence	26
	Zvláštní případy výkonu majetkových práv autorských.....	28
II	VEŘEJNÉ LICENCE V ČESKÉM PRÁVU	35
	Vyjasnění pojmů veřejná, svobodná, volná, otevřená licence	35
	Uzavírání veřejných licencí.....	37
	Licence Creative Commons	42
	Licenční prvky licencí Creative Commons	45
	Varianty licencí Creative Commons.....	53
	Licence Creative Commons 4.0	56
III	VEŘEJNÉ LICENCE V AKADEMICKÉ PRAXI	59
	Veřejné licence v akademické praxi při užívání cizích děl	62
	Veřejné licence při zveřejňování vlastních vědeckých děl	64
IV	VEŘEJNÉ LICENCE A SOFTWARE.....	73
	Zpřístupnění vlastního softwaru pod veřejnými licencemi .	76

Licence GNU GPL	77
Licence GNU LGPL.....	79
Licence BSD a MIT.....	80
Užívání softwaru šířeného za podmínek některé veřejné licence.....	83
V VEŘEJNÉ LICENCE A INFORMACE VEŘEJNÉHO SEKTORU ...	91
Otevřená data – co to je?	95
Právní režim informací veřejného sektoru.....	97
Zveřejňování dat v režimu Open Data	104
Licencování databázových práv pomocí veřejných licencí a PSI	113
Užívání veřejných licencí u otevřených dat a informací veřejného sektoru.....	122
Shrnutí.....	128
VI ZÁVĚREM	133
Zpřístupnění díla pod veřejnými licencemi	133
Užívání díla pod veřejnými licencemi	135
VII FAQ–ČASTÉ DOTAZY K VEŘEJNÝM LICENCÍM	139
Obecně k veřejným licencím	139
Free Culture (hudba, fotografie, kolektivní správa práv)..	141
Open Access (akademická praxe)	144
Free/Open Source Software	145

VIII ANOTOVANÁ BIBLIOGRAFIE K PROBLEMATICE VEŘEJNÝCH LICENCÍ	149
Obecné zdroje k problematice autorského práva	149
Obecné zdroje k veřejným licencím.....	150
Veřejné licence a umělecká díla.....	152
Veřejné licence v akademické praxi.....	152
Veřejné licence a software.....	154
Veřejné licence a informace veřejného sektoru.....	156
IX PŘÍLOHA Č. 1: ANOTOVANÁ LICENCE CREATIVE COMMONS	161
X PŘÍLOHA Č. 2: NÁVRH PŘEKladu LICENCE CREATIVE COMMONS 4.0	175

Úvod do autorského práva

I. kapitola

I ÚVOD DO AUTORSKÉHO PRÁVA

Smysl práva duševního vlastnictví

Kulturu nelze chápat jako nějakou elitní kratochvíli, jako tajuplnou doménu umělců nebo dokonce jako politický rezort (byť se tak u nás z vlastní vůle sám označuje) – kultura je totiž ve svém souhrnu tím, k čemu směřuje veškerý společenský vývoj a jde tak o nejvyšší hodnotu společenské organizovanosti. Míru kultury či kulturnosti samozřejmě nelze změřit ani nelze kulturní vývoj nějak definovat či direktivně určovat. Je ale zřejmě možno alespoň do určité míry srovnávat komplexně míru kultury v různých světových civilizacích.

Mezi kritéria, jimiž porovnáváme kulturu Evropy, severní Ameriky či například východní Asie, můžeme počítat kvalitu života, technologickou vyspělost, sociální soudržnost, hodnotu umělecké produkce aj. Za užití těchto kritérií můžeme konstatovat, že přes to, že Evropa resp. euroatlantická civilizace nyní nevykazuje ekonomickými parametry, politickou jednotou, vojenskou silou ani například zásobami nerostného bohatství, získala od počátku novověku světovou kulturní dominanci, která se jí doposud daří víceméně úspěšně držet.

S trochou nadsázky lze toto konstatování demonstrovat na příkladu bohatého člověka, který přemýšlí, odkud koupit to nejlepší oblečení nebo osobní automobil. Ať už takový člověk vydělal své peníze kdekoli, je velmi pravděpodobné, že sáhne po francouzské či italské módní značce nebo po německé, italské či anglické značce osobních automobilů (představa, že by bohatý člověk chodil oděn v čínském oblečení a jezdil v nigerijském autě je i přes aktuální ekonomický vývoj stále spíše úsměvná).

Podstatou kulturní vyspělosti je kreativní produkce. Lidská kreativita je totiž právě tím, co vede k produkci originálních informací organizujících společnost – může jít o objevy, vynálezy nebo politické teorie, ale též o hudbu, divadelní hry či třeba filmová díla. Kreativní produkce tedy ve svém souhrnu vytváří společenskou kulturu. Čím lépe

se společností daří využívat svůj kreativní potenciál, tím pak může být v soutěži civilizací o kulturní dominanci úspěšnější.

Od předminulého století podléhala postupně Evropa módě přepočítávání veškerých společenských hodnot na peníze (v důsledku toho nyní máme například tendenci namísto o kulturní společnosti hovořit spíše o znalostní ekonomice) a kreativní produkce tedy musela být kvůli tomuto vývoji nutně ekonomicky ohodnocena. K tomu bylo též nutno vytvořit kvalitativně nové právní instituty tak, aby mohly být kreativní informace ve své ekonomické hodnotě náležitě chráněny. Ekonomické ohodnocení a právní ochrana výstupů kreativní produkce mají za cíl motivovat nadané původce kreativních informací k tomu, aby svoji kreativitu ekonomicky zúročili ve formě právem chráněných originálních informací (vynálezů, objevů, uměleckých děl apod.) – právě to, tj. finančně ohodnotit původce kreativních informací, je pak hlavní myšlenkou práva duševního vlastnictví.

Přestože bývá někdy právo duševního vlastnictví považováno za staré právní odvětví, jeho současná podoba je v porovnání například s institutem reálného vlastnictví až povážlivě mladá. To, co nyní někteří autoři považují za prastaré zárodky dnešního duševního vlastnictví, mělo totiž dramaticky odlišnou teleologii – římskoprávní ochrana původců informací směřovala primárně k mravnosti (je totiž nemravné označit se za původce cizí myšlenky) a třeba staroanglické autorské právo bylo spíše než ochranou autora či vydavatele nástrojem prosté vrchnostenské cenzury.

Vzhledem k tomu, že nástroje práva duševního vlastnictví jsou v porovnání s tradičními právními instituty relativně mladé, nemusí být případná změna jejich struktury či orientace spojena s nějakými výraznými společenskými otřesy. Je tedy docela dobře pravděpodobné, že v blízké budoucnosti právo duševního vlastnictví a s ním i autorské právo doznají pod vlivem aktuálních jejich praktických i filozofických problémů zásadních změn. Případných budoucích pohybů, byť by měly zásadní charakter, však není důvod se obávat. Budou-li totiž vedeny shora zmíněným základním smyslem a účelem duševního vlastnictví, tj. dát vydělat původci užitečných kreativních informací, nemůže mít

takový zásah do statutu quo díky chybějícím historickým stereotypům žádné vážnější negativní dopady.

Autorské dílo

Kreativní produkce informací má velké množství forem a k jejich pokrytí se v právu postupně vyvíjejí specializované instituty. Autorské právo směřuje k ochraně objektivně vnímatelných výsledků tvůrčí činnosti, tj. forem, v nichž se projevuje lidská kreativita. Ústředním pojmem autorského práva tak je pojem autorského díla jakožto objektu veškerých autorskoprávních vztahů.

Definice autorského díla jako objektivně vnímatelného výsledku tvůrčí činnosti je velice široká a zahrnuje všechny možné projevy lidské tvořivosti. Nejde tedy jen o díla zachycená trvale (např. texty resp. díla literární) nebo o díla, jejichž nosičem je nějaký hmotný podklad (např. díla výtvarná) ale též o díla, která, ačkoli je lze objektivně vnímat, nemusí být v čase nijak zachycena (např. hudební vystoupení nebo přednáška). Katalog autorských děl navíc není do budoucna nijak omezen – to umožňuje označit za autorská díla například nově vznikající umělecké formy založené na nových médiích, nejruznější performance apod.

Zvláštním typem autorského díla je **dílo souborné**. Jedná se o dílo, které vznikne kreativní kombinací jiných autorských děl, tj. například uspořádáním sborníku nebo redakcí čítanky. Zahrnutím do díla souborného samozřejmě není dotčena existence práv k původnímu autorskému dílu – pouze vzniká nové právo ke způsobu, jímž jsou jednotlivá díla do souboru zařazena.

Od díla souborného je třeba odlišit autorské **dílo, které vzniklo společnou tvůrčí prací více autorů**. Od souborného díla se liší tím, že jednotlivé jeho části nelze použít samostatně, tj. buďto vůbec nelze určit jejich přesný rozsah nebo nemají takový charakter, aby je bylo možno oddělit a samostatně užít. Za spoluautora se může považovat pouze ten, kdo se podílel na vytvoření díla jako takového (tj. jeho objektivně vyjádřené formy). Pokud někdo například poskytuje autorovi

při tvorbě díla inspiraci, rady nebo metodické vedení, není z hlediska autorského práva považován za spoluautora. Mýtus spoluautorství na základě inspirace, vedení nebo jiné pomoci autorovi je u nás rozšířen například v akademické nebo umělecké sféře – je v tomto směru potřeba důrazně připomenout, že například vedoucí diplomové nebo práce, mistr odborné výchovy nebo šéf ateliéru nejsou spoluautory prací, které pod jejich vedením vznikají.

Ohledně dispozic s dílem vytvořeným více spoluautory platí, že o ní rozhodují všichni jednomyslně. Bez ohledu na velikost spoluautorských podílů danou jejich tvůrčími příspěvky je tedy třeba, aby příslušné užití nebo licenci (včetně veřejné licence) schválili všichni, kdo se na vytvoření díla autorsky podíleli.

Za zvláštní typ autorského díla považujeme též **počítačové programy**. Přesnější anglický termín „software“ není naším autorským právem používán zejména z legislativně-technických důvodů – platí ale, že počítačový kód, ať už jde o počítačový program v pravém smyslu toho slova, aplikační knihovnu nebo třeba uživatelské rozhraní, je chráněn jako tento specifický typ autorského díla. Poněkud problematické v této souvislosti je, že i na software je chráněna jeho objektivně vnímatelná forma a právní úprava je v tomto směru analogická s literárními díly (např. knihami, články apod.). To samozřejmě neodpovídá nátuře software jako funkční entity a působí to v praxi řadu obtíží. Ani alternativní forma ochrany software průmyslovými právy duševního vlastnictví (konkrétně patenty), s níž se můžeme setkat například v USA, však není uspokojivě efektivní a jedním ze základních zadání práva duševního vlastnictví tak v současné době je vytvořit takový model ochrany, který by odpovídal povaze software, jeho společenské a ekonomické důležitosti a který by zároveň v praxi dostatečně fungoval (to vzhledem ke smyslu a účelu duševního vlastnictví naznačenému výše).

Velmi specifickým objektem autorského práva je **databáze**. Ta samozřejmě může být chráněna jako klasické autorské dílo, pokud splňuje požadavky na objektivní vnímatelnost a kreativitu. Specifická práva (tzn. práva sui generis) však má i původce takové databáze, která sama

o sobě sice není nikterak kreativní (jedná se např. o databázi měření nějakých empirických hodnot), ale do jejíž vytvoření resp. naplnění bylo nutno vložit nějaké úsilí či investice. Za databázi, k níž se vážou práva sui generis, tak lze například označit databázi dat z vědeckého experimentu – naopak soubor výsledků fotbalových utkání zřejmě z důvodu mizivé investice ze strany jejího původce chráněn nebude.

Práva k autorskému dílu

Na rozdíl například od takzvaných průmyslových práv duševního vlastnictví, tj. patentů, užitných vzorů apod., není pro vznik autorskoprávní ochrany třeba žádného administrativního úkonu. Autorské dílo tedy není třeba nikde hlásit ani registrovat a dokonce není nutno ani jej zpřístupnit veřejnosti (např. vydat tiskem). Autorská práva totiž vznikají objektivně se vznikem autorského díla, a to dokonce bez ohledu na vůli autora. Ani autor sám tedy nemá možnost jednostranně se svých autorských práv vzdát nebo nějakým jednostranným jednáním zajistit, že jeho dílo jich bude prosto.

Tato situace, kdy se autor nemůže svých práv k dílu nikterak jednostranně setřást (a dát tím například své dílo k volné dispozici veřejnosti) je poněkud paradoxní. Reálného vlastnictví se totiž lze vcelku jednoduše jednostranným úkonem zbavit (tj. např. hodit věc do koše) a relativně snadno se lze zbavit i průmyslových práv duševního vlastnictví (tj. zrušením jejich registrace). K tomu, aby se autor mohl sám rozhodovat, jaký bude právní režim užití jeho autorského díla, tak vznikly veřejné licence (někdy též označované jako volné licence) – o nich viz dále.

Práva, která má autor díla, lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na práva osobnostní a práva majetková. Osobnostní práva autorská vážou se k osobě autora a týkají se jeho osobnosti. Jsou založena na předpokladu, že autorské dílo je vedle své ekonomické hodnoty též projevem autorovy osobnosti a způsob, kterým se s dílem nakládá, je pro autora otázkou bezprostředního osobního zájmu.

Mezi **osobnostní práva** autorská řadíme právo na explicitní autorství, právo na technickou a morální integritu díla a konečně právo na rozhodnutí ohledně toho, zda bude dílo zveřejněno (nebo zda zůstane veřejnosti skryto). Právo osobovat si autorství se zjednodušeně řečeno týká toho, že autor má právo být uveden jako autor. Autor se samozřejmě může autonomně rozhodnout, že tohoto práva nevyužije nebo že dovolí někomu jinému, aby se za autora označil. V některých případech dokonce musí autor takový zásah ze zákona strpět – to konkrétně u děl zaměstnaneckých, u nichž se za autora může označit sám zaměstnavatel (viz dále).

Právo na technickou integritu díla se projevuje tak, že jen autor má právo na to rozhodnout, pokud má být dílo nějakým způsobem měněno nebo třeba doplňováno. Pouze autor také může někoho jiného pověřit, aby například pokračoval v jeho výtvarné práci nebo aby dále aktualizoval jeho literární dílo. Morální integritou rozumíme právo na to, aby bylo dílo autora užíváno tak, aby neutrpěla jeho vážnost – lze se tedy bránit například proti takovému užití díla, k němuž má sice jeho uživatel příslušnou licenci (viz dále), ale které je vzhledem k povaze díla nedůstojné.

Právo na rozhodnutí o zveřejnění díla je třeba odlišit od samotného práva dílo zveřejnit. Rozhodnutí o zveřejnění díla je otázkou toho, zda má autor zájem veřejnost se svým dílem seznámit nebo zda má naopak z nějakého důvodu zájem na tom, aby jeho autorské dílo neopustilo jeho soukromou informační sféru. Naproti tomu samotné zveřejnění díla, k němuž může dojít až poté, co s ním autor vysloví shora zmíněný souhlas, představuje formu užití autorského díla a spadá do kategorie práv majetkových (viz dále).

Všechna osobnostní práva mají formální délku trvání omezenou životem autora. I po smrti autora však se mohou ti, kdo mají na ochraně jeho někdejších práv zájem, domáhat se jejich ochrany. Nelze se tedy například ani po Janáčkově smrti jen tak označovat za autora jeho hudebních děl nebo připisovat další postavy do Havlových her.

Z ekonomického hlediska nepoměrně důležitější než osobnostní práva jsou **práva majetková**. Stručně řečeno jde o práva dílo v nejrůznějších

formách užití. Katalog typů užití autorských děl, na která se majetková práva autorská vztahují, je poměrně rozsáhlý a lze tak říci, že prakticky cokoli, co se s dílem může dít, ať už jde o jeho rozmnožování, distribuci, zpřístupnění veřejnosti nebo třeba jeho vysílání v rádiu, je obsahem majetkových práv autorských. Délka trvání majetkových práv autorských je obecně omezena na sedmdesát let od smrti autora, přičemž po uplynutí této doby se autorské dílo stává tzv. dílem volným, tj. dílem, za jehož užití nenáleží autorovi odměna a jehož užití není ani nijak omezeno. Po uplynutí této doby tedy může například vydavatel vydat tiskem knihu i bez toho, aby musel s dědici uzavírat licenční smlouvu nakladatelskou.

„§ 27 odst. 7 autorského zákona¹ upravuje speciálně výpočet doby, kdy se stane dílo autorskoprávně volným. Známých 70 let se začíná počítat až od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž autor zemřel.

Například díla Václava Havla budou volná v autorskoprávním slova smyslu dne 1. 1. 2082, nikoliv 18. 12. 2081.

Oproti smyslu a účelu duševního vlastnictví, tj. odměnit autora za kreativní vytvoření kvalitní informace, jdou majetková práva autorská ještě poněkud dále – autor totiž nemá jen právo na to získat za užití svého díla náležitou odměnu, ale má právo přímo rozhodovat o tom, kdo a jak smí jeho dílo užívat. Typicky tedy může autor například udělit někomu svolení k tomu, aby jeho dílo vydal tiskem nebo aby jej zveřejnil na internetu. Z toho pak plyne, že dojde-li k užití díla, k němuž nedal autor souhlas, má autor nejen právo na to být za takové užití odměněn (resp. odškodněn) ale má též právo domáhat se, aby bylo takové užívání ukončeno.

Právě restriktivní složka majetkových práv autorských jeví se v současnosti jako čím dál tím více problematická. Snaha přijímat, tvořit, zpracovávat a komunikovat informace je totiž bytostnou součástí základní

1 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, ve znění pozdějších předpisů – dále jen AutZ.

přirozeností člověka a cokoli se jí staví jen tak do cesty (v tomto případě to jsou restrikce šíření autorských děl), trpí logicky nedostatkem materiální legitimacy.

Myšlenka restriktivní složky majetkových práv autorských je založena na též ekonomickém předpokladu, na němž stojí majetková podstata vlastnictví reálného, tj. na vzácnosti. Čím vzácnější je předmět reálného vlastnictví (tj. čím větší je po něm poptávka a čím je omezenější jeho dostupnost), tím je jeho hodnota vyšší. Tento model může samozřejmě v reálném prostředí velmi dobře fungovat, neboť hmotné statky nelze jen tak replikovat. V případě informací (a připomeňme, že autorské dílo je objektivně vyjádřenou kreativní informací) je však potíž s tím, že máme k dispozici velmi efektivní prostředky k jejich replikaci a šíření.

Základní problém současného autorského práva, kvůli kterému hrozí nejen krize euroatlantické kreativní produkce, ale který může zásadním způsobem změnit i současnou světovou kulturní dominanci Evropy, tedy spočívá v tom, že namísto snahy o zajištění výtěžku autorům kreativních informací zaměřujeme se stále více na omezování zájemců o autorská díla v používání moderních informačních a komunikačních technologií.

Dobře to ilustruje příklad francouzského zákona zkráceně označovaného jako HADOPI. Díky restrikcím, které přinesl uživatelům služeb informační společnosti, podařilo se podle dostupných statistik zvýšit efektivitu autorskoprávních omezení a snížit míru takzvaného internetového pirátství ve Francii o ohromujících třicet procent. Bohužel však přitom nebyl zaznamenán prakticky žádný nárůst zisků mezi producenty autorských děl. Výsledkem aplikace drakonického zákona, za který Francii kritizovala i zvláštní zpráva OSN o dodržování základních informačních práv člověka, tedy je, že Francouzi konzumují o třetinu méně kreativní produkce a přitom to nikomu nepřináší žádný znatelný finanční prospěch (tj. autorům, vydavatelům ani státu). Informačními restrikcemi tedy v tomto případě dosáhla Francie zcela bez ekonomického efektu pouze snížení kulturní úrovně vlastních občanů.

Zaměření na zisk spíše než na omezování konzumentů autorských děl stojí za společenským i ekonomickým úspěchem nového typu služeb využívajících výhod moderních informačních a komunikačních technologií. Typickým příkladem může být v tomto směru americký Netflix, Spotify nebo alternativní obchodní modely některých producentů hudebních děl či nakladatelů.

V případě komerčních služeb postavených na předplatném se vlastně jedná o určitou formu organické kolektivní správy výnosů. Správce (poskytovatel služby) vybírá od uživatelů poplatky za dostupnost autorských děl a ty pak dělí mezi producenty. Tyto služby jsou mezi uživateli velmi oblíbené a co do technologie i ekonomického modelu vysoce efektivní. V místech, kde jsou dostupné, obvykle také výrazně klesá obliba služeb zneužívaných k protiprávnímu šíření autorských děl.

Specificky v Evropě, která by pro tento typ služeb představovala ideální trh, však jejich uplatnění brání autorskoprávní restrikce založené na neexistenci jednotného evropského trhu. Situace, kdy jedinou bariérou pro jejich rozvoj je právní úprava, je evidentně paradoxní, neboť zájem o jejich vstup na národní trhy mají producenti i uživatelé. Uzavření národních trhů však v tomto případě stále výrazně podporují především národní kolektivní správci a místní vykonavatelé práv ve spolupráci s místními provozovateli médií – těm totiž může dostupnost kvalitního a levného obsahu ze zahraničí rozbořit doposud solidně fungující model umožňující při troše vzájemné spolupráce realizaci solidních zisků při minimálních investicích do kvality nebo dostupnosti kreativní produkce.

Druhou shora zmíněnou alternativou pak jsou nové modely kreativní produkce, s nimiž experimentují například malá nezávislá hudební vydavatelství především v USA. Jejich problém však spočívá v tom, že standardní model ekonomiky autorských děl založený platným právem je i nadále postaven na omezování jejich dostupnosti – chce-li pak nějaká služba nebo obchodní model stavět svůj úspěch na nerespektivní produkci kvalitních autorských děl, musí si alternativní

ekonomický model vytvořit, vypracovat, realizovat a chránit sama, tj. bez pomoci typických právních institutů.

Užití autorských děl jinými osobami než autorem – licenční smlouvy

Jak bylo naznačeno výše, existuje v autorském právu oproti reálnému vlastnictví paradox týkající se autonomie vůle autora. Osobnostní i majetková práva autorská totiž vznikají přímo ze zákona spolu s vytvořením díla a autor nemá možnost jejich vzniku zabránit nebo se jich nějakým jednostranným právním jednáním vzdát. Byť by tedy autor při vytvoření svého díla sám prohlásil, že o ochranu majetkovými právy autorskými nestojí a že dává své dílo volně k dispozici veřejnosti, nevyvolávalo by takové prohlášení žádné právní následky – zákon totiž k tomu, aby mohl majetková práva autorská vykonávat kdokoli jiný než autor, vyžaduje dvoustrannou nebo vícestrannou dohodu, tj. takzvanou licenční smlouvu.

V reakci na vydání první verze této příručky objevil se v naší právnické literatuře ojedinělý názor, že totiž lze s majetkovými právy autorskými přeci disponovat i formou jednostranného souhlasu s jejich výkonem, neboť takovému postupu nic v platném právu nebrání. Teoreticky vzato je taková konstrukce sice ve vztahu k subjektivním právům obecně možná, avšak v praxi ji shledáváme naprosto nepoužitelnou. Jejím uplatnění navíc brání i sám autorský zákon, když dovolení užít dílo jiné osobě než autorovi v § 12 odst. 1 formuluje ve vztahu k licenci jako tzv. unilaterální (tj. výlučné): “Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě **smlouvou** oprávnění k výkonu tohoto práva; **jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.**”

Jedním z typických znaků jednostranného souhlasu je navíc jeho libovolná odvolatelnost. Ta spolu s problematickou prokazatelností existence jednostranného souhlasu u autorského díla posouvá tuto

konstrukci v oboru autorského práva do roviny čistě hypotetické salónní debaty bez valného smyslu. Dokonce i z hlediska právní teorie lze pak namítnout, že hypotetické konstrukce, které v praxi z podstaty nikdy nenajdou uplatnění (tj. nebude je nikdy možno efektivně vymáhat), nemohou v právu existovat ani ideálně. Tak či onak je paradox nemožnosti unilaterální dispozice autora s jeho právy v našem právu aktuální realitou a jediným použitelným institutem tedy zůstává licenční smlouva.

Předmětem licenční smlouvy je výkon majetkových práv autorských. Tato práva se licenční smlouvou nepřevádějí (tj. zůstávají i nadále autorovi), ale jejím uzavřením získává nabyvatel licence právo dílo sjednaným způsobem užit. Fakticky se může převodu práv na nabyvatele licence blížit situace, kdy má licenční smlouva výhradní (exkluzivní) charakter – takovou smlouvou dává autor nabyvateli licence nejen právo své dílo užit, ale současně se i sám zavazuje své dílo neužívat a ani k tomu nikomu dalšímu nedávat souhlas. Nabyvatel licence získává v takovém případě výhradní právo sjednaným způsobem dílo užit a tento způsob užití i výhradně kontrolovat – ekonomicky je taková alternativa pro nabyvatele licence samozřejmě zajímavější, neboť má jistotu, že kromě něj už nikdo další už dílo užívat nebude. Ani v tomto případě však *de iure* práva na nabyvatele licence formálně nepřecházejí.

S postupem času se v praxi vyvinula celá řada standardně užívaných typů licenčních smluv a rovněž tak i způsobů, jimiž lze licenční smlouvu uzavřít. Platí totiž, že licenční smlouva může být uzavřena v libovolné formě, tj. například i konkludentním jednáním (výjimkou je výhradní licenční smlouva, která vyžaduje písemnou formu). Zašle-li tedy například autor svůj článek s nabídkou k publikaci v odborném časopise, lze takové jednání považovat za návrh na uzavření licenční smlouvy a přijetí článku k publikaci a jeho následné otištění pak lze považovat za přijetí tohoto návrhu. Nabyvatel licence však musí samozřejmě dbát o to, aby byl v případě pozdějšího sporu schopen prokázat vzájemné právní jednání, tj. aby mohl prokázat skutečnost, že strany příslušnou licenční smlouvu s určitým obsahem uzavřely. Z tohoto důvodu se ve většině případů hodí uzavírat licenční smlouvu písemně

nebo mít alespoň písemně zachyceny standardní smluvní podmínky – u časopisů přijímajících články externích autorů je tedy například vhodné uvádět základní podmínky licence do publikovaných pokynů pro autory. K písemné formě právního jednání je ještě třeba doplnit, že charakter písemnosti má i jednání učiněné elektronicky – stačí jen, aby mělo formu textu, aby bylo možno ztotožnit jeho strany a aby bylo možno prokázat, že s obsahem textu vyjádřily strany souhlas.

K překonání shora uvedeného paradoxu, kdy autor nemůže jednostranným právním jednáním rozhodovat o míře ochrany svého autorského díla majetkovými právy autorskými, vznikly takzvané veřejné (či volné) licence (angl. free license - k označování těchto licencí viz níže). Z formálního hlediska jde o veřejné návrhy, kterými autoři de iure nabízejí komukoli, kdo o to projeví zájem, možnost uzavření licenční smlouvy za podmínek, jejichž kvalita je garantována nezávislou třetí stranou. V praxi to probíhá tak, že autor, který chce dát své dílo k dalšímu užití veřejnosti, pouze veřejně oznámí návrh na uzavření licenční smlouvy a zároveň v něm odkáže na znění licenčních podmínek (ty si autor vybere podle toho, k jakému užití dílo nabízí, tj. zda má např. být dále dílo užíváno jen nekomerčně, zda může nabyvatel licence měnit obsah díla apod.) – technicky je celá procedura velmi jednoduchá a sdružení nebo profesní organizace nabízející pro tyto případy standardní licenční podmínky již vypracovaly řadu technicky i organizačně elegantních řešení dostupných zdarma prakticky komukoli.

V souvislosti se shora zmíněným názorem ohledně teoretické možnosti dispozice s autorským dílem formou jednostranného souhlasu objevil se u nás i nápad, že by vlastně bylo možno veřejnou licenci považovat nikoli za dvoustranné právní jednání ale právě za jednostranný souhlas autora. Vedle toho, že by v takovém případě zřejmě nikdo nechtěl kvůli totální nejistotě s takto nabídnutým autorským dílem nic mít, lze tento přístup k veřejným licencím odmítnout i s odkazem na vtíp, který se objevil v souvislosti s nedávným projevem ruského prezidenta týkajícím se bezpečnostní situace na Ukrajině:

When it looks like a Russian soldier,
when it walks like a Russian soldier,
when it talks like a Russian soldier,
it must be...

.a “concerned citizen.”

Jestliže tedy něco na první pohled vypadá jako licenční smlouva, jmenuje se to licenční smlouva, je to formulováno jako licenční smlouva a strany to za licenční smlouvu považují, není zřejmě úplně na místě označit to *de iure* jako jednostranný souhlas autora, *nota bene* za situace, kdy by takový souhlas byl jeho příjemci z hlediska právní jistoty prakticky k ničemu.

Akademické úvahy podobného typu představují dle našeho názoru jeden z důvodů, proč je naše autorské právo z hlediska své teleologie paradoxní a z hlediska praktické své působnosti společensky i ekonomicky neefektivní. Pokud by totiž u nás standardně fungovala autorskoprávní doktrína, docházelo by k odborné diskusi skutečných problémů či paradoxů a zřejmě by se v důsledku usnadnila i jejich prezentace naší politické moci. Bude-li se však podstatná část naší autorskoprávní doktríny (dá-li se takto nazvat pár písícih advokátů, na které se však nelze zlobit už jen proto, že jejich povoláním je hájit zájmy svých klientů) zabývat po vzoru nejlepších tradic sovětské právní vědy salónními debatami nad hypotetickými problémy, bude platné právo ponecháno zcela napospas nejružnějším lobbyistickým tlakům. Ve výsledku se pak budou muset racionálně uvažující autoři jako doposud ohlížet po různých formách netypické právní samoobsluhy (tj. např. po shora zmíněných veřejných licencích), zákonné právo bude naopak obsahovat instituty plnicí pochybné účely ještě pochybnějším způsobem a společnost bude čím dál tím více naslouchat extrémním názorům takzvaných aktivistických pirátů.

Jedním z produktů shora zmíněné situace jsou i takzvané **technické prostředky ochrany autorských práv** anglicky označované jako DRM, tj. prostředky digital rights management. Jedná se o prostředky, které technicky (fyzicky) brání zejména kopírování nebo šíření autorských děl a kterými bývají opatřeny nosiče autorských děl, ať už jde

o CD, DVD nebo například datové soubory. Uživatel takto chráněného obsahu je pak omezen například v možnosti pořizovat kopie (včetně kopií pro osobní potřebu – viz dále) nebo v možnosti přehrávat chráněný obsah na jiných zařízeních než jsou ta, která aproboval vykonavatel majetkových práv autorských. Odstranění technických prostředků ochrany majetkových práv autorských považuje naše současná právní úprava za specifický typ protiprávního jednání a podobně protiprávní je i prodej či jiné šíření nástrojů, jejichž primárním účelem je demontáž nebo neutralizace DRM (je však v tomto směru třeba zdůraznit, že takovým zařízením například není vypalovačka DVD – ta má totiž zcela jiný primární účel než odstraňovat DRM z nosičů autorských děl).

Problém DRM a jejich současné právní úpravy spočívá předně v tom, že se v tomto případě, obrazně řečeno, s vaničkou vylévá i dítě (tj. že aplikací a ochranou DRM dochází nejen k ochraně před protiprávními zásahy do výlučného práva dílo užít ale i před takovými formami užití autorských děl, které zákon umožňuje – viz dále). Druhým významným problémem DRM pak je, že jdou tyto technické prostředky často daleko za hranice prosté ochrany majetkových práv autorských, tj. že chrání například obchodní model nebo cenovou politiku příslušného producenta – příkladem mohou být regiony DVD, ochrana počtu přehrávání u hudebních souborů nebo omezení okruhu technických zařízení, s jejichž pomocí lze chráněný obsah přehrát.

Užití autorských děl jinými osobami než autorem – volná užití a zákonné licence

Z výše uvedeného plyne, že restriktivní složka autorského práva umožňuje dílo užít výlučně buďto autorovi nebo osobám, jimž autor takové užití umožní licenční smlouvou. Třetí možností, jak mohou třetí osoby užít autorské dílo, je pak způsobem, který zákon výslovně umožní. Jedná se tedy o případy, kdy může být dílo užito bez vůle i vědomí autora a autor ani nikdo jiný (typicky vykonavatel majetkových práv autorských) se proti takovému užití nemůže účinně bránit – podmínkou je, že takové užití nepřekračuje meze zákonné úpravy, že nejde

o užití vymykající se obvyklé praxi a že při něm nejsou nepřiměřeně dotčeny zájmy autora.

Prvním typem zákonem předpokládaného užití je takzvané **volné užití**, tj. užití autorského díla pro osobní potřebu člověka. Patří sem všechny možné formy soukromého (tj. nevýdělečného) užití autorského díla, k němuž je oprávněn člověk bez ohledu na to, jak příslušné autorské dílo získá. Každý člověk je tedy příkladně oprávněn přehrávat si doma hudbu bez ohledu na to, zda si přinesl na koupeném CD, zda si okopíroval CD půjčeného od kamaráda nebo ji stáhl odněkud z internetu.² Součástí práva volně dílo užívat je rovněž právo zhotovit si rozmnoženinu, záznam nebo napodobeninu příslušného autorského díla – opět je ale podmínkou, že účelem okopírování autorského díla není zisk a že bude výsledná kopie či záznam sloužit výhradní osobní potřebě uživatele. Zisky ušlé producentům autorských tým, že si lidé mají možnost tímto způsobem opatřovat jejich rozmnoženiny, ať už jde například o fotokopie literárních děl nebo o kopie hudebních nosičů, jsou průběžně kompenzovány ze systému pevných plateb odváděných kolektivním správcům z prodeje nebo provozování rozmnožovacích a ukládacích technologií (viz dále).

Za užití pro osobní potřebu se však dle současné právní úpravy nepovažuje další šíření autorských děl – bez příslušné licence tedy nelze například dílo zpřístupnit na osobních webových stránkách, sdílet jej ve výměnných sítích typu peer-to-peer nebo jej například rozesílat e-mailem.

Přestože není dle platného českého práva, za splnění zákonných podmínek stanovených v § 29 AutZ, protiprávní stahovat autorská díla z internetu (tj. není nic takového jako „nelegální stahování“), vystavují se postihu uživatelé těch výměnných sítí, jejichž prostřednictvím se autorská díla protiprávně šíří, a to v situaci, kdy je se stahováním (download) spojeno současně i sdílení síla s ostatními uživateli příslušné sítě (seed). Fungují takto například výměnné sítě využívající protokoly BitTorrent nebo Direct Connect.

2 Zde je nutno upozornit, že po rozhodnutí ve věci *ACI Adam*, C-435-12, ECLI:EU:C:2014:254 musí být zdrojová rozmnoženina zpřístupněna legálně.

Pořizování si rozmnoženiny pro osobní potřebu je omezeno tzv. „třístupňovým testem“ v § 29 AutZ. Tento se týká aplikace všech zmíněných zákonných výjimek a omezení autorských práv a stanoví, že je lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v autorském zákoně a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora. Pořizování si rozmnoženin pro osobní potřebu je též omezeno pouze na již zveřejněná díla.

K volným užitím zbývá doplnit, že se netýkají počítačových programů. Na rozdíl od zvukového nosiče nebo knihy tedy není dovoleno, a to ani pro osobní potřebu, pořizovat rozmnoženiny počítačových programů a ty pak dále užívat – z toho plyne, že každý, kdo užívá počítačový program, musí být k jeho užití oprávněn na základě licenční smlouvy.

Druhým typem užití autorských děl třetími osobami bez nutnosti uzavírat licenční smlouvu je užití na základě některé z tzv. zákonných licencí. Jedná se o licence konstruované přímo zákonem a týkající se nějakého konkrétního aspektu užití autorského díla určitým typem subjektů (v tomto případě fyzických i právnických osob).

Do katalogu zákonných licencí spadají nejrůznější formy užití autorských děl od citací přes užití díla při nekomerční výuce až po užití autorských děl zvláštními typy subjektů, tj. např. knihovnami nebo organizacemi pečujícími o lidi se smyslovými handicapy.

Zvláštní případy výkonu majetkových práv autorských

Prvním ze zvláštních případů výkonu majetkových práv autorských jsou **zaměstnanecká díla**. Jedná se o autorská díla, která autoři vytvářejí v rámci svého pracovního poměru, tj. na základě uzavřené pracovní nebo obdobné smlouvy (např. na základě dohody o provedení práce). V tomto případě vykonává exkluzivně majetková práva k dílu

zaměstnavatel, tzn. že zaměstnanec těmito právy sám vůbec nedisponuje. Zaměstnavatel má v takovém případě dokonce právo uvádět sám sebe jako autora příslušného díla, rozhodovat o jeho zveřejnění nebo dílo dále upravovat a doplňovat, tj. má se za to, že mu autor udělil svolení též k zásahu do svých práv osobnostních.

Druhým případem zvláštního zákonného režimu výkonu majetkových práv autorských je **dílo školní**. Jedná se o autorské dílo, které vytváří žák nebo student jako součást výuky nebo praktické přípravy. Ohledně školních děl panuje v naší společnosti celá řada mýtů a dezinformací. Předně je třeba zdůraznit, že majetková práva autorská ke školním dílům vykonávají v plném rozsahu jejich autoři, tj. žáci nebo studenti – učitelé, ať už jde například o odborné mistry nebo vedoucí vysokoškolských kvalifikačních prací, nejsou v tomto směru považováni za autory nebo spoluautory školních děl. Školní dílo se tedy zcela zásadně liší od shora zmíněného díla zaměstnaneckého.

Jediné podstatné zákonné omezení výlučného výkonu majetkových práv autorských musí student nebo žák strpět ve vztahu ke škole – ta má totiž právo na užití školního díla pro vlastní vnitřní potřebu, tj. pro potřebu výuky, k demonstraci díla ostatním žákům či studentům pro zařazení díla do databáze pro kontrolu plagiátů apod. Dalším pravidlem omezujícím studenta či žáka ve výkonu jeho majetkových práv autorských je podmínka takové dispozice s těmito právy, která neohrozí zájmy školy. Konečně pak je škola v případě, že student či žák svá majetková práva ke školnímu dílu zpeněží, oprávněna požadovat poměrnou část výtěžku odpovídající nákladům školy na jeho vytvoření. Škola ale, jak vyplývá ze shora uvedeného, nemá právo například školní dílo zveřejnit nebo jej licencovat třetím stranám (tj. např. vystavit školní dílo bez souhlasu studenta na školním webu a nabídnout jeho užití veřejnosti pod některou z veřejných licencí).

Zvláštní právní režim mají ze školních děl **vysokoškolské kvalifikační práce** (tj. práce bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační). Jejich autoři musí počítat s tím, že vysoké školy mají právo a zároveň povinnost tyto práce nevýdělečně zveřejňovat on-line prostřednictvím veřejně dostupných databází. Znamená to, že vysoká škola takové

práce zahrne do databáze, jejímž je ze zákona pořizovatelem, a prostřednictvím této databáze je pak zpřístupní veřejnosti. To však samozřejmě neznamená, že by měla vysoká škola právo tato školní díla dále licencovat. Vysoká škola tedy nemůže například obsah databáze zpřístupnit veřejnosti k dalšímu užití pod některou z veřejných licencí a stejně tak nemá vysoká škola právo ani na to práci např. vydat tiskem nebo ji poskytnout k vydání nakladateli.

V souvislosti s publikací kvalifikačních prací je třeba ještě krátce poukázat na skutečnost, že zdaleka ne všechny vysoké školy bezesbytku plní zákonnou povinnost publikovat tyto práce on-line. Pomineme-li extrémní případy vysokých škol, které se k této veřejné expozici z nějakého důvodu ještě vůbec neodhodlaly, zůstává celá řada případů, kdy jsou kvalifikační práce zveřejňovány poněkud podivnými způsoby – můžeme se například setkat s praxí, kdy chce vysoká škola znát totožnost člověka, který má o veřejný přístup ke kvalifikační práci zájem nebo chce dokonce před poskytnutím práce znát důvod, proč se o ni někdo zajímá. Takové postupy však se zákonným požadavkem na zveřejnění (tj. plné zpřístupnění veřejnosti) nemají nic společného a je jen otázkou času, kdy se nedostatečně či podivné manýry některých vysokých škol dostanou do hledáčku úřadů bdících nad dodržováním vysokoškolského zákona.

Velmi specifickým typem zákonného výkonu majetkových práv autorských někým jiným než autorem je i takzvaná **kolektivní správa**. Její model je postaven na předpokladu, že není účelné ani efektivní, pokud je starost o některé typy majetkových práv autorských ponechána výlučně na autorovi samotném a že určité typy užití autorských děl respektive s nimi související práva na odměnu je tedy lépe řešit za účasti kolektivního administrátora. Původním smyslem kolektivní správy bylo rovněž šetření veřejného zájmu na fungování systému výplaty autorských honorářů resp. náhradních plnění, a to včetně podpory minoritních kulturních směrů a ochrany národních kulturních hodnot.

Podobně, jako jsme se s paradoxy setkali v případě restriktivní složky majetkových práv autorských respektive v otázce nemožnosti

jednostranného vzdání se autorskopravní ochrany, je poněkud paradoxní situace i v případě kolektivní správy. Vedle toho, že kolektivní správa a z ní vyplývající oprávnění mají veřejnoprávní charakter (a oproti tomu jsou naši kolektivní správci subjekty soukromého práva), je paradoxní i objektivní nemožnost kolektivní správy se z pohledu autora zbavit. Část majetkových práv autorských je totiž kolektivně spravována povinně a autor nemá možnost své dílo z kolektivní správy v tomto případě vyvázat nebo se zákonného zastoupení kolektivním správcem jinak setřást (a to jednostranným právním jednáním ani smlouvou). I pokud se tedy autor rozhodne poskytnout své dílo veřejnosti formou veřejného návrhu na uzavření licenční smlouvy (např. Creative Commons – viz dále), bude ve vztahu k povinně kolektivně spravovaným právům i nadále autora ze zákona zastupovat kolektivní správce. To v praxi znamená, že i u autorských děl šířených na základě vůle autora zcela zdarma pod některou z veřejných licencí bude muset jejich uživatel tam, kde jejich užití spadá pod povinnou, resp. rozšířenou, kolektivní správu, platit kolektivnímu správcovi licenční poplatky. Paradoxně tedy má v takovém případě autor zájem na bezúplatném šíření svého díla (např. na tom, aby bylo jeho dílo bez nároku na licenční poplatky vysíláno v rádiu), ale ten, kdo se dílo rozhodne užít, musí stejně za užití platit—to navíc s vědomím, že poplatek nepůjde autorovi, ale bude s ním hospodařit kolektivní správce.

Shora uvedené neznámá, že idea kolektivní správy je z podstaty vadná nebo paradoxní. Je totiž vzhledem k povaze kreativní produkce nanejvýš vhodné svěřit výběr poplatků za užití autorských děl profesionální agentuře, která jej nejen organizačně a právně obstará, ale která bude i dbát na jejich následné spravedlivé rozdělení. Současná realizace myšlenky kolektivní správy autorských práv v českém právu se však kromě paradoxu znemožňujícího v některých aspektech užití veřejných licencí vyznačuje i řadou dalších paradoxů a deficitů včetně absence veřejného zájmu v praktickém fungování kolektivních správců, bezdůvodným monopolem pro jednotlivé typy kolektivně spravovaných práv, netransparentního či nefér způsobu rozdělování vybraných prostředků, neprůhledného hospodaření správců apod.

The background is a solid light blue color. It features several large, faint, semi-transparent geometric shapes and icons. In the top right, there is a circular icon containing a square with a smaller square inside it. In the bottom right, there is a large, stylized 'CC' logo. In the bottom left, there is a faint, 3D-style geometric shape resembling a cube or a series of nested planes. The text is positioned on the left side of the cover.

Veřejné licence v českém právu

II. kapitola

II VEŘEJNÉ LICENCE V ČESKÉM PRÁVU

Související předpisy: čl. 17 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 2371-2389 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Jak bylo naznačeno v obecném úvodu, představují veřejné licence specifickou reakci na relativní rigidnost autorského práva v informační společnosti. Hned ze začátku je třeba vyvrátit mýtus, že by se v případě veřejných licencí jednalo o jakékoliv popírání, odmítání či obcházení autorského práva. Právě naopak, veřejné licence staví na aktuálním systému autorského práva—jedná se o realizaci jím vymezených oprávnění autora díla či vykonavatele majetkových práv. K jejich správnému využívání je tedy nutné mít alespoň základní přehled o účinné právní úpravě a jejím fungování.

Cílem této kapitoly je tak stručné seznámení se základními pojmy a principy českého autorského práva v oblasti veřejných licencí a poskytnout čtenáři hlubší vhled do problematiky nastíněné v obecném úvodu. Nejprve se ovšem pokusíme vysvětlit význam pojmů, které se používají již k samotnému označení tohoto specifického způsobu uzavírání licenčních smluv. Poté se zaměříme na samotný proces jejich uzavírání, jakož i na nejznámější veřejné licence Creative Commons.

Vyjasnění pojmů veřejná, svobodná, volná, otevřená licence

Veřejné licence vycházejí původně ze severoamerického právního prostředí. K označení diskutovaných licencí se používalo v angličtině původně označení „free license“. Postupem času, s rozvojem jejich oblíbenosti a využívání, se však začala používat adjektiva jako „open source“, „public“, „libre“ nebo jen „open“. České překlady jsou

neméně matoucí a to i vzhledem k tomu, že výraz „free“ je možno chápat (a přeložit) jak ve smyslu svobodný, tak i volný (zadarmo).

Pro alespoň stručné vyjasnění pojmů je nutno vyjít z toho, že žádné z těchto označení není známo českému právnímu řádu. Pro právní vymahatelnost a platnost těchto licencí však jejich označení skutečně vliv nemá, jedná se tedy pouze o (subjektivní) pokus o vymezení a definování pojmů tak, aby se v rámci jejich aplikace vědělo, co je konkrétním pojmem skutečně myšleno.

Nejobecnějším označením je, dle našeho názoru, **veřejná** licence – tento pojem zahrnuje všechny licence, které jsou uzavírány výše charakterizovaným způsobem, tedy zejména zveřejněním díla s licenčními podmínkami (resp. odkazem na ně), a u kterých tedy poskytovatel a nabyvatel licence nejsou v přímém kontaktu. Omezení rozsahu dílo užití hraje roli až pro další označení veřejných licencí. **Svobodná** licence je taková, která nikterak neomezuje nabyvatele licence v dalším užívání díla, poskytuje nabyvateli maximální možný rozsah práv při zachování zákonem stanovených podmínek.³ U licencí Creative Commons lze za svobodné označit ty licence, které *neobsahují* prvek NC, tj. ty které dovolují i komerční užití díla, a prvek ND, tedy ty, které umožňují i jeho kreativní zpracování a další šíření takto upraveného díla (význam jednotlivých prvků je vysvětlen níže). Sdružení Open Knowledge Foundation pak označuje tyto licence za **otevřené** (open).⁴ V prostředí distribuce výsledků vědecké práce jsou pak vědecká díla přístupná za těchto podmínek označována jako „libre open access“. **Volné** licence jsou pak ty, které jsou bezúplatné a vždy umožňují šíření chráněných autorských děl, ale i s případnými omezeními, co do způsobu rozsahu a užití díla (lze u nich tedy použít licenčních prvků NC a ND). V hnutí Open Access jsou takto přístupné vědecké publikace známy jako „gratis Open Access“ (tedy dostupné zadarmo).

3 Tato terminologie ovšem není absolutní. Veřejné licence též bývají označovány za „volné licence“. Srovnej: TELEČEK, Ivo, 2013. Není informace jako informace. In: Peter BLAHO a Adrina ŠEVCOVÁ, ed. *Trnavské právnické dni: Hodnotový systém práva a jeho reflexe v právní teorii a praxi II. díl*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnavě, s. 937. ISBN 978-80-8082-587-4.

4 Všechny podmínky tzv. Open Definition jsou dostupné z: <http://opendefinition.org/>.

Výše uvedené třídění respektuje i organizace Creative Commons, správce stejnojmenných veřejných licencí.

Svobodné/otevřené licence (jako např. Creative Commons Uveďte autora 3.0 Česko) jsou při zobrazení jejich plného textu v záhlaví označeny zelenou barvou, licence volné (jako např. Uveďte autora-Neužívejte komerčně 3.0 Česko) pak žlutou. Samotné označení na jejich platnost a praktické použití to ovšem nemá žádný vliv, naznačuje ovšem rozsah poskytnutých práv.

Při distribuci počítačových programů se lze setkat s pojmy „free software“ (svobodný software) a „open source software“ (software s otevřeným zdrojovým kódem). Jak bude osvětleno níže v kapitole „Veřejné licence a software“ rozdíl mezi těmito proudy distribuce software je spíše v základní filozofii než v praktických důsledcích. Pro oba způsoby se někdy též užívá společný pojem FOSS (free and open source software). V kontextu výše naznačené terminologie je ale nutno poznamenat, že „svoboda“ je v případě užívání počítačových programů chápána poněkud jinak. K tomu aby byla softwarová veřejná licence označena jako **svobodná**, a potažmo pod takovou licencí licencovaný software za svobodný, musí stanovovat oprávnění spouštět software, studovat a upravovat jej a sdílet takto upravený a vylepšený software. Předpokladem pro tyto svobody, formulované ideologickým zakladatelem Free Software Foundation Richardem Stallmanem, je zveřejnění zdrojového kódu počítačového programu. Z výše uvedené typologie se tak softwarové licence tímto zvláštním požadavkem poněkud vymykají.

Uzavírání veřejných licencí

Pro další orientaci v problematice veřejných licencí je zejména třeba osvětlit pojmy z oblasti uzavírání licenčních smluv.

Samotnou **licenční smlouvou** je třeba rozumět dvoustranné právní jednání mezi dvěma osobami – poskytovatelem a nabyvatelem licence. **Poskytovatelem** licence je osoba, která vykonává majetková práva k dílu (opět opakujeme, že ne vždy to musí být samotný autor díla) a která aktivně “nabízí” dílo pod veřejnou licenci. **Nabyvatelem** licence se pak rozumí osoba, které poskytovatel licenci, tedy svolení dílo stanoveným způsobem užít, udělil.

Autor fotografie, který ji zveřejnil s příslušným odkazem na licenční podmínky (např. umístěním adekvátní ikony veřejných licencí Creative Commons), je poskytovatelem licence. Osoba, které se tato fotografie líbí a použije tuto fotografii jako pozadí na své webové stránce je pak nabyvatelem licence.

Standardně se musí pro uzavření licenční smlouvy setkat dva projevy vůle: **nabídka** ze strany určité osoby a její **přijetí** konkrétní osobou. Pokud nebyla nabídka směřována určité osobě, nešlo do roku 2006 dle obecných podmínek stanovených tehdejším občanským zákoníkem uzavřít platnou licenční smlouvu.⁵ Od novely autorského zákona č. 216/2006 Sb. bylo ovšem možné směřovat návrh autorskoprávní licenční smlouvy i vůči neurčitému počtu osob. Tuto úpravu prakticky beze změny přejal i nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“ Vyjádřit souhlas s návrhem této smlouvy tak lze i konkludentně (tedy prostým zachováním se předpokládaným způsobem) a bez informování poskytovatele licence. U veřejných licencí je tak oproti standardní občanskoprávní úpravě modifikován způsob uzavírání smluv. Veřejné licence tak jsou veřejné návrhy k uzavření licenčních smluv, jejichž obsah je standardizován a vymezen odkazem na veřejně známé a dostupné licenční podmínky a určen neurčitému počtu osob.

5 Platnost takto uzavřených licenčních smluv byla pouze doktrinálně dovozována.

§ 2373 o. z.

(1) O podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle i vůči neurčitému počtu osob. Obsah smlouvy nebo jeho část lze určit také odkazem na licenční podmínky, jež jsou stranám známé nebo veřejně dostupné.

(2) S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, která má v úmyslu návrh přijmout, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyrozumění navrhovatele, zejména poskytnutím nebo přijetím plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn.

Aby byla licenční smlouva dle českého práva platná, musí řešit čtyři základní okruhy otázek:

1. smluvní strany licence
2. předmět licence
3. rozsah a způsob užití díla
4. úplatnost licence

Ad 1) Obecnou podmínkou platnosti je určení subjektů, které licenční smlouvu uzavírají. Jak bylo již řečeno, u veřejných licencí je tato zásada modifikována tak, že se ve skutečnosti strany licenční smlouvy nemusí fyzicky setkat.

Ad 2) V licenční smlouvě musí být specifikováno, kterého autorského díla se licence dotýká, tedy ke kterému dílu jsou oprávnění a povinnosti smluvních stran specifikovány.

Ad 3) Licence taktéž musí stanovit, jakým způsobem může být dílo užito. Není-li to výslovně specifikováno, dovozuje se rozsah a způsob užití díla z účelu smlouvy, případně se podpůrně vychází ze zákona.

§ 2376 o. z. podpůrně stanoví, že:

- a) územní rozsah licence je omezen na území České republiky,
- b) časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání,
- c) množstevní rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.

Ad 4) Pod sankcí neplatnosti musí každá licenční smlouva obsahovat ujednání o její úplatnosti. Tím se ovšem rozumí i výslovné stanovení toho, že licence bude poskytnuta zadarmo – tedy bezúplatně. U veřejných licencí není v tomto problém, neboť jsou zpravidla výslovně poskytovány bezúplatně.

Samotný **obsah licenční smlouvy**, tj. vymezení rozsahu poskytnutých oprávnění, její trvání, ujednání o bezúplatnosti a další podmínky užití díla, lze dle § 2373 o. z. stanovit odkazem na licenční podmínky. Některé softwarové veřejné licence, si ovšem výslovně vymínají, že plný text licenčních podmínek musí být šířen s licencovaným dílem (např. licenční podmínky GNU GPL 2 v čl. 1). Je poměrně jednoduché splnit tento požadavek u počítačového kódu, nepoměrně obtížnější však bude realizace např. u kratších textů, kdy by text licenčních podmínek mohl být delší, než samotné autorské dílo.

Veřejné licence jsou pak od standardních unikátních licenčních smluv odlišné tím, že:

- jsou typicky sjednávány na dálku
- nelze o jejich obsahu vyjednávat s poskytovatelem licence, jedná se tedy o tzv. smlouvy adhezní
- je autor potenciálně uzavírá s neomezeným počtem uživatelů díla a z užívání díla nabízeného pod veřejnou licenci není nikdo dopředu vyloučen
- licence jsou autorem poskytována po celou dobu trvání autorských práv
- obsah licenční podmínky je realizován jednoduchým odkazem na jejich veřejně dostupné znění (typicky dostupné online)
- licence jsou poskytovány bezúplatně – je v nich tedy výslovně stanoveno, že jsou poskytovány zdarma
- nabyvatelé licence mohou dílo dále šířit (sdílet) a vždy musí být uváděn autor původního díla

Na co si je obecně při aplikaci veřejných licencí dávat pozor na straně **poskytovatele**:

- v první řadě je nutno zvážit, zda je skutečně osoba, která hodlá dílo licencovat, oprávněna tak učinit (typicky to tak nebude např. zaměstnanec)
- je nutno zvážit důsledky takového zveřejnění (licence je totiž fakticky neodvolatelná)

Nabyvatel licence pak při užívání děl nabízených pod veřejnými licencemi musí brát v potaz, že:

- vždy je třeba respektovat ustanovení poskytnuté veřejné licence, protože vybočení z jí nastavených mantinelů zakládá autorskoprávní odpovědnost
- veřejné licence představují smluvní licenční ujednání, kterým nelze omezit rozsah zákonných výjimek z práva autorského (jako např. zákonnou licenci citační)

Je nutno upozornit, že veřejné licence fungují jako ex ante prostředek uspořádání vztahů – nelze je tedy použít k následné sanaci

autorskoprávně vadného jednání. Nelze se tedy zbavit autorskoprávní odpovědnosti za neoprávněné zveřejnění díla jiného autora tím, že bude dílo zpřístupněno (“přelicensováno”) pod některou z veřejných licencí.

Dle druhu licencovaného obsahu pak lze veřejné licence rozdělit na veřejné licence určené k licencování:

- autorských děl s výjimkou počítačových programů
- počítačových programů
- dat a databází

Lze jen doporučit používat vždy specializované licence na ten který druh obsahu. Konkrétních znění veřejných licencí však existuje nepřehledné množství. Popis jednotlivých specifických typů a variant veřejných licencí je zcela mimo rozsah této příručky, proto se v dalším výkladu zaměříme na ty nejpoužívanější k danému specifickému obsahu.

Licence Creative Commons

Celosvětově bezesporu nejznámější jsou licence Creative Commons. Právě jejich tvůrci jsou též autory výše uvedeného didaktického sloganu „Některá práva vyhrazena“. Tomu lze rozumět ve stručnosti tak, že obsah zpřístupněný pod licencemi Creative Commons lze užívat jen s minimálními omezeními. O která omezení se jedná, určují tzv. licenční prvky, které budou vysvětleny níže.

Neziskovou organizaci Creative Commons založili v roce 2001 americký profesor práva Lawrence Lessig, zakladatel Free Software Foundation Hal Abelson a vydavatel Eric Eldred. Základní myšlenky a princip fungování licencí Creative Commons shrnul Lawrence Lessig do své knihy *Free Culture* (česky *Svobodná kultura*), která je dostupná online na <http://www.free-culture.cc/freecontent/>.

Prvotním cílem tvůrců licencí Creative Commons bylo zjednodušení a zautomatizování procesu udělování licence (tj. udělení oprávnění k užití díla) v prostředí internetu tak, aby jej zvládl i laik bez právního vzdělání a bez jakékoli pomoci. Za tímto účelem sestávají licence Creative Commons ze tří základních vrstev:

- „**Legal Code**“ – představuje samotný kompletní text licenčních podmínek, který tvoří obsah licenční smlouvy a je právně závazný;
- „**Commons Deed**“ – základ společný všem národním verzím i verzi mezinárodní, který ve srozumitelné řeči vysvětluje základní oprávnění a povinnosti nabyvatele licence;
- „**Machine Readable**“ – strojově čitelné vyjádření oprávnění a povinností, které stanovuje licence. Díla pod licencemi Creative Commons na základě této vrstvy lze pak vyhledávat i pomocí specializovaných nástrojů, jejichž seznam je dostupný na <http://search.creativecommons.org/>.

Základní postup zpřístupnění díla pod některou z licencí je velice jednoduchý a sestává ze dvou základních kroků:

1. **vygenerování příslušné licence** na webových stránkách organizace Creative Commons (www.creativecommons.org/choose). Samotná volba varianty licence spočívá v odpovědi na jednoduché otázky:

„Dovolit šíření upravených děl vzniklých z Vašeho díla?“

Dovolit užití Vašeho díla pro komerční účely?⁶

a případným zvolením jurisdikce (národní varianty licence).

Veřejné licence Creative Commons jsou unikátní v tom, že kromě jejich “mezinárodní verze” (označované jako Unported) existují i jednotlivé národní verze.

6 Tyto otázky ovšem (zatím) nereflktují rozšířený záběr licencí verze 4.0, které umožňují licencovat i zvláštní práva pořizovatele databáze.

Dalším specifikem je existence různých časových verzí licencí Creative Commons (1.0, 2.0, 2.5, 3.0 a 4.0), které postupně reagují na technologický a společenský vývoj.

Sledovaným cílem organizace Creative Commons je samozřejmě maximální kompatibilita jednotlivých místních a časových verzí (všechny totiž mají společný Commons Deed) – aplikace různých verzí by tak měla být bezproblémová.

Obecně lze ale doporučit užívání nových licencí Creative Commons verze 4.0, které mají globální charakter. V případě cíleného zveřejnění pouze na území ČR pak lze uvažovat i o národní české verze 3.0, přesto je ale vhodnější užít poslední verze 4. 0.

2. připojení licence k dílu adekvátním způsobem. Generátor licencí nabízí vhodný text, který lze připojit k danému licencovanému obsahu. U hudby či mluveného slova je pak nutno namluvit toto prohlášení o poskytnuté licenci před samotné dílo.⁷ Pro usnadnění označování děl poskytuje organizace Creative Commons speciální standardizované „označovací vsuvky“, které lze použít u různých druhů děl (<http://wiki.creativecommons.org/Marking/Creators>). Samozřejmě se dají adekvátně upravit tak, aby odpovídaly zvolené licenci.

Obsah zpřístupněný výše naznačeným způsobem tedy není potřeba nikde registrovat ani podnikat další formální kroky. S tím souvisí i postavení organizace Creative Commons či jejich národních „poboček“. Tyto totiž v žádném případě neplní funkci správce databáze děl zpřístupněných pod Creative Commons, „registrátora“ těchto děl či kolektivního správce. Stejně tak nenesou za případné porušení práva žádnou odpovědnost a neposkytují právní služby nutné k jejich vymáhání.

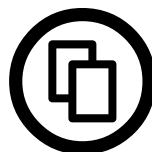
⁷ V případě licencí Creative Commons 4.0 pak musí být informace uváděny vhodnou a rozumnou formou. Lze tedy např. poskytnout informace o webové stránce, kde jsou všechny informace dostupné.

Licenční prvky licencí Creative Commons

Uživatelskou „přívětivost“ sleduje, kromě výše naznačené jednoduchosti jejich aplikace, i způsob tvorby obsahu samotného licenčního ujednání. Místo formulování složitých unikátních smluv jsou licence Creative Commons budovány na tzv. „modulárním systému“. Některé prvky jsou pevnou součástí všech jejich variant, ostatní lze zvolit právě odpovědí na výše uvedené dvě základní otázky. (Ne)použití prvku „Nezpracovávejte“ ovlivňuje odpověď na první otázku. Dovolit modifikace lze ale i pouze za podmínky, že výsledné dílo bude dostupné pod stejnou nebo obdobnou licencí (k tomu viz níže). Odpověď na druhou otázku pak logicky rozhoduje o užití prvku „Neužívejte komerčně“.

Základní oprávnění sdílet – „Sdílení dovoleno“

Nejedná se o licenční prvek v pravém slova smyslu, který by šel výběrem ovlivnit a který by byl nějak graficky reprezentován. Naopak je to základní stavební kámen každé z veřejných licencí (nejen Creative Commons) realizující jejich základní myšlenku, tedy bezúplatné oprávnění k šíření obsahu. Tento prvek nelze nijak omezit a vyloučit. Jakékoli jeho omezení – například protikopírovacími ochranami – znamená automatické porušení veřejné licence Creative Commons. Sdílením se tak rozumí jakékoliv rozšiřování, rozmnožování díla a jeho sdělování díla veřejnosti (tedy „online“). Prakticky jsou tak dovoleny všechny možné způsoby šíření díla, jako např. sdílení pomocí P2P sítí, nahrávání na file-hostingové servery či zveřejnění na vlastních webových stránkách. K realizaci tohoto oprávnění může nabyvatel licence dokonce provádět nezbytné technické změny, tedy převod mezi formáty a nosiči (např. skenování, či „ripování“) a to i u licencí, které obsahují licenční prvek „Nezpracovávejte“. Samozřejmě vždy ale musí být při realizaci tohoto oprávnění dodrženy další, níže rozebrané, podmínky stanovené konkrétní licencí.

Základní oprávnění zpracovávat obsah – „Zpracování dovoleno“

Tento licenční prvek obsahují všechny veřejné licence Creative Commons, které neobsahují níže rozebraný prvek „Nezpracovávejte“ – ND. Znamená, že dílo lze kreativně modifikovat, upravovat a vytvářet z něj díla nová. Vždy ale musí být, jak je rozebráno ve výkladu prvku „Uveďte autora“ – BY, uvedeny adekvátním způsobem veškeré požadované autorské informace.

Základní povinnost – „Uveďte autora“ – BY

Tento základní licenční prvek je společný všem licencím Creative Commons a v žádné z nich nemůže absentovat, jelikož je vyjádřením respektu k osobnostním právům autora, mezi něž patří právě i právo být jmenován. Adekvátním jmenováním autora se tak efektivně zamezí porušení jeho osobnostních práv, která nejsou (a ani ze své podstaty nemohou být) licencována. Na rozdíl od relativně striktního způsob označování autora předepsaného ve verzi 3.0, je aktuální verze poměrně benevolentnější. Ke splnění této povinnosti (a tedy vyhnutí se vzniku autorskoprávní odpovědnosti) je ale potřeba uvést následující údaje: název díla, jméno autora, zdroj díla a označení použité licence a odkaz na ní. Pro lepší zapamatování informací, které je nutno uvést lze použít akronym TASL, tedy T–title (název), A - author (autor), S - source (zdroj), License (licence). Vzhledem k možnosti využívat veřejné licence Creative Commons 4.0 i k licencování zvláštních práv pořizovatele databáze je nutno autorem chápat i pořizovatele databáze.

Přetištění níže uvedeného obrázku představuje užití díla, které je možné pouze na základě souhlasu autora nebo zákonné licence. Obrázek je dostupný online pod licencí Creative Commons Attribution 2.0 Generic. Uživatel díla zpřístupněného autora musí „pouze“ adekvátně uvést jméno autora a to následujícím způsobem:

Toto dílo „Pierrot and Colombine“, dostupné z <https://www.flickr.com/photos/snowviolet/6801509507/>, jehož autorem je Ash Violette, podléhá licenci Creative Commons Attribution 2.0 Generic (Úplné znění licenčních podmínek je dostupné na: <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>).

Jestliže je autor neznámý, resp. nedohledatelný, neznamená to, že by dílo nebylo chráněné autorským právem. Uvádí se pak buď pseudonym (autorská přezdívka) nebo informace o tom, že je autor anonymní. Uvést je pak potřeba minimálně zdroj díla a odkaz na příslušnou veřejnou licenci. Verze 4.0 zavádí v čl. 3 písm. a) odst. 3 novou povinnost zachovat anonymitu, tedy výše uvedené autorské informace neuvádět, pokud si to autor (poskytovatel licence) nepřaje.

Konečně u děl zpřístupněných pod licencí dovolující jejich zpracování (tedy neobsahující prvek „Nezpracovávejte“ – ND), je nutno

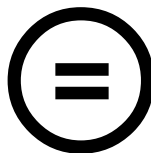
uvést, jakým způsobem bylo dílo upraveno (logicky tuto informaci netřeba uvádět u děl, které jsou zpřístupněny pod licencemi zpracování nedovolující).

Prvek BY byl již předmětem rozhodování německého Zemského soudu v Berlíně. Skutkový stav případu byl následující: žalující editorka německé Wikipedia Nina Gerlach vyfotila na politickém mítinku kontroverzního politika Thilo Sarrazina a následně tuto fotografii poskytla na portálu Wikimedia Commons pod licencí Creative Commons BY SA 3.0 Unported. Žalovaná Německá lidová unie (Deutsche Volksunion) užila fotografii na svém blogu, aniž by ovšem adekvátně autorku jmenovala či odkázala na licenční ujednání. Tím porušila licenční podmínky a zasáhla do autorčiných práv, což konstatoval i soud a nařídil žalované předběžným opatřením tuto fotografii stáhnout.

Licenční prvek „Nezpracovávejte“ – ND

Jak bylo uvedeno v obecném úvodu, mezi základní práva autora náleží i právo na integritu díla. Bez jeho svolení tak není možno vytvářet díla odvozená, dílo upravovat, pozměňovat, či modifikovat, neboli, slovy licence, vytvářet “zpracovaný obsah”. Využitím licenčního prvku ND poskytovatel licence tedy tyto aktivity zapovídá. Jako u ostatních prvků ve veřejných licencích Creative Commons lze ale vždy kontaktovat poskytovatele licence (tedy původního autora) před změnou díla a požádat ho o svolení. Výklad licenčního prvku ND je dále takový, že sdílením celého nezměněného díla do něj není zasahováno. Stejně tak se za modifikaci nepovažuje zařazení do díla souborného (např. článek do sborníku). Dále je nutno upozornit na to, že licence Creative Commons stanovují nabyvatelům výkon práv ve všech dostupných formátech a médiích.

Převod mezi formáty a užívání díla vyjádřeném na jiném médiu v souladu s podmínkami licence tak není chápáno jako vytvoření zpracovaného obsahu, k jehož němuž by jinak bylo potřeba souhlas autora. Pokud je tedy kniha původně dostupná online v digitální podobě šířena v papírové podobě, nejedná se opět o porušení licenčního prvku ND.

V souvislosti s rozšířením záběru licence Creative Commons 4.0 i na zvláštní práva pořizovatele databáze (tedy “ne-díla”) bylo nutné tento licenční prvek přejmenovat. Z důvodu vyloučení jazykových nejasností tak bylo původní označení “Nezasahujte do díla”, nahrazeno lépe korespondujícím “Nezpracovávejte”.

Student Jan Novák chce v rámci prezentace svého start-up projektu k ilustračním účelům využít v prezentaci fotografie poskytnuté na službě Flickr pod licencemi obsahující prvek ND. Může to udělat?

Pan Novák může tyto fotografie či obrázky bez problémů užít. Licence s prvkem ND mu ovšem zakazují dílo jakkoliv modifikovat (např. ořezávat, měnit barvy, retušovat atd.). Podmínkou tohoto užití je dále samozřejmě splnění ostatních povinností vyplývajících z licence – zejména uvedení autora, název díla, zdroje díla a odkazu na zvolenou licenci.

V kontextu tohoto případu je třeba zmínit, že neexistuje něco jako obecná „vizuální citace“. Standardní zákonná citační výjimka upravená v § 31 odst. 1 písm. a) AutZ se nevztahuje na užití celých děl, ale pouze jejich výňatků. Celá díla lze užít pouze u účelově omezených zákonných licencí – tj. pro účely kritiky, vědeckého výzkumu (§ 31 odst. 1 písm. a) AutZ a výuky (§ 31 odst. 1 písm. b) AutZ.

Licenční prvek „Zachovejte licenci“ – SA

Tento licenční prvek se uplatní pouze v případě, kdy je povolena úprava původního díla – použití s prvkem „Nezasahujte do díla“ – ND – se logicky vylučuje. Prakticky volba tohoto prvku znamená, že pokud nabyvatel licence dílo upraví a hodlá takto upravené dílo dále sdílet (šířit), musí tak učinit pouze pod stejnou (nebo obdobnou) licenci jako bylo šířeno originální dílo. Organizace Creative Commons aktuálně debatuje způsoby, jak vyhodnocovat, zda je příslušná veřejná licence kompatibilní s licencemi Creative Commons. Zatím ovšem jejich seznam neexistuje a proto lze pro zachování tohoto licenčního prvku doporučit používat identickou licenci.

Zde lze opět připomenout, že licence Creative Commons nijak neomezují zákonné licence, zejména ne tu citační (§ 31 AutZ). Citováním části z textu zpřístupněného pod veřejnou licenci obsahující prvek SA nevzniká citujícímu povinnost zpřístupnit dílo, v němž byla citace použita pod touto či obdobnou veřejnou licenci. Stejně tak užití původního díla bez jeho zpracování nezakládá povinnost licencovat nové dílo, v němž bylo původní dílo užito, pod shodnou licenci, pokud licence neobsahoval licenční prvek „Zachovejte licenci“ – SA. Autorskoprávní režim nového díla ovšem nemá vliv na dílo licencované pod Creative Commons.

Licenční prvek „Neužívejte komerčně“ – NC

Toto omezení nabyvatele licence je asi nejvíce kontroverzní – jasná definice toho, co lze považovat za komerční a nekomerční užití totiž neexistuje. Licence pak vysvětluje nekomerční užití jako takové, jehož „*nikoliv primárně zamýšlený nebo určený pro získání obchodního prospěchu či jiného peněžitého plnění*“. Vždy tak záleží na konkrétních okolnostech případu. Z této definice lze dovodit, že z užití takovýchto děl by mohli být vyloučeni podnikatelé (§ 420 o. z.), jelikož hlavním (primárním) účelem jejich činnosti je tvorba zisku, tedy získání přímého obchodního prospěchu

či plnění.⁸ I toto tvrzení ovšem nebude platit absolutně. Lze si tak např. představit situaci, kdy podnikatel vytvoří svému zaměstnanci k narozeninám personalizovaný kalendář, kde využije fotografie licencované pod licencemi Creative Commons s licenčním prvkem NC a takové užití bude bezproblémové. Tento typ licencí lze úspěšně využívat k tzv. „duálnímu licencování“ pro propagační účely. Konkrétní umělec⁹ tak může bezúplatně pro nekomerční užití zpřístupňovat své dílo a k němu též může uvést kontaktní informace, kam se mají obrátit zájemci o komerční využití. Je nutno ovšem dávat pozor na fakt, že by umělec nemohl se zájemcem o „komerční“ licenci uzavřít výhradní licenci na užití díla (již poskytnutá veřejná licence je totiž neodvolatelná a pojmově vylučuje následující výhradní licence).

Na dílech šířených pod nejliberálnější variantou licencí Creative Commons tak mohou osoby odlišené od autora i vydělávat. Úplata ovšem není poskytována za právo dílo užít (to je stále dostupné pod licencí Creative Commons), ale za přidané služby či nosič.

Podnikatel objevil na domovské webové stránce amatérského fotografa Jiřího Kozlíčka vystavené pod licencí Creative Commons 2.0 BY-NC-ND Generic. Může pan Krmný využívat tyto fotografie pro propagaci svého nového krmiva pro kočky?

V tomto případě je odpověď poměrně snadná—podnikatel v tomto případě fotografie užít nemůže, a to vzhledem k licenčnímu prvku NC–Non-Commercial, tedy “pouze k nekomerčnímu užití”. V případě, že by Kozlíčkovi

- 8 Shodně: JANSÁ, Petr. Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice [online]. 2008 [citováno 15. 7. 2014]. 138 s. Magisterská diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí práce Irena Holcová. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/dp_petr_jansa_komplet_xmp.pdf>. S. 75.
- 9 Předpokladem ale je, že umělec smluvně nekonstituoval jinému subjektu právo tímto způsobem užít (typicky např. kolektivnímu správci v případě smluvně zastupovaných autorů).

fotografie užil k propagaci svých výrobků, porušil by podmínky této veřejné licence a zasáhl by do autorských práv fotograf. Následkem by byla “standardní” autorskoprávní odpovědnost a pan Kozlíček by byl oprávněn postupovat proti podnikateli dle § 40 AutZ, zejména tedy žádat bezdůvodné obohacení, případně náhradu škody. Podnikatel by ale mohl požádat pana Kozlíčka o separátní „standardní“ licenci k takovému užití.

Jan Malina sepsal studii na téma Vína Jižní Moravy. Na webových stránkách vinaře našel článek tematicky obdobně laděný článek, vystaven pod licencí Uveďte autora-Nezasahujte do díla 3.0 Česko (CC BY-ND 3.0). Zmíněný článek podával skvělou chuťovou charakteristiku odrůdy Pálava, kterou by pan Malina rád ocitoval ve své studii. Jelikož již o těchto “licencích” slyšel, ze strachu před postihem za “pirátství” se k tomuto kroku radši neodvážil (a to zejména kvůli licenčnímu prvku “Nezpracovávejte”). Je jeho strach oprávněný?

Tento strach je iracionální a není oprávněný. V čl. 2 použitých licenčních podmínek Creative Commons se výslovně uvádí, že “nezužuje ani jinak nelimituje volná užití [...] či jiná zákonná omezení práv k licencovanému dílu.” Toto ujednání je dle našeho názoru navíc nadbytečné, jelikož zákonná omezení autorského práva zásadně nelze vyloučit smluvně. Na druhou stranu mu ale nelze upřít jistou informační hodnotu - tvůrci českého portu licencí Creative Commons chtěli uživatele děl licencovaných pod licencemi Creative Commons komplexně informovat o jejich právech a povinnostech.

Vydavatelé regionálního čtrnáctideníku “Lelekovický zpravodaj” zamýšlí oživit aktuální článek o motokrosových závodech ve Vranově adekvátní fotografií. Na stránkách flickr.com objevili vhodné fotografie uživatele “MotoFX”. Všechny fotografie jsou vystaveny pod licencemi Creative Commons BY-NC 4.0 International. Lelekovický zpravodaj je distribuován občanům obce Lelekovice distribuován zdarma, financován je ovšem z prodeje reklamní plochy v něm.

V tomto případě by došlo k porušení smluvních podmínek, neboť prvek licence vylučuje užití díla za účelem byť nepřímého zisku. Lze důvodně očekávat, že činnost Lelekovického charakteru má obchodní charakter, tedy že je jeho provoz primárně hrazen z prodeje reklamy. Opět je nutno připomenout, že nic nebrání vydavatelům zahájit jednání s uživatelem „MotoFX“ a dohodnout se na poskytnutí licence na toto užití jeho fotografie.

Variety licencí Creative Commons

Kombinací výše rozebraných licenčních prvků lze vytvořit šest variant licencí. K indikaci, že je dílo zpřístupněno pod některou z níže uvedených licencí, se dá využít následujících ikon (v případě elektronického autorského díla lze využít i pouze tyto ikonky za předpokladu, že obsahují odkaz na samotný text licenčního ujednání). Licence jsou seřazeny od liberálních po nejvíce restriktivní.

Uveďte autora 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Jedná se o maximálně liberální variantu, která dovozuje jednak dílo zpracovávat, tak i komerčně využívat.

Uveďte autora-Zachovejte licenci 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Zdánlivě liberální licence, je ovšem nutno dávat pozor, že šířit zpracovaný obsah lze pouze pod stejnou, nebo obdobnou licencí. Důsledkem použití této varianty mj. je, že výsledná díla budou vždy dostupná ostatním a to i ke komerčnímu užití. Jinak řečeno, takto původní licencovaný obsah bude vždy dostupný pod původní licencí a ani nově vytvořený obsah (vzniklý tvůrčím zpracováním) nelze „uzavřít“ do standardního ochranného režimu autorského práva.

Uveďte autora-Neužívejte komerčně 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Tato varianta opět umožňuje modifikaci původního díla, nelze ji však a ani dílo původní užívat za účelem získání přímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění.

Uveďte autora-Nezpracovávejte

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Varianta licence k zachování integrity díla a jeho maximálního užití, a to i pro komerční účely.

**Uveďte autora-Neužívejte komerčně-
Zachovejte licenci 4.0**

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Tato licence umožňuje nekomerční užití původního díla a i vytváření odvozených děl tvůrčím zpracováním. Ani takto vzniklá díla není možno užít. Navíc dílo vzniklé zpracováním musí být šířeno pod stejnou licencí.

Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně- Nezpracovávejte 4.0

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Maximálně restriktivní varianta licencí Creative Commons, dovolující v podstatě pouze jeho bezúplatné sdílení. Zpracování či komerční užití obsahu jsou touto variantou vyloučeny.

V souvislosti s licencemi Creative Commons se lze setkat ještě se dvěma nástroji. Konkrétně se jedná o „licenci“ CC0 (CC Zero) a tzv. Public Domain Mark.

- CC0 je zamýšlen jako nástroj, kterým se autor vzdává veškerých práv ke konkrétnímu dílu. V České republice by ovšem takové právní jednání nebylo platné, neboť není právem dovolené. CC Zero na tyto situace ovšem pamatuje a v případě nedovolenosti takového jednání stanovuje, že se jedná o maximální možnou právem dovolenou licenci („Public License Fallback“) – tedy licenci Creative Commons „Uveďte autora“ 4. 0. V rámci bezproblémové aplikace nedoporučujeme tento nástroj užívat a místo něj raději používat nejliberálnější univerzální licenci Creative Commons „Uveďte autora“ 4. 0.
- Public Domain Mark slouží k označení volných děl a má pouze informační hodnotu. Status volného díla bude záležet na faktickém uplynutí doby ochrany, nikoliv na pouhém označení značkou Public Domain. Vhodný nástroj na alespoň rámcové zorientování se, zda je či není dílo autorskoprávně chráněno je dostupný na www.outofcopyright.eu.

Licence Creative Commons 4.0

Po více než dvou letech příprav byly v listopadu roku 2013 představeny nové verze licencí Creative Commons 4. 0. Smyslem a účelem verzování bylo reagovat na aplikační problémy a zkušenosti s používáním předchozích verzí licencí. Stručně pak lze shrnout základní charakteristiky a vlastnosti, jakož i rozdíly oproti verzi 3.0, následovně:

Globální licence - nové verze se snaží využívat terminologie z mezinárodních autorskoprávních smluv tak, aby byla zajištěna jejich celosvětová funkčnost. Stejně tak (prozatím) nebudou u verze 4.0 podporovány a vytvářeny tzv. “porty”, tedy národní verze licencí. Budou ale dostupné “pouhé” oficiální lingvistické překlady.

Rozšíření rozsahu licence - na rozdíl od verze 3.0 je nově v rámci licence udělováno i oprávnění k výkonu zvláštních práv pořizovatele databáze (v detailech viz kapitola Veřejné licence a informace veřejného sektoru). Stejně tak licence výslovně stanovuje zřeknutí se/nevykonávání práv osobnostních o kterých může rozhodovat poskytovatel licence.

Přirozené uvádění autorství - nově je možno výslovně splnit povinnost uvádět autorské informace i pouhým odkazem na webovou stránku, kde jsou tyto uvedeny. Stejně tak byl zjednodušen způsob jak uvádět autorské informace.

Anonymita - autor může požadovat odstranění autorských informací a to nejenom v případě sdílení zpracovaného obsahu, jak tomu bylo u verzí 3.0, ale i u pouhých rozmnoženin původního nezpracovaného obsahu.

Znovunabytí práv - tzv. “reinstatement clause”, která byla inspirována ustanoveními ve veřejných softwarových licencích, která zaručuje, že i v případě porušení podmínek licence (např. špatném označení autora), může nabyvatele licence dále obsah užívat, pokud napraví svoje pochybení do třiceti dnů od jeho zjištění.

Vyjasnění způsobu nakládání se zpracovaným obsahem - v případě licencí CC BY a CC BY-NC je nyní jasně stanoveno, že autor zpracovaného obsahu může sice použít pro svůj nově vytvořený obsah jakoukoliv licenci, nesmí ovšem omezit ostatní v užívání původního (podkladového) obsahu.

The background is a solid light blue color. It features several large, faint, semi-transparent geometric shapes and icons. In the top right, there is a circular icon containing a square with a smaller square inside it. In the bottom right, there is a large, stylized 'CC' logo. In the bottom left, there is a faint, 3D-style geometric shape resembling a cube or a series of nested planes. The text is positioned in the upper left quadrant.

Veřejné licence v akademické praxi

III. kapitola

III VEŘEJNÉ LICENCE V AKADEMICKÉ PRAXI

Související právní předpisy:

§ 2, 8, 11-23, 58, 60 AutZ; § 47 b zákona č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů

Problematika autorského práva a veřejných licencí se stále častěji stává středem zájmu akademické praxe. Jedná se o situace, kdy chtějí akademičtí pracovníci užívat autorských děl jiných kolegů, např. při publikování svých prací či ve výuce. Druhou množinou jsou případy, kdy se jedná o jejich vlastní autorská díla a příslušný autor či autoři chtějí rozhodnout o jejich „právním osudu“ a zveřejnit je pod některou z veřejných licencí.

Zásadní význam pro využívání veřejných licencí má hnutí Open Access, která znamená „otevřený přístup“ vědeckých výsledků financovaných z veřejných peněz.

V souladu s tímto trendem pak stále více akademických institucí, a to i v České republice, veřejně deklaruje svoji vázanost principy Open Access, které vycházejí z Budapeštské deklarace, Prohlášení z Bethesda a konečně Berlínské deklarace (souhrnně označovaných též jako tzv. BBB-Iniciativy). Tyto dokumenty stanovují kritéria, při jejichž splnění může být vědecký příspěvek (tj. např. článek, učebnice, ale i originální výsledky vědeckého výzkumu v podobě dat či metadat nebo multimediálního materiálu) označen za „Open Access“. Dle Berlínské deklarace se jedná o tyto dvě podmínky:

1. Autor k němu musí nediskriminačně všem udělit časově a místně neomezenou a neodvolatelnou licenci, která dovoluje dílo užívat, zpracovávat, rozšiřovat, rozmnožovat, přenášet, šířit a to pro jakýkoliv odpovídající účel – jedinou omezující podmínkou, kterou je možno stanovit, je adekvátní uvedení jména autora.

2. Kompletní verze příspěvku, pomocných materiálů, jakož i výše uvedené licence musí být uložena ve standardizovaném elektronickém úložišti zajišťujícím dlouhodobou archivaci.

Vhodným způsobem jak naplnit první podmínku jsou právě zpřístupnit vědecký příspěvek pod některou z veřejných licencí licence a to nejčastěji Creative Commons. Zde je nutno upozornit, že za „Open Access“ ve smyslu Berlínské deklarace nelze považovat příspěvky využívající „pouze“ volných licencí, tak jak bylo definováno výše. Takový způsob zveřejnění se nazývá též „gratis“ Open Access.

Pro plnou shodu s principy Open Access musí být příspěvky zpřístupňovány pod licencemi, které neobsahují restriktivní licenční prvky „Neužívejte komerčně“ (NC) a „Nezpracovávejte“ (ND). V systému výše nastíněné terminologie se pak tedy jedná pouze o licence „svobodné“.

Druhá podmínka Open Access, tedy trvalá dostupnost, je realizována buď přímou publikací v Open Access časopisech¹⁰ („zlatá cesta k Open Access“) nebo zveřejňováním „standardně“ publikovaných vědeckých příspěvků buď v institucionálních repozitářích nebo oborových repozitářích¹¹ („zelená cesta k Open Access“). Jak již bylo řečeno, Open Access znamená, že výsledný vědecký článek by měl být dostupný zdarma (bezúplatně). Jelikož i s takovým zveřejněním vznikají náklady, musí někdo tyto nést. V systému zlaté cesty k Open Access je to samotný autor–za publikaci článku se tak platí tzv. article processing charges („APC“) a to až v řádech tisíců EUR. Fakticky ale tyto náklady často přebírá zaměstnavatel a hradí je například i v rámci různých grantových podpor. V rámci programu Horizont 2020 jsou náklady na APC uznatelným nákladem a tak se s nimi a jejich adekvátní výší dá počítat při sestavování rozpočtu plánovaného projektu.

Open Access ovšem v žádném případě není tzv. „vanity press“, tedy bezbřehé samopublikování bez kritiky a zpětné vazby ze strany vědecké komunity. Standardní vědecké články, které se buď přímo

10 Seznam odborných „zlatých“ časopisů je dostupný z Directory of Open Access Journals (<http://doaj.org/>)

11 Seznam oborových repozitářů je dostupný z Registry of Open Access Repositories (<http://roar.eprints.org/>) a Directory of Open Access Repositories (<http://www.open-doar.org/>).

publikují pod veřejnými licencemi, nebo jsou určeny k autoarchivaci, musí projít běžným recenzním řízením.

Stejně tak se není třeba obávat zásahu do osobnosti autora Open Access vědeckých článků a jeho vědecké pověsti. Osobnostní práva nejsou dle čl. 2 písm. b) licence Creative Commons 4.0 vůbec licencována (ani to nelze). Autor ale při poskytování díla pod některou z veřejných licencí Creative Commons neobsahující restriktivní licenční prvek ND (“Nezpracovávejte”, dříve “Nezasahujte do díla”) souhlasí s tím, že jejich dílo může být zpracováno a může být do něj zasaženo za účelem výkonu práv poskytnutých touto licencí. Příslušné výsledky tak mohou být v extrémním případě i dezinterpretovány a dílo může být užito dehonestujícím způsobem. Autor takového výsledného díla ovšem nikdy nemůže tvrdit, že by tyto výsledky původní autor jakýmkoli způsobem schvaloval, či podporoval takovou (mylnou) interpretaci. Původnímu autorovi též licence CC nijak nezakazuje využít standardních prostředků ochrany osobnosti. Zejména se tak může dle § 82 o. z. domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněného zásahu do jeho vážnosti a cti upuštěno, případně aby byly odstraněny negativní následky.

Je nutno ovšem upozornit i na rizika spojená s realizací zlaté cesty k OA. Někteří pochybní “podnikatelé” využili relativní zranitelnosti tohoto konceptu a nabízejí publikaci článků za “bombastických” podmínek (extrémně rychlé recenzní řízení, okamžitá publikace) ve svých pseudovydavatelstvích, ovšem za značně vysoké autorské poplatky. Na pochybnost takové nabídky může upozornit už jen to, že jsou tyto rozesílány formou nevyžádané elektronické pošty. Častou praxí je též chlubení se redakční radou, která je obsazena špičkovými vědci v oboru. Tito ovšem často ani netuší, že v takových institucích figurují. Pravdivost těchto údajů si ale samozřejmě lze velmi jednoduše ověřit online. Stejně tak si lze online zjistit, zda nepatří příslušný (pseudo) vydavatel mezi tzv. “predátorské” (predatory open access publisher). Jejich seznam pravidelně aktualizuje Jeffrey Beal a zveřejňuje jej online na <http://scholarlyoa.com/publishers/>.

Open Access v ČR

K principům Open Access se podpisem Berlínské deklarace veřejně přihlásily již tyto akademické a výzkumné instituce:

- Grantová agentura ČR (2008)
- Akademie věd ČR (2008)
- Masarykova univerzita (2010)
- Asociace knihoven vysokých škol České republiky (2012)
- Akademické sdružení MAGNANIMITAS (2012)
- Vysoká škola ekonomická v Praze (2012)
- Univerzita Karlova v Praze (2013)
- Výzkumný ústav komunikace v umění (2013)
- Vysoké učení technické v Brně (2013)

Veřejné licence v akademické praxi při užívání cizích děl

Při užívání cizích autorských děl v akademické praxi lze s úspěchem využívat výše popsaných omezení a výjimek z autorského práva. Je třeba zopakovat, že veřejnými licencemi (typicky Creative Commons) nejsou tyto výjimky co do jejich aplikace nijak omežovány. Z díla oprávněně zveřejněného pod veřejnými licencemi tak lze bez problémů citovat a pořizovat si např. jejich kopie pro osobní potřebu. I při aplikaci licencí Creative Commons s licenčním prvkem “Neužívejte komerčně” lze z díla citovat též v díle, které je určeno ke komerčním účelům.

Díla poskytnutá pod veřejnými licencemi poskytují ale větší manévrovací prostor co do způsobu jejich užívání, než jaký nabízejí výjimky a omezení autorského práva. Lze tak např. do e-learningových osnov umísťovat celá díla zveřejněná pod některou z veřejných licencí,

nikoliv pouze výňatky z nich. Stejně tak na ně lze odkazovat, umístit na vlastní webové stránky, či je rozmnožovat studentům.

Akademický pracovník, zaměstnanec univerzity, dostal za úkol od vedoucího katedry vytvořit skripta - učební pomůcku k předmětu Softwarové právo. Při jejím vytváření by rád využil obrázky, které našel na různých webových stránkách. Některé z nich jsou viditelně označeny značkou užívanou pro licence Creative Commons.

Pokud se jedná o drobná díla, lze obrázky neoznačené značkou pro licence Creative Commons využít v rámci citační zákonné licence dle § 31 odst. 1 písm. b) AutZ (musí se jednat o drobná díla a jejich užití je účelově omezeno). Toto užití musí být dále v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem. Dále nesmí být v rozporu s běžným užitím díla a oprávněnými zájmy autora. Obrázky zpřístupněné pod některou z veřejných licencí Creative Commons je možno použít za dodržení podmínek licenčního ujednání. Je tak zejména nutno adekvátně označit a respektovat konkrétní licenční podmínky. Problematickým by se mohl jevit prvek “Neužívejte komerčně”, pokud by se učební pomůcka prodávala studentům za účelem dosažení zisku.

Učitel veřejné vysoké školy, chce svým studentům zpřístupnit (tj. nahrát do e-learningové učební osnovy) studijní materiály – odborné vědecké články jiných autorů. Některé z nich získal z komerčních databází (Elsevier, Oxford Journals), jiné z volně přístupných webových stránek, a jiné našel v Open Access časopisech, které používají různé varianty CC licencí. Jak má správně postupovat?

V prvé řadě je nutno zdůraznit, že vědecké články s pravděpodobností hraničící s jistotou budou autorskými díly. Užívat je tedy bude možno pouze buď na základě svolení autora, vykonavatele práv či na základě zákonných licencí. Užitím se pak rozumí i pořízení rozmnoženiny a její zpřístupnění v rámci e-learningové osnovy. U článků z komerčních databází nelze souhlas k takovému užití důvodně předpokládat, proto by bylo vhodné uvést pouze jejich bibliografické údaje, případně odkaz na placenou databázi, z které si pak opatří informační zdroj studenti sami. U volně dostupných zdrojů je též potřeba být opatrný. Samotný fakt, že je dílo dostupné „jen tak zadarmo na webu“, neznamená, že by jeho autor svolil k jakémukoli užití, tedy zejména rozšiřování, rozmnožování a sdělování veřejnosti. Naopak u děl zpřístupněných pod veřejnými licencemi Creative Commons lze tyto pro výuku používat bezproblémově, a to ve všech jejich variantách. Je ale třeba respektovat specifická licenční omezení „Nezpracovávejte“ ND a případně „Zachovejte licenci“ SA.

Veřejné licence při zveřejňování vlastních vědeckých děl

Jak bylo v obecné autorskoprávní části naznačeno, osoba, která zamýšlí dílo pod veřejnou licenci zpřístupnit, musí disponovat náležitým oprávněním tak skutečně učinit. Hned zpočátku je tedy třeba řešit, zda je osoba s dílem oprávněna takto nakládat. Zejména je tedy nutno určit, zda není spoluautorem článku též jiná osoba. Pro zveřejnění díla pod veřejnou licenci je totiž třeba souhlasu všech spoluautorů. Je nutno též upozornit na to, že autorské právo je v České republice chápáno jako jednotné a nikoliv podílové. Autoři tak musí rozhodovat o díle jednomyslně, nikoliv např. v poměru smluvně stanoveném. Jediné poměry, které lze stanovit, jsou ty na autorské odměně a to v závislosti na velikosti tvůrčích příspěvků.

Ač stačí souhlas spoluautora/-ů s zpřístupněním společného díla pod některou z veřejných licencí i v ústní formě, je vhodné jej zachytit v písemné podobě, a to i pro případ možných budoucích sporů. Vzorové prohlášení o poskytnutí licence Creative Commons vypracovala česká organizace Creative Commons Česká republika a je dostupné online na www.creativecommons.cz a je též přílohou této příručky.

Dále je třeba zkoumat, zda je autor skutečně oprávněn tato práva vykonávat nebo zda jeho práva nevykonává jiná osoba. Pokud dílo vzniklo jako zaměstnanecké, tedy v rámci plnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu, je touto osobou zaměstnavatel, pokud není smluvně ujednáno jinak. U členů akademické obce je stanovení hranice, kdy se jedná o zaměstnanecké dílo velmi diskutabilní a je vždy třeba konzultovat interní předpisy příslušné instituce, jak se k dané otázce staví. Úprava výkonu majetkových práv k zaměstnaneckým dílům pak může variovat od úplného výkonu institucí pro všechna zaměstnanecká díla, konstrukci zastoupení instituce autorem pro účely výkonu práv ke všem či některým dílům až po ponechání oprávnění vykonávat práva samotným zaměstnancům. Každý vědec by se tak měl důkladně seznámit s interními normami “své” instituce a v souladu s nimi nakládat s příslušnými autorskými díly (tedy k nim poskytovat veřejné licence).

V akademické praxi jsou majetková práva zahraničním vydavatelům „převáděna“, ač to není dle platného českého práva možné, případně exkluzivně licencována. V této situaci již původní autor není oprávněn zpřístupňovat své články kdekoli pod jakoukoli veřejnou licenci. Užití tento článek by tedy mohl (i když je jeho autor) pouze se souhlasem vydavatele periodika či na základě zákonných licencí.

Z prevenčních důvodů je nutno těmto otázkám věnovat náležitou pozornost a to **před** samotným zpřístupněním díla pod některou z veřejných licencí. Zejména je potřeba varovat před přílišnou

„horlivostí“ při naplňování výše vysvětlených principů Open Access. U autorského díla, které má být zpřístupněno v tomto režimu je třeba vždy jeho jejich právní status – tedy zda je autor oprávněn takto s dílem (vědeckým článkem) nakládat.

V případě **zlaté cesty** k Open Access je situace relativně jednodušší. Vydavateli v tomto modelu nejsou totiž licenční smlouvou konstituována žádná výhradní a výlučná oprávnění k užití díla. Prvotní publikace totiž proběhla již za podmínek některé z veřejných licencí, které dovolují širokou škálu užití, zejména tedy i auto-archivaci v institucionálním či oborovém repozitáři a to i ve formě publisher's edition. Prvotním zveřejnitelem zde není vydavatel, ale příslušný autor a od něho případný další uživatel nabývá licenci. Vydavatel si jen obstarává souhlas autor s tím, že bude článek za podmínek konkrétní licence zveřejněn.

V případě **zelené cesty** k Open Access je nutno dbát na příslušná autorskoprávní omezení založená smlouvou mezi autorem a “tradičním” vydavatelem. Užitím díla je totiž jak samotné zařazení “tradičně” publikovaného vědeckého článku do repozitáře, tak jeho prosté zveřejnění (tedy v režimu gratis Open Access), tak i zveřejnění pod některou z veřejných licencí typu Creative Commons (libre Open Access). Pokud byla vydavateli udělena výlučná a výhradní licence ke konkrétnímu příspěvku, nemůže tato práva vykonávat autor (resp. zaměstnavatel), tedy zejména nemůže článek zveřejňovat pod licencemi Creative Commons.

Přehledný, ač právně nezávazný, příklad postojů různých renomovaných vydavatelů vědeckých časopisů k problematice Open Access podává web SHERPA/RoMEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>). Jednotlivé způsoby oprávnění výkonu práva k vědeckým článkům jsou pak rozlišovány vzhledem k tvůrčím stádiím tvorby příspěvku. Standardně se tak rozlišuje, pre-print, post-print a publisher's edition. První pojem označuje článek, u kterého neproběhlo recenzní řízení, druhý pak po něm. Konečně, publisher's edition znamená finální text vysázený do sloupcové sazby, tedy taková, který je dostupný normálním čtenářům. Drtivá většina nakladatelů neumožňuje archivovat tuto poslední verzi, v ostatních případech jsou již benevolentnější.

Na základě těchto kriterií jsou pak dle webu SHERPA/RoMEO jednotliví nakladatelé pro uživatelskou srozumitelnost označováni barvami:

- *zelení* vydavatelé umožňují archivovat všechny verze a to i zároveň (logicky do této kategorie spadají všichni vydavatelé “zlatých” Open Access časopisů);
- *modří* vydavatelé dovolují autoarchivaci buď post-printu nebo publisher’s edition;
- *žlutí* vydavatelé dovolují užití pouze post-printu;
- *bílí* vydavatelé pak vůbec autoarchivaci nepodporují.

Opět je nutno připomenout, že se jedná spíše o orientační pomůcku, vhodnou např. k prvotnímu výběru časopisu, v němž chce autor publikovat. Rozhodující je tak vždy konkrétní smluvní úprava s příslušným vydavatelem.

Závěrem lze jen preventivně doporučit se vždy řídit podle lehce modifikované obecně známé poučky „dvakrát měř, jednou pod veřejnou licenci publikuj“ a to i vzhledem k tomu, že je odpovědnost za porušení autorského práva budována na objektivním principu (zavinění či neznalost osoby právo porušující nehraje žádnou roli).

Josef Sdílný, zaměstnanec univerzity, by rád na své webové stránce www.josefsdilny.cz zveřejnil pod licencí Creative Commons CC BY-NC 3.0 Česko ve formátu PDF veškeré své odborné články. Na co si má dávat pozor?

Nejprve je nutno zjistit, zda není oprávněna vykonávat práva k těmto článkům jiná osoba. V tomto případě se mohlo jednat zejména o univerzitu (zaměstnavatele) či vydavatele odborných periodik (nabyvatele výhradní licence), v nichž byly Sdílného články publikovány. K zveřejnění těchto článků na své stránce by tak Sdílný potřeboval jejich souhlas. Pouze texty, které jsou ve výše uvedeném smyslu neproblematické, může Josef Sdílný uveřejnit na svých webových stránkách.

Martin Pokrokový sepsal s Jiřím Opatrným článek zabývající se historickými aspekty vizualizace dat. Progresivnější Jiří Pokrokový jej chce zveřejnit na stránkách svého výzkumného oddělení. Jiří Opatrný s tímto postupem ovšem nesouhlasí. Jiří Pokrokový jej ovšem i přes výslovný nesouhlas svého kolegy zveřejní pod licencí CC BY-ND-NC 3.0 Česko. Jaká je právní situace?

Josef Pokrokový zasáhl do výlučných autorských práv Josefa Opatrného a odpovídá mu za vzniklou újmu (příp. ušlý zisk v podobě autorského honoráře, který by mu připadl v případě uveřejnění článku v odborném komerčním periodiku), jakož i za bezdůvodné obohacení (užití článku bez licence).

Pozornost je zapotřebí věnovat také zvláštnímu režimu školního díla. Obecně mají dle § 35 a 60 AutZ výhradní postavení autora studenti, kteří příslušné dílo zpracovávají ke splnění školních nebo studijních povinností. Škola tedy a priori nemůže bez svolení studenta dílo užívat – student není zaměstnanec vysoké školy – s výjimkou stanovenou v § 35 AutZ. Studenti jsou při výkonu svých práv omezeni oprávněnými (legitimními) zájmy školy. Tyto je ovšem potřeba posuzovat případ od případu. Škola či vzdělávací zařízení může dále využívat studentovo dílo pro vlastní (neveřejnou) vnitřní potřebu (tedy pro výuku, šíření v rámci intranetu atd.). Toto bezesmluvní užití se ovšem nevztahuje na užívání počítačových programů. Zejména tak nemůže vysoká škola zpřístupňovat kvalifikační práce studentů pod veřejnými licencemi. Od toho je nutno odlišovat zákonnou povinnost vysoké školy zveřejňovat závěrečné kvalifikační práce dle § 47 b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a to i prostřednictvím specializovaných databází typu theses.cz (k tomu viz výše). V tomto případě se jedná o omezení autorského práva studenta, nikoliv výkon jakýchkoliv práv (zejména tedy práva dílo užít) ze strany vysoké školy.

Student František Hotový úspěšně obhájil svoji bakalářskou práci na téma “Open Access repozitáře” na Filozofické fakultě. Oponent práce mu navrhl práci publikovat. František Hotový se proto rozhodl, že práci uveřejní na svém blogu pod licencí CC BY-NC-ND 3.0 Unported. Může takto postupovat?

Dle českého práva je takovýto postup zcela v pořádku. Práce by ale mohla být paralelně dostupná ve veřejné databázi závěrečných kvalifikačních prací. Tímto zveřejněním by naplňovala vysoká škola svou povinnost dle zákona o vysokých školách a nezasahovala by do práv Františka Hotového.

Veřejné licence a software

IV. kapitola

IV VEŘEJNÉ LICENCE A SOFTWARE

Související právní předpisy:

§ 2 odst. 2, § 2371, 2373 o. z., § 65–66 AutZ

Tvorba a distribuce softwaru jsou sféry, jež byly myšlenkám, na nichž jsou veřejné licence založeny, příznivě nakloněny odjakživa. Výrazy jako «free software» (svobodný software) a «open source software» (software s přístupným zdrojovým kódem) ostatně patří mezi takové, na které lze zejména na internetu narazit snad na každém rohu.

Výše zmíněné výrazy často bývají užívány jako synonyma. Každý však ve velmi obecné rovině odkazuje k určitému typu veřejné licence. Výraz «free software» se totiž nejčastěji užívá k označení pojmu definovaného Richardem Stallmanem a jeho Free Software Foundation. Za svobodný software je možno považovat jen takový, který může oprávněný uživatel používat za jakýmkoli účelem, studovat, jak pracuje a přizpůsobit ho svým potřebám, redistribuovat jeho kopie, a vylepšovat ho s tím, že tato vylepšení může následně zveřejňovat a dále šířit.¹² Přístup k těmto svobodám nemůže být podmíněn zaplacením jakéhokoliv poplatku. To ovšem nevylučuje samotnou platbu za skutečnou kopii softwaru. Lze si tedy představit situaci, kdy je za úplatu distribuováno DVD s počítačovým programem, a to jak s jeho spustitelnou verzí, tak s otevřeným zdrojovým kódem (takto je např. distribuován operační systém Ubuntu). Dále je důležité zmínit, že splnit podmínky uvedené definice ve skutečnosti není snadné a často dochází k tomu, že se software označuje za svobodný i přesto, že některou z výše uvedených podmínek nesplňuje. Výrazem «open source software» se pak označuje takový software, který je zpřístupněn společně se svým zdrojovým kódem. Tato skutečnost je velmi významná zejména pro tvůrce souvisejících softwarových produktů, neboť mohou snadněji získat informace důležité pro vývoj jejich vlastního softwaru.

Přestože v praxi bývá téměř jakýkoli software, který je šířen za méně restriktivních podmínek než běžný proprietární software, zařazován

¹² Jedná se o tzv. čtyři svobody.

do kategorie «free and open source software» (známá též pod zkratkou F/OSS), je to právě schopnost rozlišovat mezi jednotlivými typy veřejných licencí, která je pro chápání pojednávané problematiky klíčová. Kromě toho, že se lze setkat s texty licenčních smluv vyhotovenými ad hoc, existuje též nezanedbatelné množství předem připravených licenčních podmínek. Z těch nejznámějších můžeme zmínit alespoň různé verze GNU GPL, EUPL a Mozilla Public License.

Úkolem této kapitoly je umožnit čtenáři získat v této mimořádně složité problematice alespoň základní orientaci. Ač není smyslem této kapitoly uvést čtenáře do tak komplikované problematiky, jako je softwarové právo a ochrana počítačových programů autorským právem, je nutný alespoň základní úvod nad rámec toho obecného v kapitole 1.¹³

Předně není vůbec jednoduché definovat samotný termín “software”, který bývá často zaměňován s pojmem “počítačový program” – rozhodně však nejde o synonyma. Počítačový program lze definovat jako uspořádaný seznam příkazů, které upravují chování počítače určitým způsobem¹⁴ či jako vyjádření určitého algoritmu; zatímco pod pojmem software se skrývají nejen počítačové programy, ale i veškeré další součásti počítače, jež nejsou hardwarem, tedy jak počítačové programy, tak knihovny (viz dále), ale i data, nad kterými se výpočty programů provádějí. Co se týká legálních definic, české právo nedefinuje ani software, ani počítačový program. Vzhledem k rychlému rozvoji informačních technologií je tento stav pochopitelný.

13 Nekládeme si však za cíl pokrýt tak komplikovanou oblast jako je softwarové právo. Z českých zdrojů lze odkázat na: MAISNER, Martin a kol. Základy softwarového práva. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 339 s. ISBN 9788073576387; JANSÁ, Lukáš a Petr OTEVŘEL. Softwarové právo: praktický průvodce právní problematikou v IT. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 340 s. ISBN 9788025134580; ŠTEDROŇ, Bohumír. Ochrana a licencování počítačového programu. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 199 s. ISBN 9788073575557; MATZNER, Jiří. Právní úprava počítačového programu z pohledu autorského práva. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2010. 78 s. ISBN 9788074180576.

14 Program [online]. Wikipedia Computer Dictionary. 2014 [cit. 7. 6. 2014]. Dostupné z: <<http://www.wikipedia.com/TERM/P/program.html>>

Pro účely této kapitoly je nutno dále definovat rozdíl mezi tzv. “zdrojovým kódem” a “strojovým kódem”. **Zdrojový kód** je člověkem vytvořený a člověku srozumitelný text psaný v některém z programovacích jazyků. Použití slov a operátorů majících určitou sémantiku ve správné syntaxi zajišťuje, že daný text bude určitým způsobem zpracovatelný počítačem. Pouze u některých programovacích jazyků je však možné (za využití speciálního programu nazývaného interpret) spouštět přímo příkazy napsané ve zdrojovém kódu. Jindy je nutné procesem zvaným kompilace zdrojový kód převést do tzv. strojového kódu, který již není srozumitelný člověku, ale lze jej spustit na počítači. **Strojový kód** lze však spustit pouze na zařízeních, pro která byl zkompilován (např. zařízení využívající určitý operační systém). U některých programovacích jazyků nedochází při kompilaci k převodu přímo do strojového kódu, ale do tzv. byte kódu, který lze spustit pouze ve virtuálním stroji. Takový program pak lze spustit na každém zařízení, pro které existuje virtuální stroj.

V praxi by bylo neúčelné psát často používané algoritmy pro každý program znovu. Z tohoto důvodu vznikají tzv. knihovny. Jde o sady funkcí (většinou zaměřené na určité téma), jež mohou být využívány různými programy. Použití knihoven může probíhat dvěma způsoby: tzv. “statickým linkováním” dochází k zahrnutí knihovny přímo do kompilovaného programu a knihovna se tak stává součástí vznikajícího strojového kódu. Naopak pro “dynamické linkování” knihovny je program zkompilován samostatně a pro jeho spuštění na určitém zařízení je třeba, aby na tomto zařízení byla daná knihovna k dispozici. V oblasti licencování je pak mezi těmito způsoby práce s knihovnami zásadní rozdíl: staticky linkovaná knihovna je součástí programu – sdílí tedy i jeho licenční režim, na rozdíl od dynamicky linkované knihovny, jež může být licencována jinak než program, který ji využívá.

Běžný software, u kterého autor (nebo jiná osoba vykonávající majetková autorská práva) licencí uděluje pouze práva nezbytná k užívání díla, ale ostatní práva (např. na další šíření nebo úpravy programu) si ponechává, bývá označován jako “proprietární software”. Licence k užívání proprietárního softwaru bývají často úplatné, někdy však

bývá licencován bezúplatně s tím, že je omezena doba jeho používání, není možné používat některé funkce, nebo zobrazuje uživateli reklamu. V určitých případech rovněž dochází k bezúplatnému licencování plně verze programu na neomezeně dlouhou dobu, často však s omezeními zakazujícími např. komerční využití (obdobně jako u licenčního prvku Creative Commons “NC”). Takovýto software se označuje slovem “freeware” a jeho užívání často probíhá na základě nějaké veřejné licence. Přestože však je tento software dostupný zdarma, nedochází ke zveřejnění zdrojového kódu a není tak možné software jakkoli upravovat, stále tedy jde o proprietární software.

Právě proti proprietárnímu softwaru se vymezuje F/OSS, když zaručuje uživatelům možnost používat software za jakýmkoli účelem, upravovat ho a dále šířit. Základním předpokladem pro využití těchto svobod uživatelů je zveřejnění zdrojového kódu. Výše představené licence Creative Commons, a to ani ve verzi 4.0, nejsou pro F/OSS vhodné, jelikož výslovně neobsahují ujednání o přístupnosti zdrojového kódu („open source“ klauzuli).¹⁵

Zpřístupnění vlastního softwaru pod veřejnými licencemi

Zpřístupnit vlastní software pod podmínkami některé z veřejných licencí se na první pohled nejeví jako smysluplný krok. Je totiž otázkou, proč by mělo být výhodné předem deklarovat, že k určitým druhům užití softwaru dává jeho autor automaticky svolení a není tudíž třeba o dovolení specificky žádat. Je docela dobře možné, že se tak autor připraví o výdělek, který by jinak mohl dosáhnout. Ve skutečnosti se však může jednat o velmi promyšlený a účinný krok, který autorovi přinese značný (i finanční) užitek. Vhodně zvolené zpřístupnění softwaru pod podmínkami některé z veřejných licencí může být vynikající marketingovou strategií, která přiláká zákazníky k ostatním produktům nebo službám tvůrce softwaru. Často také bývá využíváno jako silný PR nástroj, jehož prostřednictvím obchodní společnost pečlivě kultivuje svoji pověst.

¹⁵ Využívání licencí Creative Commons pro software nedoporučuje ani samotná organizace Creative Commons.

Klíčovou otázkou je samozřejmě volba konkrétní licence, kterých je k dispozici bezpočet. Kromě toho, že si autor může vybrat jednu z předem připravených licencí, jejichž rozsáhlý, nikoli však vyčerpávající, seznam lze nalézt například na stránkách Free Software Foundation (<http://www.gnu.org/licenses/licenses.html>) či Open Source Initiative (<http://opensource.org/licenses>), může si licenci rovněž vytvořit sám tak, aby přesně odpovídala jeho představám. Zajímavou možnost představuje využít jedné z předem připravených licencí a tuto drobně upravit. Je však třeba mít na paměti to, že i samotný text licence je autorským dílem, a pokud sám není šířen pod podmínkami některé veřejné licence, je třeba na takové užití získat svolení jejího autora. Některé licence, jako např. GNU GPL 3, pro lepší jasnost tento fakt zdůrazňují tím, že takovou úpravu výslovně zapovídají.

Jednotlivé předpřipravené licence (licenční podmínky) se od sebe liší rozsahem licencovaných práv a podmínkami, za kterých lze software užít a případně dále šířit. Další pozornost bude zaměřena tři nejznámějším softwarové licence. Představena a analyzována budou relativně restriktivní licence GNU GPL 2 a 3, “slabě virální” licence LGPL a permissivní BSD.

Licence GNU GPL

Licence GNU GPL (General Public License) vytvořené Free Software Foundation jsou nejrozšířenějšími licencemi F/OSS. I když třetí verze této licence byla vydána již v roce 2007,¹⁶ stále ještě je používanější předchozí verze. Obě tyto licence udělují uživatelům práva software za jakýmkoli účelem spouštět, upravovat a distribuovat jej ve formě zdrojového i strojového kódu (spolu s licencí, označením autora a vyloučením odpovědnosti).¹⁷ GNU GPL 2 i 3 však vyžadují, aby odvozená

16 GNU GENERAL PUBLIC LICENSE: Version 3, 29 June 2007 [online]. GNU Operating System. Změněno 12. 4. 2014 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.gnu.org/copyleft/gpl.html>>. Dále jen “GNU GPL 3”.

17 GNU GENERAL PUBLIC LICENSE: Version 2, June 1991 [online]. GNU Operating System. Změněno 28. 6. 2007 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.gnu.org/licenses/old-licenses/gpl-2.0.html>>. Dále jen “GNU GPL 2”.

díla byla při dalším šíření licencována pod toutéž licencí (obdobně jako licenční prvek „Zachovejte licenci“–SA Creative Commons). Licencováním softwaru pod GNU GPL tak autor zakazuje distribuci upravených verzí svého díla, pokud nebudou uživatelům zachována stejná práva, jako jim garantoval vykonavatel práv k dílu původnímu. Licence GNU GPL tedy mají silně virální efekt – takto licencované části softwaru pak způsobí, že i případná odvozená díla musí být dostupná pod stejnou licencí.

Zaměstnanec bez vědomí zaměstnavatele použil při tvorbě software část kódu ze softwarového produktu šířeného pod licencí GNU GPL 3. Zaměstnavatel, jakožto vykonavatel všech majetkových práv, však měl v plánu software šířit komerčně a v žádném případě nehodlá svolit k tomu, aby byl šířen pod podmínkami GNU GPL 3. Otázkou je, jakým způsobem je teď zapotřebí postupovat, aby byla situace napravena.

Situace může být napravena dvěma způsoby. Pokud ještě nedošlo k distribuci software (“copyleftová” doložka se “aktivuje” až při distribuci software) a nepředstavuje-li to zásadní problém, nejrozumnějším řešením je předmětnou část kódu odebrat a nahradit ji vlastním zdrojovým kódem. Druhou možností je vstoupit v jednání s majitelem autorských práv k původnímu použitému zdrojovému kódu a pokusit se o sjednání odlišných licenčních podmínek, za nichž bude ochoten svůj software poskytnout.

GNU GPL 3 obsahuje oproti předchozí verzi určité úpravy: v úvodu jsou uvedeny definice některých pojmů, které zjednodušují výklad licence. Dále byla zavedena pravidla proti využívání softwaru licencovaného GPL pro tvorbu DRM a rovněž byla zakázána praxe některých výrobců hardwaru, kteří do svých produktů instalují F/OSS, ale neumožní

uživatelům jeho změnu. V reakci na některé patentové spory pak bylo zařazeno ustanovení, dle kterého musí držitel patentů k odvozenému dílu zároveň s licencí udělit uživatelům i práva k využití příslušných patentů (GNU GPL 3, čl. 11). Vzhledem k tomu, že GNU GPL 3 omezuje tvůrce odvozených děl více než její předchozí verze, nelze jí bez dalšího licencovat dílo odvozené od softwaru zveřejněného pod GNU GPL 2. Software licencovaný GNU GPL 2 však bývá ve skutečnosti nejčastěji licencován GNU GPL “verzí 2 nebo novější” – z pozice uživatele lze tedy zvolit GNU GPL 3 a odvozené dílo licencovat novější verzí této licence.

Skutečnost, že GNU GPL jsou silně virální licence, sice zajišťuje, že veškerá odvozená díla budou taktéž zpřístupňována pod těmito licencemi, ale může i v rámci komunity F/OSS způsobovat některé problémy. Pokud by totiž kdokoli vytvořil odvozené dílo založené na dvou různě virálně licencovaných zdrojích, mohlo by dojít k tomu, že odvozené dílo nebude možné licencovat žádným způsobem, který by neporušil některou z původních licencí. K řešení tohoto problému se někdy používají tzv. slabě virální licence.

Licence GNU LGPL

Licence GNU LGPL (Lesser General Public License) je “nižší” verze GPL – LGPL totiž nemá tak silný virální efekt jako GPL. Software licencovaný pod GNU LGPL (nejčastěji knihovny) je možné využít v jiných kombinovaných dílech bez toho, aby výsledné dílo muselo být licencováno toutéž či obdobnou licencí (výsledné dílo může být dokonce i proprietární). Knihovna licencovaná LGPL se ale nesmí stát součástí nově vytvořeného díla, ale to na ni může pouze dynamicky odkazovat. Zatímco GNU LGPL 2.1 byla vytvořena jako samostatná licence, GNU LGPL 3 je již formulována pouze jako soubor výjimek oproti GNU GPL 3.¹⁸ Cílem Free Software Foundation je co možná největší nahrazení slabě virální GNU LGPL silně virální GNU GPL, aby měli

18 FREE SOFTWARE FOUNDATION, Inc. GNU Lesser General Public License: Version 3, 29 June 2007 [online]. GNU Operating System. Změněno 12. 4. 2014 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.gnu.org/licenses/lgpl.html>>

vývojáři F/OSS konkurenční výhodu vůči autorům proprietárního softwaru, kteří si musí náhradu za silně virální knihovny napsat sami.¹⁹

Licence BSD a MIT

Licence BSD (Berkeley Software Distribution) a MIT (Massachusetts Institute of Technology) patří mezi tzv. “permisivní” licence. To znamená, že nevyžaduje šíření odvozených děl pod stejnou ani obdobnou licenci a uživatele téměř nijak neomezuje. Tyto licence obsahují vždy dvě základní pravidla:

- další šíření zdrojového kódu musí zachovat výhradu autorského práva, podmínky a vyloučení odpovědnosti
- další šíření strojového kódu musí zachovat výhradu autorského práva, podmínky a vyloučení odpovědnosti v dokumentaci či jiných poskytnutých materiálech.

Permisivní licence mají tu výhodu, že takto licencovaný software může být použit v odvozených dílech téměř bez rizika porušení licenčních podmínek. Software pod permisivními licencemi může být zahrnut do proprietárního díla (software), které bude dále licencováno pouze úplatně a zdrojový kód nebude zveřejňován. Vždy je ale nutno uvést výše uvedené informace.

Pokud by programátor zakomponoval do vytvářeného proprietárního software kód licencovaný BSD, byl by při šíření tohoto software pouze povinen splnit výše uvedené podmínky (uvést autora původního díla, podmínky a vyloučení odpovědnosti původního autora), nebyl by ale nijak omezen v komerčním šíření svého software. Plně by ale odpovídal za porušení autorského práva v případě, že by tyto informace zapomněl uvést.

¹⁹ Why you shouldn't use the Lesser GPL for your next library [online]. GNU Operating System. Změněno 12. 4. 2014 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.gnu.org/licenses/why-not-lgpl.html>>

Pokud se autor rozhodne použít některou z veřejných licencí, v praxi může narazit na některé otázky, jak danou licenci správně využít a software adekvátně označit, že je zpřístupňován pod konkrétní veřejnou licenci. Lze vycházet z poznatků z obecné kapitoly II. Samotné licenční podmínky by tak měly být distribuovány spolu se softwarem, ať již jde o šíření ve formě zdrojového či strojového kódu. U interaktivního programu by se měly autorskoprávní podmínky a alespoň odkaz na text licence objevovat na výrazném místě (v praxi nejčastěji při instalaci programu nebo při spuštění programu, u nějž není potřeba instalace). Zdrojový kód musí být k dispozici buďto na fyzickém médiu, na kterém je software šířen, nebo by měl být k dispozici ke stažení stejným způsobem, jako se stahuje jeho spustitelná verze. GNU GPL 3 přímo obsahuje toto pravidlo v čl. 6. I při volbě licence, která toto pravidlo explicitně neprosazuje, je ale vhodné zdrojový kód zveřejnit, aby byla dodržena obecná definice F/OSS. Použití způsobu obdobného způsobu šíření spustitelného softwaru je pak v praxi nejjednodušším způsobem pro obě strany (jak pro autora, tak pro uživatele a autory odvozených děl).

Text licence sice nemusí být obsažen v každém souboru se zdrojovým kódem (jichž může být i v případě relativně malých projektů velké množství), ovšem v každém takovémto souboru by měla být obsažena tzv. licenční hlavička – informace o autorovi (autorech) souboru, roku vytvoření (změny) a odkaz na licenční podmínky.²⁰ Tento postup není přímo vyžadován textem žádné z výše zmiňovaných licencí (např. text GNU GPL 3 pracuje s termínem “work”, který označuje dílo jako celek, nikoli jednotlivé soubory), lze však doporučit toto označování zdrojového kódu dodržet. V textu licencí to sice není explicitně uvedeno, ale GNU GPL ani ostatní veřejné licence neumožňují pouze užití software jako takového či odvozených děl “rozšiřujících” původní software, ale i užití a úpravy veškerých jeho částí. I rozdělení softwaru na části a jejich samostatné užívání lze totiž nepochybně podřadit pod velmi široký pojem “Program nebo dílo založené na Programu” (GNU GPL 3, čl. 5). Pokud by se stalo, že by neukázněným uživatelem došlo k rozšíření pouze některých souborů se zdrojovým kódem bez připojení

20 Podrobný návod k používání licence GNU GPL lze najít na: <<http://www.gnu.org/licenses/gpl-howto.html>>

licenčních podmínek, lze pomocí licenčních hlaviček identifikovat, kdo je autorem každého jednotlivého souboru a případní další uživatelé mohou s těmito soubory nakládat v souladu s licenčními podmínkami, které určil autor.

Je nutno si uvědomit, že i v případě zveřejnění softwaru pod některou s virálních licencí autorovi zůstávají autorská práva k jeho dílu. Sám autor tak může vytvořit dílo odvozené, jež bude licencovat jiným způsobem (jinou virální licenci, permisivní licenci, či dokonce proprietárně). Autor taktéž může uzavřít samostatnou licenční smlouvu (třeba i úplatnou) s uživatelem, který má zájem o vytvoření odvozeného díla, ale nechce dodržet podmínky dalšího licencování pod stejnou veřejnou licenci. Této možnosti se v praxi využívá u business modelu tzv. duálního licencování – autor zveřejní svůj software pod virální licenci, na základě které jej může kdokoli užívat a vytvářet odvozená díla, zároveň ale autor svůj software úplatně licencuje těm uživatelům, kteří mají zájem o vytvoření děl odvozených v jiném režimu, než umožňuje virální licence.

Na univerzitě vznikl software jako výstup projektu podporovaného dotací EU. Jednou z podmínek projektu je bezúplatné zpřístupnění software prostřednictvím veřejné licence. Problém, který je však třeba vyřešit, spočívá v tom, zda je vhodnější vytvořit vlastní text veřejné licence anebo použít některou z předem připravených veřejných licencí.

Nejprve je potřeba ujasnit, za jakých podmínek by software měl být zpřístupněn a kdo je k tomu oprávněn. Pokud takovým podmínkám odpovídá některá z velmi rozšířených veřejných licencí, měl by se příslušný identifikovaný nositel práv rozhodnout právě pro ni. Důvodem je fakt, že případným uživatelům ušetří námahu se studiem smluvních podmínek, které by byly připraveny specificky pro konkrétní případ. Pokud hodlá autor svůj

software zpřístupnit tak, že ho bude možno užívat jako součást dalších softwarových produktů, jeho zpřístupnění pod některou z velmi rozšířených veřejných licencí sníží riziko nekompatibility licenčních podmínek s jinými takto užívanými softwarovými produkty. Ze stejných důvodů by měla být dána přednost méně rozšířeným veřejným licencím před vlastním textem. Pokud však žádná z předem připravených licencí neodpovídá požadavkům autora, může svůj software samozřejmě zpřístupnit pod podmínkami licence, kterou si sám vytvoří. Vždy je rovněž třeba dbát požadavků na licencování ze strany poskytovatele dotace.

Užívání softwaru šířeného za podmínek některé veřejné licence

V současné době se lze běžně setkat se softwarem, který je šířen pod některou z veřejných licencí. Co se užití takového softwaru týče, obecně lze rozlišit dvě situace, k nimž se tradičně pojí odlišné typy problémů. První ze situací je používání softwaru k účelu, k němuž běžně slouží, například použití grafického editoru k vytvoření vizuálního díla. Druhým typem situace je užití softwaru jako součásti vlastního softwarového produktu. V prvním z popsanych případů zpravidla nevznikají zásadní potíže. Uživatel si však musí pečlivě ověřit, zda není užití softwaru limitováno specifickými požadavky – například, aby šlo o užití pro nekomerční účely. Druhá z popsanych situací je naopak spojena s celou řadou problematických momentů. Pokud je software šířen pod veřejnou licenci, která umožňuje jeho užití jako součásti jiného softwarového produktu, je více než pravděpodobné, že toto užití bude určitým způsobem podmíněno. Snadno si lze představit takové užití několika různých softwarových produktů, které ho podmiňují různými (ne vždy slučitelnými) požadavky.

Při používání softwaru šířeného pod podmínkami některé z veřejných licencí za účelem je třeba mít na zřeteli, že uživatel je licenčními podmínkami skutečně vázán. Často se lze totiž v praxi setkat s tím, že

pokud je software k dispozici zdarma, je nazírán jako zcela oproštěn od jakýchkoli omezení. Běžně dochází k tomu, že se uživatel s licenčními podmínkami takového softwaru ani neseznámí, a to i přesto, že je odsouhlasí. Jedinou výjimku by snad mohla představovat situace, kdy by v uživateli byl v důsledku chybně nastaveného procesu uzavírání licenční smlouvy vyvolán legitimní dojem, že software je k dispozici tak, že není zatížen žádnými podmínkami. Taková situace by například mohla být vyvolána tím, že by uživateli podrobné licenční podmínky zůstaly skryty a měl by k dispozici informaci, že software je k užití nabízen zdarma.

Živnostník, který vede své vlastní grafické studio, si pořídil a nainstaloval grafický editor šířený pod veřejnou licenci, která zapovídá jeho komerční užití. Má zájem editor využívat pro grafické návrhy, které ve studiu vznikají a následně bývají nabízeny a prodávány zákazníkům. Nejdříve by však rád věděl, zda takovým jednáním nedojde k neoprávněnému zásahu do práv autora grafického editoru. Pokud by tomu tak skutečně bylo, zajímalo by ho, jakým způsobem by mohl zamýšleného využití docílit tak, aby k tomuto zásahu nedocházelo.

Předně je třeba poznamenat, že omezení spočívající v zapovězení komerčního užití softwaru je interpretačně velmi komplikované. Hranice mezi užitím pro komerční a nekomerční účely totiž může být velmi tenká a mnohdy zcela nepostřehnutelná. Živnostník tedy nejprve musí ověřit, zda licence skutečně zapovídá takové použití softwaru, které zamýšlí. Pokud bude licenční ustanovení vágní a přesnou odpověď mu neposkytne (jde o velmi častý případ), lze doporučit jeho extenzivní výklad a předpokládat, že zapovězeno je. Za účelem vyjasnění celé situace lze doporučit kontaktovat autora softwaru, se kterým případně může být uzavřena též ad hoc licence, která živnostníkovi užití softwaru umožní.

Výše uvedený příklad se týkal veřejné licence v režimu proprietárního softwaru – autor zde sice poskytoval tento software zdarma, ale omezoval jej pouze na nekomerční použití. V této souvislosti lze poznamenat, že veškeré licence splňující definici F/OSS umožňují prosté užití softwaru (bez šíření odvozených děl) za jakýmkoli účelem, tedy i komerčním.

Při užití softwaru jako součásti vlastního softwarového produktu je třeba zvýšené opatrnosti. Důvod je stejný jako v předchozí situaci, tj. že ten, kdo software uvedeným způsobem použije, bude skutečně vázán jeho licenčními podmínkami. V kontextu této situace však nesprávné užití může mít za následek velmi závažné konsekvence. Mít se na pozoru je třeba zejména před tzv. výše zmíněným virálním efektem, kterým se vyznačuje velké množství veřejných licencí určených pro software. Jde o požadavek, že softwarový produkt, jehož součástí bude též použitý software, musí být následně šířen za stejných (nebo obdobných) licenčních podmínek. Takový požadavek může být často v příkrém rozporu s tím, co autor nového softwarového produktu zamýšlí. Vyloučit nelze ani situaci, kdy při použití více softwarových produktů šířených pod různými veřejnými licencemi, bude autor nového softwaru nucen vyhovět vzájemně si odporujícím podmínkám. V takovém případě by mu nezbývalo než volit, jaké z podmínek poruší, případně některý z použitých softwarových produktů nahradit jiným.

Tvůrce administrativního softwaru určeného především drobným podnikatelům si při vyhotovování tohoto softwaru vzal za základ obdobný software, který byl šířen pod podmínkami licence GNU GPL 3. Do svého softwarového produktu převzal značnou část zdrojového kódu původního softwaru, ale nemalou měrou přispěl též vlastními vylepšeními. Aby dodržel podmínky licence, poskytuje svůj software uživatelům společně s přebraným zdrojovým kódem. Svůj vlastní zdrojový kód však k dispozici nedává.

Veřejná licence GNU GPL 3 se vyznačuje právě již výše zmíněným virálním efektem. Tím, že tvůrce administrativního softwaru použil zdrojový kód softwaru šířeného pod touto licencí, vstoupil do licenčního vztahu, v němž se zavázal k tomu, že vzniklý software bude zpřístupňovat za stejných podmínek. Tím, že nedává k dispozici svůj vlastní zdrojový kód, jedná v rozporu s povinnostmi, které mu vstupem do licenčního vztahu vznikly.

V praxi se může stát, že chceme zpracovat cizí software licencovaný pod několika různými licencemi. Vždy je lepší nejprve posoudit, zda je vůbec možné podmínky všech dotčených licencí dodržet, nebo se některé z použitých licencí vzájemně vylučují. V takovém případě je nutné vyjednat s autorem speciální licenci, jeden z kolidujících podkladů nahradit nějakým jiným, případně vytvořit danou funkcionalitu úplně znovu. Rozhodně však nelze doporučit porušení kterékoli licence. Obecně lze říci, že software licencovaný permissivnější licencí lze použít v odvozeném díle licencovaném virálnější licencí. Čím je daná licence virálnější, tím méně je pak kompatibilní s ostatními licencemi. Naproti tomu permissivní licence bývají často kompatibilní i vzájemně. Je pravidlem, že pokud je nějaká licence (A) kompatibilní s jinou (B), pak je licence A kompatibilní i se všemi dalšími licencemi, se kterými je kompatibilní licence B.

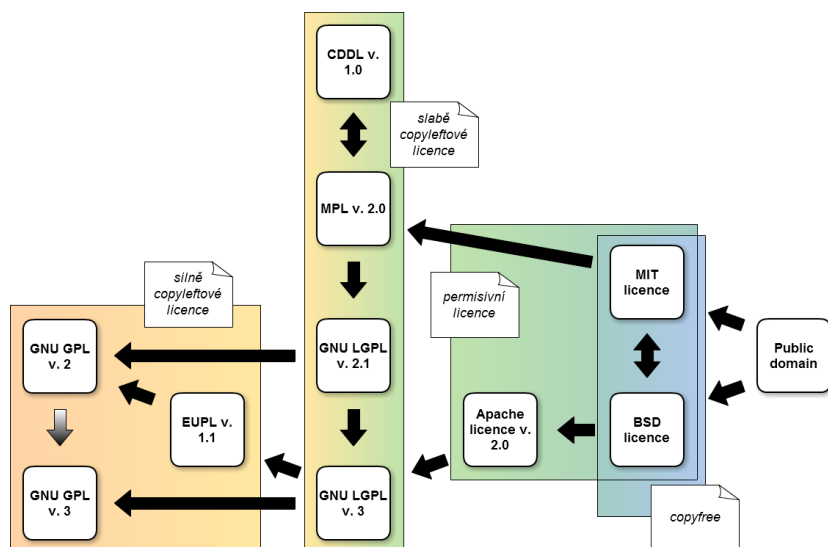

Vývojář má v úmyslu vytvořit organizér, do kterého zapracuje kalendář licencovaný pod GNU GPL 2 (a pozdější), e-mailový klient licencovaný pod licenci BSD a knihovnu pro synchronizaci se vzdáleným serverem, která je licencovaná pod GNU LGPL 2. 1. Lze tento záměr uskutečnit? Jakou licenci bude mít výsledný program?

Licence BSD je permissivní – to znamená, že nijak neurčuje, jak má být licencováno případné odvozené dílo.

GNU LGPL 2.1 je slabě virální, odvozené dílo jí nemusí být licencováno, pokud je knihovna pouze dynamicky linkována a není zahrnuta přímo ve vytvářeném programu. GNU GPL 2 je licenci silně virální – každé odvozené dílo tak musí být licencováno pod touto licenci, případně pod licenci GNU GPL 3. Vzhledem k tomu, že žádná z dalších licencí není s tímto požadavkem v kolizi, použité licence nebrání tomu, aby zamýšlený program vznikl. Vývojář si zde navíc může vybrat, jestli bude program šířit pod GNU GPL 2, nebo pod GNU GPL 3.

Stručně shrnuje kompatibilitu nejznámějších veřejných softwarových licencí následující diagram:

Veřejné licence a informace veřejného sektoru

V. kapitola

V VEŘEJNÉ LICENCE A INFORMACE VEŘEJNÉHO SEKTORU

Související právní předpisy:

§ 2, 3, 8, 11-23, 58, 60, 88–94 AutZ

§ 2 – 5, 8 b, 12, 13, 14, 14a, 17, 19 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

§ 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 17 a čl. 26 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 1, 3–5, 8–11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 1 body 3, 5, 6, 7, 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru

Informace veřejného sektoru (Public Sector Information, dále též „PSI“) představují souhrn informací, které vytváří v rámci své působnosti orgány veřejné moci. Ty jsou vymezeny jako státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce. Působnost každého orgánu veřejné moci, v rámci níž vytváří informace veřejného sektoru, je vždy vymezena zákonem.

Informace veřejného sektoru jsou podle § 3 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, definovány jako obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči. Příkladem tento zákon uvádí obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního. Informacemi veřejného sektoru jsou mimo jiné informace zveřejněné, ale patří k nim též informace nezveřejněné.

Informace veřejného sektoru jsou obecnější, než pouze informace z veřejných registrů a informace o průběhu jednotlivých řízení, i když tyto dvě skupiny informací k informacím veřejného sektoru přirozeně patří. Mezi obvyklé informace veřejného sektoru se řadí také mapová data, meteorologické informace, informace o silničním provozu, informace týkající se dotací, veřejných podpor a odměn vedoucích osob orgánů veřejné moci, veřejné výzkumy týkající se zdravotnictví, kulturní a turistické informace vytvářené veřejnými subjekty, data o kriminalitě, volební výsledky a mnoho dalších dílčích skupin informací. Tyto informace jsou důležité pro trh a pro jednotlivé podnikatelské subjekty, kterým mohou výrazně usnadnit podnikatelskou činnost a rozvoj.

Přístupuje se k nim ve dvou odlišných režimech – **prostého přístupu k informacím veřejného sektoru (PSI access)** a **dalšího využití informací veřejného sektoru (PSI re-use)** podnikatelským subjektem–dalším uživatelem, který se liší od konečného příjemce informací. Pro druhý uvedený režim se ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES užívá pojem opakované použití informací veřejného sektoru.

Oba režimy informací veřejného sektoru jsou předpokládány směrnicí 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „směrnice PSI re-use“). Směrnice ve svém původním znění z roku 2003 se prostého přístupu k informacím veřejného sektoru netýká, pouze jej mlčky předpokládá. Směrnice PSI re-use stanovuje členským státům Evropské unie povinnosti týkající se dalšího využití informací veřejného sektoru a zajištění jeho poplatkové průhlednosti a nediskriminace pro srovnatelné kategorie informací.

Cílem směrnice PSI re-use je dle jejího čl. 1 odst. 1 „stanovit minimální soubor pravidel pro opakované použití a praktické prostředky pro usnadnění opakovaného použití stávajících dokumentů, které mají subjekty veřejného sektoru členských států v držení.“ Stanovení konkrétních povinností státu při publikování PSI a jeho případně přísnější

úprava, než kterou stanoví směrnice, již patří do kompetence členského státu.

Novelizační směrnice 2013/37/EU přidala k původním povinnostem značné množství dalších principů opakovaného použití informací veřejného sektoru, zejména právo na opakované použití (tzv. right to re-use). Toto právo koresponduje s povinností členských států zajistit, aby byly PSI opakovaně použitelné pro komerční i nekomerční účely v souladu s podmínkami stanovenými v této směrnici. Tyto detailně stanovené povinnosti veřejného sektoru se týkají především formátů, vybírání poplatků,²¹ transparentnosti, licencí. Souvisejícím požadavkem je zajištění přehledu dostupných PSI. Taktéž je zakázána diskriminace mezi příjemci PSI a výhradní dohody. V České republice již byly diskutovány návrhy na novelizaci zákona č. 106/1999 Sb., aby vyhověl nové směrnici, ale doposud nebyly úspěšné.

Stát, který dobře pracuje se svými informacemi veřejného sektoru, napomáhá rozvoji svého soukromého sektoru a své ekonomiky jako celku. Z toho důvodu lze doporučit publikaci svých informací veřejného sektoru ve zvýšeném rozsahu všem státům právě v době hospodářské krize či recese. Zejména u informací, kterými stát již disponuje a postačí je pouze zveřejnit v patřičném strojově zpracovatelném formátu pomocí existujících webových stránek.

Mnohá autorská díla uvedená v předchozích kapitolách mohou být informacemi veřejného sektoru, pokud je vytváří v rámci své působnosti orgány veřejné moci. Informace veřejného sektoru totiž existují samy o sobě v různých listinných nebo elektronických dokumentech (včetně rozhodnutí, předpisů, dopisů či e-mailů) nebo v rámci listinné nebo elektronické databáze (např. jako položka v systému orgánu veřejné moci). Informace veřejného sektoru však velmi často nejsou autorským dílem (srov. níže).

21 Jak bude uvedeno níže, využitím veřejných licencí pro publikování PSI agenda vybírání poplatků k danému obsahu odpadne.

Orgán veřejné moci zamýšlí podnikatelům poskytovat svá rozhodnutí ve správním řízení (anonymizovaná, případně zestručněná) pro další využití.

Dva různí vydavatelé tato rozhodnutí ve správním řízení přebírají a publikují v rámci svých publikací judikatury, přičemž ve svých sbornících judikatury přidávají další přidanou hodnotu, která je ve prospěch klientů – konečných odběratelů informací veřejného sektoru. Klienti za tuto přidanou hodnotu platí.

Obecná veřejnost zároveň má možnost k rozhodnutím přistupovat bezplatně na webových stránkách úřadu, tato rozhodnutí jsou však na webových stránkách úřadu přístupná bez přidané hodnoty a bez přídatných služeb.

Orgán veřejné moci si v rámci zajišťování veřejných potřeb při správě veřejného majetku u soukromé společnosti objedná vytvoření seznamu svých pozemků spolu s nákresy jednotlivých budov, které budou zhotoveny speciálně pro tento orgán.

V případě seznamu městských pozemků spolu s mapovými daty se jedná sice o informace získané soukromým subjektem, avšak jedná se o data vytvořená v rámci zajišťování veřejných potřeb na zakázku a soukromý tvůrce převedl svá zvláštní databázová práva na orgán veřejné moci, proto tyto informace jsou informacemi veřejného sektoru.

Otevřená data – co to je?

Data v rámci veřejného sektoru existují v mnoha různých informačních systémech veřejné správy i v listinné podobě. Mnoho informací veřejného sektoru je dostupných pro své občany, ale nejedná se o otevřená data. Otevřená data jsou pouze ta, která jsou veřejně přístupná (což je předpokladem jejich otevření, ale tato podmínka není postačující) a zároveň splňují požadavky na otevřenost: žádní uživatelé nejsou právně ani technicky omezeni ve způsobu jejich užití, všichni jsou oprávněni k dalšímu šíření těchto dat za podmínky uvedení autora dat a dalším uživatelům budou zaručena stejná oprávnění k nakládání s těmito daty.²² Otevřená data tedy nemohou být poskytována tak, že by bylo zakázáno jejich zpracování, či komerční užití – pak by se mohlo jednat o veřejná data, ale nikoli o otevřená data.

Oproti státům, jako Slovinsko či Velká Británie, je v České republice k dispozici poměrně málo otevřených dat. Velké množství dat, která veřejná správa vytvoří, jsou data neveřejná. Fakticky nic nebrání jejich zveřejnění, ale příslušný orgán veřejné moci je z vnitřních důvodů nezveřejní. Mnohdy otevřená data od orgánů veřejné moci z vlastní iniciativy vyžádá soukromý sektor a následně je dá sám k dispozici (jak lze nahlédnout například na webu www.opendata.cz).²³ Tento web do jisté míry doplňuje katalog informací veřejného sektoru, které by měl vytvářet veřejný sektor sám jako producent těchto informací.

V praxi některé orgány veřejné správy zveřejňují data, jsou to tedy data veřejná, avšak nikoli otevřená. Sem patří systémy, jako obchodní rejstřík, celostátní systém jízdních řádů či mapové systémy katastru nemovitostí. Zpřístupnění dat z těchto systémů stojí orgány veřejné moci poměrně mnoho finančních prostředků (protože vytváří pro veřejnost veškerou funkcionalitu, která je třeba k zajištění veřejného přístupu k datům).

22 Srov. CHLAPEK, Dušan, KUČERA, Jan, NEČASKÝ, Martin. Metodika publikace otevřených dat veřejné správy ČR [online]. Úřad vlády ČR [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/otevrena-data/Methodika_Publ_OpenData_verze_1_0.pdf>.

23 NEČASKÝ, Martin. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [online]. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://opendata.cz/>>.

Tyto orgány nenechávají prostor ke zdokonalení práce s daty na volném trhu a fakticky na stát přenášejí výdaje, které mohou nést soukromé subjekty (a mnohdy je nesou efektivněji, než stát).

Otevřenost dat sama o sobě může zredukovat výdaje veřejné správy, neboť ta zajistí pouze bezplatnou dostupnost uvedených dat v základním tvaru. Další zpracování těchto dat provádí další uživatelé, tedy soukromé osoby, na vlastní náklady. Další uživatelé následně data v základní podobě nabídnou bezplatně, prodávají však data odvozená od původních dat. Tím vytváří určitou přidanou hodnotu, která motivuje veřejnost k zakoupení daného programu či přístupu do uvedeného systému.

Otevřenost dat tedy představuje dva dílčí kroky od uzavřené veřejné správy (veřejné zpřístupnění dat a jejich otevření k neomezenému dalšímu užití). Umožní veřejnosti získat větší znalosti z informací a dat, které veřejná správa vytváří pro veřejnost při své činnosti. Tyto znalosti napomáhají vytváření znalostní ekonomiky a ekonomickému rozvoji obecně.

Česká republika deklarovala svoji účast v rámci Open Government Partnership²⁴ dopisem ze dne 14. září 2011 tehdejší místopředsce vlády, Karolíny Peake, adresovaným Secretary of the State of the United States of America. Tehdejší letter of intent navazující na politickou deklaraci Vlády ČR obsahoval dva závazky týkající se svobodného přístupu k informacím a závazek týkající se nabytí účinnosti u zákona o státní službě. Dle informací dostupných k 1. lednu 2014 ani jednoho ze tří uvedených cílů se prozatím nepovedlo dosáhnout (i když zásadní novelizace zákona o státní službě, která by umožnila nabytí účinnosti, je projednávána). Česká republika tedy dosud nesplnila svoje závazky směřující k otevření dat produkovaných veřejným sektorem.

24 Czech Republic | Open Government Partnership [online] Open Government Partnership [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.opengovpartnership.org/country/czech-republic>>.

Právní režim informací veřejného sektoru

Dokumenty, které produkuje orgány veřejné moci, obsahují právě informace veřejného sektoru. Další využití informací veřejného sektoru se předpokládá na základě žádosti o opakované použití směrované orgánu veřejné moci dle čl. 4 směrnice PSI re-use v konsolidovaném znění. Další využití informací veřejného sektoru začíná prvním poskytnutím PSI nebo uzavřením licenční smlouvy pro další využití PSI. Licenční smlouva může zahrnovat i transparentní poplatkovou politiku – poplatky lze chápat jako motivaci orgánu veřejné moci poskytovat informace k dalšímu využití. Veřejné licence jsou v této oblasti odlišné od klasických licenčních smluv, neboť jsou primárně bezúplatné.

Významným rysem je obvyklý komerční cíl dalšího využití informací veřejného sektoru a vytvoření přidané hodnoty. Další využití informací veřejného sektoru zahrnuje poskytovatele informací (orgán veřejné moci), dalšího uživatele (podnikatele, který informace veřejného sektoru dále komerčně zpracovává, přidává k nim přidanou hodnotu – např. možnost pokročilého vyhledávání, umožňuje lepší přístup k informacím či vytváří stručná shrnutí) a konečného příjemce informací veřejného sektoru – občana, kterému je přidaná hodnota přinášena.²⁵ Další uživatel tedy obvykle není konečným příjemcem informací, poskytuje zpracované informace veřejného sektoru svým vlastním odběratelům. Další využití informací veřejného sektoru je tedy obvykle pravidelné, provádí se u informací ve velkém rozsahu a předpokládá se jejich strojové zpracování. Další využití je realizací práva na podnikání zakotveného v čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Naproti tomu v rámci prostého přístupu k informacím veřejného sektoru dochází k poskytnutí informace veřejného sektoru osobou povinnou (orgánem veřejné moci) na základě žádosti nebo zveřejněním a k jejímu přijetí jakýmkoli subjektem, v České republice v režimu § 4

25 Konkrétní příklady např. v BOČEK, Jan, MRÁČEK, Jakub, MYNARZ, Jindřich. Otevřená data: příležitost pro Českou republiku. Praha: Nadace Open Society Fund Praha a Fond Otakara Motejla, 2012. 24 s. ISBN 978-80-87725-03-0. Dostupné z: <http://www.osf.cz/media/com_form2content/documents/c5/a742/f20/Opendata2%20web%20komplet.pdf>. s. 6–9.

zákona č. 106/1999 Sb. U poskytování informací na základě žádosti jsou tyto informace obvykle poskytovány jednorázově či nepravidelně. Cílem prostého přístupu k informacím veřejného sektoru je dosažení transparentnosti činnosti veřejné správy a její demokratické kontroly, která je předpokládána právě Listinou. Přístup k informacím veřejného sektoru realizuje právo na informace podle čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, tedy zcela jiné základní právo, než další využití informací veřejného sektoru (více výše).

Úprava informací veřejného sektoru v České republice není příliš srozumitelná, neboť jednoznačně neodděluje přístup k informacím veřejného sektoru od dalšího využití informací veřejného sektoru a na mnoha místech je nutné použít obecné právní principy pro řešení některých otázek.

Další využití informací veřejného sektoru bylo v českém právu harmonizováno do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, což nebyl správný postup. Oba režimy informací veřejného sektoru tedy shodně podléhají zákonu o svobodném přístupu k informacím. Žádost o poskytnutí informací k dalšímu využití PSI byla tedy v českém právu zcela ztotožněna se žádostí o poskytnutí informace dle § 13 zákona č. 106/1999 Sb., která je však kvalitativně a svým významem zcela odlišná.

Zvýšená nabídka informací veřejného sektoru by dle Polčáka²⁶ umožnila rozvoj tzv. sekundárního informačního trhu, který byl jednou z priorit Evropské unie dle Lisabonské strategie po roce 2000. Tuto zvýšenou nabídku informací veřejného sektoru, k níž v České republice zatím nedošlo, by mohla napomoci právě lepší implementace uvedené směrnice do českého právního řádu. V porovnání se státy, jako Slovinsko či Velká Británie, je nabídka informací veřejného sektoru k opakovanému použití poměrně malá.

Nelze ovšem tvrdit, že by se tématice open data nedostávalo vůbec pozornosti, právě naopak, lze např. zmínit Iniciativu za otevřenou

26 POLČÁK, Radim. Informace veřejného sektoru a jejich další komerční využití. *Veřejná správa*, 2008, 19(7). Příloha, 2008, 19(7), s. IV-VII. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2008/07/pril_polcak.html>. ISSN 1213-6581.

datovou infrastrukturu²⁷ či popularizační Datablog.cz.²⁸ S otevřenými daty pracuje např. nevládním neziskovým sektorem vytvořená aplikace Rozklikávací rozpočet, která využívá licenci CC-BY.²⁹

Orgán veřejné moci vytváří při své činnosti mapová data o oblasti, k níž je místně příslušný. Mapová data chce poskytnout veřejnosti, ale nechce k zajištění jejich poskytnutí vypisovat veřejnou zakázkou, protože k její realizaci nemá dostupné peněžní prostředky.

Orgán veřejné moci tedy nabídne mapová data volně dostupná na svých webových stránkách spolu s textem veřejné licence pro další využití. Další uživatelé budou data bezplatně pravidelně stahovat z webové stránky orgánu veřejné moci a budou je zpracovávat dále do svých komerčně nabízených mapových produktů, přičemž budou limitováni smluvními ustanoveními veřejné licence. Orgán veřejné moci tedy bezplatně zajistí zpracování map, aniž by musel realizovat veřejnou zakázkou, další uživatelé budou mít možnost realizovat podnikatelský zisk bez dalších nákladů a koneční odběratelé informací veřejného sektoru budou mít k dispozici požadované mapy v uživatelsky přívětivé podobě, čímž bude dosažen původní cíl orgánu veřejné moci.

Na informace veřejného sektoru se aplikuje obecná úprava autorských děl a úředních děl dle AutZ (na ty informace veřejného sektoru, které jsou zároveň autorským dílem) a úprava licenční smlouvy podle o. z.

27 NEČASKÝ, Martin. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [online]. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://opendata.cz/>>.

28 BERG, Michal, KUBÁŇ, Michal. Datablog.cz [online]. Datablog.cz [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <www.datablog.cz>.

29 Rozklikávací rozpočet | BudováníStátu.cz [online]. BudováníStátu.cz [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://budovanistatu.cz/bubble#/v1/Rozpo%C4%8Det>>.

Pokud je PSI poskytována v rámci databáze nebo pokud je dokument databází sám o sobě, je nutno též použít úpravu zvláštních práv pořizovatele databáze (k tomu níže).

Z hlediska autorského práva lze rozdělit informace ve veřejném sektoru do čtyř skupin (tři skupiny informací veřejného sektoru a jedna skupina soukromých informací):

1. informace veřejného sektoru obsažené v dílech, které nespadají pod definici úředního díla, ale jsou dílem a lze je tedy chránit:

- právní věty, urbanistický plán, pokud není listinou v rámci Katastru nemovitostí, urbanistické informace o pozemcích, stavbách a drobných stavbách, mapová data, které nejsou listinou v rámci Katastru nemovitostí, statistika rozhodování správního orgánu, derivát úředního díla vytvořený soukromou osobou na zakázku pro orgán veřejné moci, informace o příjmech vedoucích pracovníků orgánu veřejné moci, tisková zpráva orgánu veřejné moci.

Informace veřejného sektoru splňující definici díla, které nejsou úředními díly (kterých je obvykle v rámci orgánu veřejné moci méně než úředních děl), jsou autorskoprávně chráněny.

Lze je licencovat s omezením podmínek užití díla, včetně podmínek ve veřejných licencích. Na rozdíl od dříve uvedených úředních děl šíření těchto děl tedy lze z nějakého důvodu omezit nebo uživatelům stanovit doprovodné podmínky užití děl. Tato díla, pokud je vytváří zaměstnanec nebo vedoucí osoba orgánu veřejné moci v rámci pracovního nebo obdobného poměru, jsou zaměstnaneckým dílem dle § 58 AutZ.

Můžou navíc být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle § 2894 a násl. a 2909 a násl. o. z.

U této skupiny informací je nutno zkoumat, zda se skutečně jedná původem informace o informaci veřejného sektoru či zda se jedná

o soukromou informaci, kterou vytvořila soukromá osoba bez spolupráce s orgánem veřejné moci (a například až sekundárně byla sada informací licencována orgánu veřejné moci).

K informacím veřejného sektoru, které lze autorskoprávně chránit, mohou být vázána konkrétní práva třetích osob (soukromých subjektů či třetích států), například osobnostní práva, práva na ochranu osobních údajů, práva k průmyslovému vlastnictví, právo na zachování obchodního tajemství. Tato práva následně zamezují licencování volného nakládání s danými informacemi.

2. informace veřejného sektoru obsažené v úředních dílech, která spadají pod úplný výčet v § 3 AutZ, tedy:

- právní předpis, rozhodnutí a opatření obecné povahy, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin (například sbírka listin v Katastru nemovitostí), úřední návrh úředního díla, jiná přípravná úřední dokumentace, úřední překlady výše uvedených děl, sněmovní a senátní publikace (např. sněmovní tisky, senátní tisky), pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol, symbol jednotky územní samosprávy, rozvrh práce - v rámci soudního rozhodování, jiná obdobná díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany (jedná se o neurčitý právní pojem, který není zákonem definován).

Absence autorskoprávní ochrany u úředních děl dle zákonné výjimky v § 3 písm. a) AutZ znamená pro tyto informace, že se sice může jednat o autorskoprávní díla, ale existuje u nich veřejný zájem na jejich volném šíření a na přístupu veřejnosti k nim. Úřední díla tedy nelze licencovat a podmiňovat jejich šíření, ani pomocí veřejných licencí, protože tato díla jsou úplně vyňata z autorskoprávní ochrany.

Informace veřejného sektoru, které jsou zároveň úředními díly, můžou však být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole k licencování databází) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci závazků z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle § 2894 a násl. a 2909 a násl. o. z.

3. informace veřejného sektoru, které vůbec nespádají pod definici díla, nemohou tedy být ani úředním dílem a nejsou autorskoprávně chráněny vůbec:

- denní zpráva sama o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf.

U této skupiny informací veřejného sektoru není smysluplné užívat licenční smlouvu ani veřejné licence, neboť tyto informace úplně postrádají autorskoprávní ochranu. Jsou natolik obecné nebo u nich neexistuje onen tvůrčí potenciál, který je u autorského díla potřebný.

Informace veřejného sektoru, které nejsou vůbec dílem, mohou však být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci závazků z deliktů u náhrady nemajetkové újmy a u náhrady škody dle § 2894 a násl. a 2909 a násl. o. z.

Tohoto režimu ochrany požívá například agenturní zpravodajství České tiskové kanceláře, kdy každá zpráva není dílem sama o sobě, ale jako celek toto zpravodajství splňuje definici databáze.

4. soukromé informace, se kterými orgán veřejné moci oprávněně disponuje, ale která nejsou informacemi veřejného sektoru:

- informace v knize či jiném literárním díle, kterou orgán veřejné moci zakoupil bez zvláštního ustanovení o převodu všech majetkových práv autorských na orgán veřejné moci, počítačové programy - tzv. "krabicový software", informace vytvořené soukromým subjektem bez jakéhokoli spojení s orgánem veřejné moci, které orgán veřejné moci využívá na základě veřejné licence.

Soukromé informace, které jsou autorským dílem soukromé osoby, jsou autorskoprávně chráněny a navíc k tomu mohou být chráněny jako část veřejnoprávní databáze (více v samostatné kapitole včetně licencování databází jako celku) nebo v rámci ochrany know-how, v rámci ochrany dobrého jména právnické osoby, v rámci závazků

z deliktů u náhrady majetkové a nemajetkové újmy a u náhrady škody dle § 2894 a násl. a 2909 a násl. o. z.

Orgán veřejné moci si v rámci zajišťování veřejných potřeb při správě veřejného majetku u soukromé společnosti objedná vytvoření seznamu svých pozemků spolu s nákresy jednotlivých budov, které budou zhotoveny speciálně pro tento orgán.

V případě seznamu městských pozemků spolu s mapovými daty se jedná sice o informace získané soukromým subjektem, avšak jedná se o data vytvořená v rámci zajišťování veřejných potřeb na zakázku, proto tyto informace jsou informacemi veřejného sektoru.

Informace veřejného sektoru mohou být informacemi, k nimž má nějaká práva třetí osoba nebo které jsou chráněny zvláštním právním režimem (například informace chráněné v rámci ochrany osobnosti, v rámci ochrany osobních údajů a v rámci ochrany utajovaných skutečností), přičemž tyto zvláštní režimy mohou znemožňovat zveřejnění některých skutečností, avšak stále se jedná o informace veřejného sektoru. V minulosti soudy mnohokrát posuzovaly přesný rozsah těchto chráněných informací - například ochrana obchodního tajemství byla v minulosti (a mnohdy ještě stále je) zneužívána k neposkytnutí informací, a z toho důvodu nelze ochranou obchodního tajemství argumentovat u skutečností, které jsou financovány z veřejných zakázek.

Obec Kotěhůlky má při své činnosti k dispozici seznam všech soukromých subjektů, které žijí na jeho území a jedná se o vedoucí pracovníky obecního úřadu, spolu s jejich ročními příjmy. Přestože seznam obsahuje i údaje,

u nichž zákon město přímo nezmocňuje k jejich zveřejnění, orgán veřejné moci si přeje je všechny zveřejnit, aby byl naprosto transparentní.

U tohoto seznamu je nutno posuzovat účel, za jakým bude tento seznam osob zveřejňován. Obecně je zakázáno zveřejňovat osobní údaje fyzických osob bez jejich výslovného svolení nebo bez jiného právního důvodu pro zveřejnění (svolení je obvykle vydáváno v písemné podobě z důvodu případného pozdějšího dokazování). Pokud je dán účel na základě zákona a v mezích zákona, kvůli němuž budou informace s osobními údaji publikovány, například právě zajištění transparentního rozhodování (neboť se jedná o osoby, které rozhodují o veřejných zakázkách a veřejných prostředcích v obci a zákon o svobodném přístupu k informacím toto zveřejnění v § 8a předpokládá), publikování údajů je v souladu s právem. Pokud tento důvod dán není, publikování těchto informací by bylo porušením práva na ochranu osobních údajů.

Zveřejňování dat v režimu Open Data

Aplikace veřejných licencí v praxi má dvě roviny–zveřejňování otevřených dat orgánem veřejné moci a další užití těchto dat dalším uživatelem (re-userem). Nejprve se tato příručka týká zveřejňování dat ze strany orgánu veřejné moci. Přitom je třeba zvážit následující otázky:

- zda orgán veřejné moci zamýšlí zveřejnit databázi, která je tvůrčí databází (je dílem souborným dle § 2 odst. 2 AutZ) nebo která je netvůrčí databází,
- zda je cílem zveřejnění databáze jako celku (což je hlavním účelem Open Data) nebo pouze zveřejnění jednotlivých jejích položek,
- zda orgán veřejné moci zamýšlí databázi jako celek poskytnout bez omezení nebo existuje nějaký právní důvod, pro který je užití databáze omezeno.

Veřejné licence u orgánu veřejné moci

Pokud jsou PSI součástí databáze, celá databáze zároveň s obslužným mechanismem nebo metodikou zpracování je chráněna zvláštními právy pořizovatele databáze podle § 88–93 AutZ, pokud pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze představuje kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad. Tato ochrana existuje souběžně s autorskoprávní či jinou ochranou každé jednotlivé položky databáze, která může, ale nemusí mít povahu autorského díla. Dle ochrany obsahu pak mohou vzniknout následující kombinace: databáze autorských děl (např. vědecký sborník nebo rozsáhlá katalogizovaná sbírka hudebních záznamů), databáze údajů, které jsou úředními díly, (např. databáze právních předpisů), databáze údajů, které nejsou autorskými díly (např. databáze údajů o nemovitostech, databáze údajů o autech, databáze údajů o obchodních společnostech) a databáze obsahující kombinace uvedených druhů děl. Na druhou stranu, není možno ignorovat to, že okud je způsob řazení prvků (bez ohledu na jejich ochranu) dostatečně originální nebo tvůrčí, může být i databáze samotná chráněná autorským právem.

Ustanovení § 88 AutZ definuje databázi jako “soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření.” Databáze informací veřejného sektoru představuje tedy soubor údajů, které jsou systematicky uspořádány (obvykle jsou dle interních předpisů pořizovatele uspořádány i metodicky) a jsou přístupné klasickými prostředky (např. tištěný statistický sborník) nebo elektronickými prostředky (buď pomocí veřejného dálkového přístupu, jako např. u Registru územní identifikace, adres a nemovitostí,³⁰ nebo pouze pro stanovené osoby jako např. u informačního systému evidence obyvatel).

30 Srov. Veřejný dálkový přístup k datům registru územní identifikace, adres a nemovitostí [online]. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <http://vdp.cuzk.cz/>.

Zvláštní práva pořizovatele databáze (dále jen “sui generis”) se liší od obecné úpravy autorských práv jiným pojetím možností omezit dalšímu uživateli nakládání s databází.

Bez zpřístupnění obsahu databáze formou licence nebo veřejné licence není dovoleno opakované a systematické vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze a jiné jednání, které není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze – vytěžováním se dle § 90 odst. 2 AutZ rozumí “trvalý nebo dočasný přepis celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmikoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem” nebo zužitkováním dle § 90 odst. 3 AutZ “jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájemem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu.”

Pořizovatelem databáze může být na rozdíl od autora fyzická i právnická osoba, například Česká republika prostřednictvím své organizační složky nebo samospráva.

Licencování zvláštních práv databázových a PSI

Licencování zvláštních práv databázových je upraveno podle o. z. přiměřeným použitím pouze ustanovení vyjmenovaných v § 2389 o. z. V současné době se přiměřeně použijí ustanovení § 2371 až 2376 a § 2383 o. z.

Je vyloučeno právo pořizovatele databáze na přiměřenou dodatečnou odměnu, pokud odměna za poskytnutí licence není ujednána v závislosti na výnosech z jejího využití a přitom je nízká ve zřejmém nepochybném poměru k zisku z využití licence. (Toto právo obecně náleží autorovi díla dle § 2374 o. z.)

Zároveň na licencování zvláštních práv databázových dopadají ustanovení § 88–93 AutZ. Kromě těchto zvláštních ustanovení je nutno aplikovat další ustanovení vyjmenovaná v § 94 odst. 1 a 2 AutZ. Mezi licencováním autorských děl a licencováním zvláštních práv databázových existuje mnoho rozdílů, zvláště významný rozdíl v převoditelnosti práva – právo autorské není převoditelné (lze je pouze licencovat),

avšak zvláštní právo databázové převoditelné je (a vedle toho je také lze licencovat).³¹

Požizovatel databáze se tedy může svého práva vzdát nebo jej převést na jinou osobu, například na orgán veřejné moci, který u něj pořízení databáze zadal. Převedení databázových práv z pořizovatele na zadavatele je výrazným zájmem orgánu veřejné moci, který by rozhodně měl být sjednán v každé smlouvě, jíž se uzavírá zakázka na pořízení databáze. (Pokud tak orgán neučiní, fakticky mu to brání ve výkonu veřejných služeb, jak lze nahlédnout v rozsudku nejvyššího správního soudu v kauze Seznam.cz vs. CHAPS, fakticky způsobené nesprávnou smlouvou uzavřenou na Ministerstvu dopravy.³² Nemůže totiž poskytovat uvedené PSI veřejnosti, jak předpokládá zákon č. 106/1999 Sb., protože nedisponuje potřebnými smluvními oprávněními.)

Poskytnutí informace veřejného sektoru v režimu prostého přístupu lze dosáhnout použitím licence podle o. z. nebo veřejné licence. Primárně jsou veřejné licence významné u dalšího využití informací veřejného sektoru. Tedy v případě, kdy orgán veřejné moci dává informace podnikateli k jejich dalšímu masovému zpracování a k vytvoření odvozených děl.

Některé informace veřejného sektoru nelze poskytovat a licencovat pro prostý přístup k PSI ani pro další využití PSI (například informace v daňovém řízení jednotlivých subjektů), všechny ostatní informace musí být poskytovány pro prostý přístup. Pokud orgán veřejné moci tyto informace vytváří, má povinnost je poskytnout na žádost žadatele o informaci (orgán veřejné moci je povinným subjektem). Mnohdy dochází k protiprávnímu postupu, kterého by se měly orgány veřejné moci vyvarovat: informace veřejného sektoru, u nichž mají povinnost je poskytnout na žádost nebo zveřejnit, neposkytnou ani nezveřejní na žádost, čímž porušují § 4 nebo § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

31 V souladu s § 90 odst. 6 AutZ.

32 Srov. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013 č. j. 62 A 26/2012-129. [online] Nejvyšší správní soud [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2013/0057_5As__130_20131011132952_prevedeno.pdf>. (Tzv. rozsudek ve věci Seznam.cz vs. CHAPS.)

Záleží poté již jen na volbě orgánu veřejné moci, zda informace, které poskytl pro prostý přístup, poskytne i pro další využití. Jak je uvedeno níže v kapitole týkající se zákazu diskriminace, pokud tyto údaje orgán poskytne jednomu subjektu k dalšímu využití, je povinen je poskytnout stejným způsobem všem subjektům. Veřejné licence nabízejí jednoduchou možnost, jak licencovat informace veřejného sektoru všem dalším uživatelům bezúplatně na nediskriminačním základu.

Orgán veřejné moci vytváří při své činnosti seznam držitelů živnostenského oprávnění v rámci jeho územní působnosti a rád by je nabídl veřejnosti ke stažení ve formě webové stránky (nad rámec zveřejnění těchto informací v Rejstříku živnostenského podnikání).

Seznam držitelů živnostenského oprávnění, který vytváří orgán veřejné moci sám v rámci své působnosti, je databází či souhrnem informací veřejného sektoru. Zaměstnanci orgánu veřejné moci, kteří seznam vytvářejí, tak činí v rámci pracovního nebo obdobného poměru, proto držitelem zvláštních databázových práv k danému seznamu je orgán veřejné moci.

Orgán veřejné moci není v daném případě oprávněn účtovat poplatky nad rámec § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím. Protože seznam je poskytován pro pouhý přístup ve formě webové stránky, orgán při jeho zveřejnění nenese náklady s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat, odesláním informací žadatelé, ani za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací a orgán veřejné moci je tedy povinen poskytnout tento seznam bezúplatně. Může tak učinit bez licenční smlouvy, může k tomu však alternativně využít veřejnou licenci, např. Open Data Commons Attribution 1.0, která umožňuje veřejnosti přistupující k tomuto seznamu seznam dále využít, vytěžovat jej a zužitkovat jej, ale stanovuje povinnost citace (více níže). Vytváření odvozených děl

není v rámci režimu pouhého přístupu (access) nutné, protože režim svobodného přístupu předpokládá využití informace pro tvorbu a realizaci společenských vztahů, pro veřejně prospěšné nekomerční účely, pro osobní účely, či pro jednorázové komerční účely. Režim přístupu však nepředpokládá bez dalšího odvozená díla, které jsou vlastní režimu opětovného použití (re-use).

Orgán veřejné moci na úseku veřejného zdraví vytváří seznam osob, které byly v uplynulé době podezřelé z nákazy (§ 2 odst. 6 písm. b) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), aby u těchto osob mohl zajistit lékařský dohled dle uvedeného zákona. Zamýšlí z důvodu ochrany veřejného zdraví ostatních osob tento seznam publikovat.

V tomto případě by se jednalo o jednoznačně protiprávní zneužití osobních údajů, protože v případě osob infikovaných infekčními chorobami neexistuje zákonný důvod pro zveřejnění těchto údajů v režimu access ani v režimu re-use. Dotčený orgán veřejné moci tedy tento seznam může vytvořit pro svoji interní potřebu, ale nesmí jej zveřejnit ani poskytnout veřejnosti. Publikování těchto údajů totiž není uvedeno mezi opatřeními, kterým jsou povinny se podrobit fyzické osoby při zjištění výskytu infekčního onemocnění, v § 64 zákona o ochraně veřejného zdraví. V tomto případě se tedy jedná o informaci veřejného sektoru, která v souladu s § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím nemůže být poskytnuta, neboť se jedná o údaj o zdravotním stavu subjektu údajů, který je citlivým údajem dle § 4 a 9 zákona o ochraně osobních údajů.

Existuje rozdíl v aplikaci veřejné licence mezi následujícími subjekty:

- pořizovatel databáze,
- tvůrce konkrétního veřejnoprávního dokumentu v databázi, který není úředním dílem,
- tvůrce konkrétního veřejnoprávního dokumentu v databázi, který je úředním dílem,
- tvůrce konkrétního soukromoprávního dokumentu v databázi,
- soukromý subjekt, který databázi pro orgán veřejné moci spravuje a který není držitelem zvláštních databázových práv (dle § 89 AutZ),
- soukromý subjekt, který z podnětu orgánu veřejné moci pořídí databázi a který není držitelem zvláštních databázových práv (dle § 89 AutZ).

Ve veřejnoprávních databázích se často jedná o odlišné organizační složky státu, které mohou ke sdílení informací přistupovat zcela odlišně. Každý z těchto subjektů nebo organizačních složek státu může pod veřejnou licenci nabídnout pouze dokumenty, k nimž má příslušná majetková práva autorská.

Pořizovatel databáze tedy není oprávněn vzdát se majetkových práv autorských k jednotlivým dokumentům, která sám nemá (např. protože tvůrcem dokumentu je někdo jiný), je oprávněn se vzdát práv k jím pořizované databázi.

Opakem informací veřejného sektoru jsou soukromé informace. K jejich konkrétnímu zpracování existuje právo duševního vlastnictví jejich tvůrce nebo shromažďovatele, přičemž se nejedná o informace veřejného sektoru, neboť tvůrce těchto informací je soukromá osoba. Při dalším využití informací veřejného sektoru je nutné tedy respektovat práva soukromých subjektů k těmto informacím. Tato možnost představuje jednu ze situací, kdy jsou veřejné licence využitelné.

Soukromé informace mohou vzniknout ve dvou režimech:

1. soukromá osoba buď vytváří informace sama bez součinnosti orgánu veřejné moci a bez zakázky (pokud se jedná o pořízení celé databáze, pořizovatelem databáze je soukromá osoba) nebo

2. soukromá osoba vytváří sama v rámci veřejné zakázky zadané orgánem veřejné moci informace za účelem plnění veřejných potřeb (pokud se jedná o pořízení celé databáze, pořizovatelem databáze je orgán veřejné moci dle § 89 AutZ).

V prvním uvedeném případě informace není informací veřejného sektoru, vztahuje se na ní tedy klasická úprava veřejných licencí (srov. předchozí kapitoly), v druhém uvedeném případě se jedná rozhodně o informaci veřejného sektoru.

Informací veřejného sektoru nemůže být počítačový program, například program určený ke zpracování mapových podkladů. Data, která jsou tímto programem zpracovávána, informací veřejného sektoru jsou, pokud nespádají pod jednu z výjimek (např. uvedených v § 11 zákona č. 106/1999 Sb., vzhledem k autorským dílům je významné omezení poskytování informací, které jsou předmětem ochrany práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským pokud jsou v držení subjektů vyjmenovaných v § 11 odst. 5 tohoto zákona). PSI může být též video či audio nahrávka. Dokumenty k plnění služby veřejnoprávního vysílání včetně audiovizuálního vysílání veřejnoprávní televize, tj. České televize či Českého rozhlasu, však jsou z režimu informací veřejného sektoru vyňaty. (Prakticky Česká televize mnoho pořadů publikuje na webu, ale není to její povinností dle zákona č. 106/1999 Sb.)

Informace veřejného sektoru (PSI), které nejsou zároveň autorskými díly, samy o sobě není nutno licencovat, tj. je možno je užívat přímo na základě zákona č. 106/1999 Sb.³³ Zvláštní práva k databázím, které obsahují výhradně neautorské PSI a jsou chráněné pouze těmito zvláštními právy, je vhodné licencovat, aby pořizovatel umožnil faktické omezení svých zvláštních práv databázových.

V rámci databáze obsahující pouze autorská díla nebo databáze smíšené již je vhodné licencovat i obsah, tedy autorská díla, přestože

³³ K tomu více např. v CRHÁKOVÁ, Eva. Licencování informací veřejného sektoru a otevřená data [online]. 2014 [citováno 15. 7. 2014]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/325669/pravf_m/>. s. 37 an.

mohou samozřejmě být poskytnuta mlčky, pouhou oprávněnou publikací. Kromě licencování autorských děl pracovníků orgánu veřejné moci je též nutné pamatovat na licencování děl, která vytvořily třetí osoby a která byla licencována orgánu veřejné moci (a u nichž orgán veřejné moci nemůže licencovat práva, která sám nenabyl).

1. Občan Jan Aktivista vytvoří dobrovolně na vlastní náklady příručku s praktickými doporučeními pro občany obsahující seznam orgánů veřejné moci, u nichž musí žadatel podávat žádosti za účelem založení společnosti s ručením omezeným podnikající na úseku cestovních kanceláří, která bude zprostředkovávat cestovní pojištění. Vedle uvedeného seznamu zahrne do příručky vlastní zkušenosti z minulosti, pokyny, náměty a doporučení, jak postupovat, které formuláře vyplnit a na které detaily si dát pozor. Tento dokument je autorským dílem, protože při jeho vytvoření byla použita autorská invence, autor do něj zahrnul vlastní zkušenosti a nápady. Vychází z informací veřejného sektoru, je tedy odvozený z původního seznamu orgánů (který nebyl dílem, ale pouze databází). Aktivistův dokument sám o sobě není informací veřejného sektoru, neboť nebyl vytvářen v souvislosti s činností orgánů veřejné moci. Občan tedy s tímto dokumentem může nakládat dle svého uvážení a může jej zveřejnit s použitím veřejné licence k dalšímu šíření (avšak nemusí).
2. Naproti tomu, pokud tentýž dokument zpracuje poradenská společnost na základě veřejné zakázky dle zákona o veřejných zakázkách, kterou zadalo kterékoli ministerstvo k ujasnění pozice podnikatelů na území České republiky, jedná se o informaci veřejného sektoru ve smlouvě o dílo, která zároveň obsahovala výhradní licenci všech majetkových práv autorských k dokumentu pro ministerstvo. V tomto

případě se jedná o dílo, ale nejedná se o úřední dílo. Materiál tedy jako informace veřejného sektoru může být publikován pod jakoukoli licencí.

Publikace materiálu orgánem veřejné moci pod licencí Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) by sice omezovala komerční využití textu samotného (například prodej ve formě článku pro lokální noviny), ale u informace veřejného sektoru vytvořené k ujasnění pozice podnikatelů na území České republiky lze důvodně předpokládat, že bude komerčně využívána podnikateli přečtením a získáním znalostí z textu vycházejících (tento způsob užití uvedená licence neomezuje).

Licencování databázových práv pomocí veřejných licencí a PSI

U autorského díla je možné, jak bylo uvedeno v předcházejících kapitolách, omezit způsob užití díla volbou a kombinací licenčních prvků (NC, ND, SA). Tyto licenční prvky se však neuplatňovaly při aplikaci veřejné licence Creative Commons verze 3.0 na databázi chráněnou výlučně právy pořizovatele databáze.

U licencí Creative Commons 4.0 došlo ke změnám, už se plně aplikují všechny licenční prvky, lze tedy dosáhnout omezení licence i u zvláštních práv pořizovatele databáze.

Orgán veřejné moci pro své pracovníky zakoupí česko-německý slovník ve formě počítačového programu, přičemž jeho použití je nevýhradní licenční smlouvou omezeno pouze na vnitřní užití pro 50 pracovníků orgánu veřejné moci.

V tomto případě česko-německý slovník je databází, jedná se též o autorské dílo v podobě software, s ohledem na způsob jeho získání se však nejedná o soubor informací veřejného sektoru. Určování způsobu užití česko-německého slovníku přísluší držiteli majetkových práv autorských k tomuto slovníku. Obsah česko-německého slovníku tedy nesmí být orgánem veřejné moci poskytován k dalšímu využití pro veřejnost ani pro podnikatele, aniž by k tomu tvůrce slovníku dal výslovný souhlas. Veřejnou licenci tedy pro další šíření tohoto slovníku nelze použít bez konkrétního zmocnění v licenční smlouvě mezi orgánem veřejné moci a výrobcem slovníku.

K veřejným databázím (například veřejně vytvářená data o autobusových či vlakových spojích) nemohou existovat práva soukromých společností, neboť tyto databáze samy o sobě jsou databázemi informací veřejného sektoru. Naproti tomu mohou existovat práva soukromých společností k programům, pomocí nichž jsou databáze zpracovávány.

Licencovat databáze lze pomocí veřejných licencí Open Data Commons (licencována jsou pak zvláštní práva pořizovatele databáze i práva autorská k obsahu databáze):

- Open Data Commons Public Domain Dedication and Licence (PDDL),
- Open Data Commons Attribution License (ODC-BY),
- Open Data Commons Open Database License (ODbL).

Licence PDDL užívá tři stupně licencování. Prvním stupněm je prohlášení díla, resp. databáze, za volné dílo resp. databázi, které české právo neumožňuje. Druhý stupeň představuje tzv. waiver, tedy vzdání se práv k licencovanému objektu (a to práv autorských i zvláštních práv databázových). Vzdání se autorských práv, které jsou přímo součástí databáze,³⁴ v České republice neumožňuje AutZ. U databáze

³⁴ Čl. 2.2 písm. a) licence PDDL. Jedná se např. o model databáze, schéma, strukturu, výstupy.

druhý stupeň licence zakládá vzdání se majetkových práv pořizovatele databáze. Jako třetí alternativu licence obsahuje celosvětovou, bezúplatnou, časově neomezenou nevýhradní licenci pro užití díla nebo databáze. Z toho důvodu ji lze využít i v České republice pro licencování autorských práv k autorským dílům i k databázím.

Licence ODC-BY a ODbL obsahují pouze celosvětovou, bezúplatnou, časově neomezenou nevýhradní licenci pro užití díla nebo databáze, přičemž u ODC-BY je tato licence omezena omezením Uveďte autora (či spíše Uveďte autora/pořizovatele databáze) a u ODbL omezeními Uveďte autora a Zachovejte licenci. Obě licence se vztahují na databázi i na její obsah.

V nové verzi licencí Creative Commons 4.0 je obsaženo ustanovení čl. 4, které umožňuje licencování práva vytěžovat, opakovaně používat, reprodukovat a sdílet databázi, zahrnuje-li licencované dílo zvláštní práva pořizovatele databáze. Databázi tedy lze licencovat s použitím následujících licencí:

- Creative Commons Uveďte autora 4.0 (CC BY 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-SA 4.0)

Následující veřejné licence nepatří mezi licence pro otevřená data, protože dále omezují zacházení s daty:

- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně 4.0 (CC BY-NC 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte 4.0 (CC BY-NC-ND 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Nezpracovávejte 4.0 (CC BY-ND 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-NC-SA 4.0)

Další licence slouží k vzdání se práv. V českém právu sice není možné vzdát se autorských práv, ale vzdát se práv databázových AutZ umožňuje:

- CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication (zkráceně CC Zero).

Licence CC Zero obsahuje jako první alternativu waiver, jako druhou celosvětovou, bezúplatnou, časově neomezenou nevýhradní licenci pro užití díla nebo databáze. Z toho důvodu ji lze využít i v České republice pro licencování autorských práv k dílům i zvláštních práv databázových, nelze pomoci ní však stanovit žádná omezení.

Open Data Commons Attribution License (ODC-BY)

Licenci Open Data Commons Attribution License lze kombinovat s konkrétními licencemi na obsah, který je v databázi zahrnut, žádná specifická licence ke konkrétnímu obsahu se nepředpokládá. Databáze publikovaná pod touto licencí by měla být označena např. takto:

Příklad označení:

Tato databáze NÁZEV DATABÁZE je zpřístupněna pod licencí ODC Attribution License: <http://opendatacommons.org/licenses/by/1.0/>.

Základním smyslem této licence je stanovit subjektům, které chtějí užít databázi jako celek, povinnost uvést pořizovatele databáze a zároveň zachovat možnost ochrany obsahu této databáze. Tato veřejná licence zajišťuje orgánu veřejné moci uvedení původního pořizovatele databáze a konkrétní veřejné licence, kterou při tvorbě svého odvozeného díla využil. Umožní přitom dalšímu uživateli vytvoření nové databáze na základě původní veřejné databáze, což je důležitým předpokladem k vytvoření přidané hodnoty pro konečné odběratele informací (např. řadové fyzické osoby).

Licencí ODC-BY se pořizovatel databáze nevzdává zvláštních databázových práv, pouze tato práva licencuje–z toho důvodu je užití databáze limitováno omezením BY.

Open Data Commons Open Database License (ODbL)

Naproti tomu Open Data Commons Open Database License (ODbL) předpokládá licencování obsahu databáze licencí Database Contents License, lze ji však nahradit za libovolnou jinou licenci použitelnou na konkrétní data, např. licence Creative Commons 4. 0. (Použitá licence záleží na příslušném označení databáze.)

Pro licencování pomocí této veřejné licence pořizovatel databáze databázi označí např. následujícím způsobem:

Tato databáze NÁZEV DATABÁZE je zpřístupněna pod licencí ODC Open Database License: <http://opendatacommons.org/licenses/odbl/1.0/>. Jakákoli práva k individuálnímu obsahu databáze jsou licencována pod licencí Database Contents License: <http://opendatacommons.org/licenses/dbcl/1.0/>.

Tato veřejná licence klade na oprávněného uživatele větší požadavky, než Open Data Commons Attribution License (ODC-BY)–vedle povinnosti označit pořizovatele databáze (BY) a případných dalších povinností vztahujících se ke konkrétním obsahu databáze je povinen poskytovat databáze odvozené od této databáze pod stejnou licencí, tzv. ShareAlike (SA). Může použít pro tuto databázi ochranu pomocí DRM a může přístup k odvozenému dílu omezit dalšími finančními a jinými podmínkami, ale pouze za podmínky, že zároveň umožní jiným způsobem přístup k modifikované databázi bez DRM a bez dalších finančních a jiných podmínek. Při použití uvedených způsobů ochrany se však již nebude jednat o Open Data dle vymezení výše.

Licencí ODbL se pořizovatel databáze nevzdává zvláštních databázových práv, pouze tato práva licencuje – z toho důvodu je užití databáze limitováno omezeními BY a SA.

Database Contents License (DbCL)

Použitím Database Contents License (DbCL) ze skupiny licencí Open Data Commons autor položek databáze nebo jím zmocněná osoba poskytuje všem osobám, které obsah databáze zpřístupnily, všechna majetková práva autorská k položkám databáze a ponechává ji k obecnému použití formou vytěžování i formou zužitkování. Tato licence neobsahuje zřeknutí se práv, podmínkou použití DbCL je dodržení ODbL. DbCL se aplikuje na jednotlivé položky databáze, aniž by licencovala zvláštní práva databázová (protože předpokládá současné použití licence ODbL).

Database Contents License lze v celém rozsahu použít na autorské části položek databáze. Na položku databáze, která není autorským dílem sama o sobě, se tato licence nevztahuje, neboť položku, která není autorským dílem, nelze licencovat.

Obecné příklady licencování informací veřejného sektoru

Při licencování databází pomocí licencí Open Data Commons i Creative Commons 4.0 do licence není zahrnuto:

- licencování počítačových programů užitých pro provozování nebo vytváření databáze,
- licencování patentů k celé databázi nebo k jedné položce databáze,
- licencování databáze jako celku pomocí ochranné známky.

Pokud jsou databáze jako celek nebo položka databáze chráněna jedním z těchto tří typů ochrany, tato ochrana je nezměněna i po publikaci dané položky pod příslušnou licencí Open Data Commons nebo Creative Commons.

Správní orgán zpřístupnil databázi svých správních rozhodnutí s právními větvami pod licencí Open Data Commons Open Database License (ODbL) a pro konkrétní obsah databáze neurčil žádnou specifickou licenci. Databáze byla od jejího pořízení chráněna jako celek zvláštními databázovými právy, správní orgán tato práva licencoval dle výše uvedené licence, čímž umožnil vytěžování a využití databáze.

Orgán veřejné moci na základě licencování databáze jako celku pod licencí Open Data Commons Open Database License (ODbL) poskytl všem subjektům neexkluzivní, bezpoplatkovou, časově a místně neomezenou veřejnou licenci Database Contents License (DbCL) k autorskému obsahu databáze (její použití na položky databáze je součástí licence ODbL). Osobnostní, jiná obdobná práva a veřejnoprávní povinnosti k licencovanému obsahu zůstávají nedotčeny.

Správní orgán chce mít ve své veřejně dostupné databázi dokumenty–úřední díla, veřejnoprávní dokumenty s autorskoprávní ochranou (oboje dokumenty jsou souborem informací veřejného sektoru) i soukromoprávní dokumenty, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž NEMÁ souhlas autora s uvolněním pod licencí Open Data Commons Attribution License. Může orgán takto postupovat?

Orgán takto může postupovat pouze u úředních děl a u veřejnoprávních dokumentů s autorskoprávní ochranou, protože u nich je autorem (respektive kvazi-autorem u úředních děl) a tedy je oprávněn konkrétní majetková práva licencovat.

U soukromoprávních dokumentů, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž orgán NEMÁ souhlas autora s uvolněním dokumentů k veřejnému šíření pod licencí Open Data Commons Attribution License, k tomuto kroku orgán není oprávněn.

Správní orgán chce mít ve své veřejně dostupné databázi dokumenty–úřední díla, veřejnoprávní dokumenty s autorskoprávní ochranou (oboje dokumenty jsou soubohem informací veřejného sektoru) i soukromoprávní dokumenty, které nejsou informacemi veřejného sektoru a u nichž MÁ souhlas autora s uvolněním pod licencí Open Data Commons Attribution License 1. 0. Může orgán takto postupovat?

V tomto případě již správní orgán tímto způsobem může postupovat u všech tří typů (více výše). Sice také není autorem soukromoprávního dokumentu, ale je držitelem majetkových práv autorských potřebných k publikaci dokumentů pod licencí Open Data Commons Attribution License 1.0, a tedy je může publikovat.

Otázkou je, u kterých soukromoprávních dokumentů je držitelem majetkových autorských práv dosud tvůrce (původní autor) a u kterých původně soukromoprávních dokumentů se držitelem majetkových práv autorských stal na základě výhradní licence již orgán veřejné moci, neboť dané dokumenty byly vytvořeny pro orgán veřejné moci na zakázku. Tato otázka záleží na licenční smlouvě nebo smlouvě o dílo, na základě nichž byly příslušné informace nabyty a jejichž obsahem by mělo být také právo uvedený obsah dále licencovat.

Přínos veřejných licencí a dalšího využití PSI pro orgán veřejné moci

Pokud se orgán veřejné moci rozhodne využít veřejné licence pro licencování obsahu databáze, může získat následující přínosy:

- Je zachována reputace orgánu veřejné moci, neboť další uživatel dle ustanovení obsažených v jednotlivých licencích má povinnost odkázat se na zdroj–orgán veřejné moci, který poskytl zdrojová data, ale pouze na základě veřejné licence nesmí prezentovat poskytnutí dat jako spolupráci nebo sponzorství.
- Je zajištěna integrita dokumentů, neboť obvykle orgán veřejné moci publikuje dokument ve svém webovém systému (který je databází) a další uživatel jej publikuje v upravené podobě ve vlastním zdroji. Pokud je zvolena licence, která zajišťuje pro jednotlivá díla v databázi integritu (licence pro konkrétní data obsahuje klauzuli „Nezpracovávejte“–ND), chráněné dokumenty v databázi nebo databáze jako celek nemohou být změněny.
- Je zabezpečena přičitatelnost autorství nebo pořizovatelství databáze konkrétnímu orgánu veřejné moci při citacích a povinnost uvést autora konkrétního díla nebo pořizovatele databáze.
- Veřejné licence nevyžadují správu licenčních poplatků orgánem veřejné moci, protože veřejné licence jsou bezplatné.
- Veřejné licence výrazně snižují náklady orgánu veřejné moci na právní služby z důvodu neexistence nutnosti vytvářet speciální licenční smlouvu. Postačí pouze vybrat nejlepší veřejnou licenci.
- Veřejné licence obvykle umožňují větší rozšíření databáze s informacemi veřejného sektoru nebo informací veřejného sektoru samotných, než poskytnutí informací pod licenční smlouvou s finančním protiplněním.

Další užití informací veřejného sektoru dále snižuje náklady na veřejné zakázky, neboť další uživatelé informací veřejného sektoru zpracovávají informace na své vlastní náklady, které jim fakticky zaplatí jejich zákazníci, koneční odběratelé informací. Orgán veřejné moci v tomto režimu vydává pouze náklady na zpřístupnění informací veřejného sektoru na svých webových stránkách nebo na webovém úložišti, odkud si je kdokoli může stáhnout.

Užívání veřejných licencí u otevřených dat a informací veřejného sektoru

Orgán veřejné moci předává informace veřejného sektoru dalším uživatelům (podnikatelům), kteří je dále zpracovávají pro konečné odběratele (občany). Orgán k tomu využívá veřejné licence, která určuje podmínky předání informací k dalšímu využití. Text veřejné licence, který je dle českého práva návrhem licenční smlouvy, musí být připojen ke zpřístupňovanému souboru (či databázi).

Obecně je možné licenční smlouvu dle § 2358 o. z. pro přístup k informacím veřejného sektoru uzavřít předem, veřejné licence však z principu nejsou uzavírány v listinné podobě. Orgán veřejné moci své údaje nebo svoji databázi jako celek nabídne způsobem umožňujícím dálkový přístup, tj. na svých webových stránkách, předem neurčenému okruhu subjektů, které mají stanoveno, jak mohou uvedenou databázi užít, musí dodržet zákonné požadavky a mohou na základě databáze vytvářet odvozená díla nebo odvozené databáze.

Vytvořením odvozeného díla nebo odvozené databáze je vytvářena přidaná hodnota, která motivuje veřejnost k nákupu tohoto odvozeného díla místo původního zdrojového dokumentu, který byl k dispozici bezplatně.

Advokát zastupující své klienty před mravenčí prací se Sbírkou zákonů (která je zdrojovou databází) a rekonstrukcí každého ustanovení do konsolidovaného účinného znění upřednostní úplatný nákup některého z konsolidovaných znění právních předpisů, i když původní znění právních předpisů včetně novel by byla k dispozici bezplatně. Konsolidace právního předpisů ve formě vytvoření tištěného souboru předpisů nebo právního informačního systému je pro advokáta přidanou hodnotou, kterou mu poskytuje další uživatel (tvůrce odvozené databáze).

Užití databáze orgánu veřejné moci má prakticky dvě podoby:

- užití databáze v podobě, jak byla poskytnuta orgánem veřejné moci, nebo
- užití databáze, které spočívá v podstatném kvalitativním nebo kvantitativním vkladu do databáze, čímž se vytváří odvozená databáze nebo odvozené dílo.

Další uživatel databáze je povinen respektovat omezení, která mu byla uložena v licenci nebo ve veřejné licenci.

Například u výše uvedené **Open Data Commons Attribution License (ODC-BY)** je další uživatel povinen u odvozené databáze a dalších odvozených děl uvést pořizovatele původní databáze. Tato licence umožňuje výše uvedený model komerčního poskytování odvozené databáze s přidanou hodnotou.

U druhé uvedené **Open Data Commons Open Database License (ODbL)** další uživatel má povinnost uvést pořizovatele původní databáze a navíc poskytovat svoji odvozenou databázi pod stejnou licenci. Databáze licencovaná pod licenci ODbL fakticky vylučuje výše zmíněnou komerční motivaci, neboť neumožňuje tvůrci odvozené databáze poskytovat ji komerčně. (Je oprávněn účtovat si peníze pouze za související služby, nikoli za licencování databáze samotné.)

Tvůrce odvozené databáze je oprávněn označit skutečnost, že v jeho databázi se nachází položky z původní databáze licencované pod ODC-BY nebo ODbL. Toto označení může vypadat například takto:

Obsahuje informace z NÁZEV DATABÁZE, která je zpřístupněna pod licenci ODC Attribution License: <http://opendatacommons.org/licenses/by/1.0/>.

Obsahuje informace z NÁZEV DATABÁZE, která je zpřístupněna pod licenci ODC Open Database License: <http://opendatacommons.org/licenses/odbl/1.0/>.

Označeny mohou (avšak nemusí) být i informace získané z databáze licencované pomocí PDDL:

Obsahuje informace z NÁZEV DATABÁZE, která je zpřístupněna pod licencí ODC Public Domain Dedication and License: <http://opendatacommons.org/licenses/pddl/1.0/>.

Praktické užití Open Data má několik důležitých okolností:

- je databáze poskytnuta k užití jako celek nebo jsou pouze poskytnuty jednotlivé její položky?
- jedná se o tvůrčí databázi, jejíž položky jsou autorským dílem dle § 2 AutZ a jsou chráněny jako díla zároveň s ochranou databáze jako celku právy sui generis, nebo o netvůrčí databázi, která je chráněna pouze právy sui generis?
- v jakém formátu je databáze poskytnuta?

Orgán veřejné moci zamýšlí podnikatelům poskytovat svá rozhodnutí ve správním řízení (anonymizovaná, případně zestručněná) pro další využití.

Orgán veřejné moci nabídne svá rozhodnutí ke stažení z FTP serveru bezplatně. Pro licencování obsahu FTP serveru jako celku (databáze) využije veřejnou licenci ODC Attribution License 1.0 (ODC-BY), která ukládá povinnost uvést v odvozených databázích původní zdroj. Další uživatelé, kteří zpracovávají informace veřejné sekтору, mají tedy ve svých odvozených databázích povinnost uvést orgán veřejné moci, který informace veřejného sektoru vytvořil, konkrétní zdroj a další související údaje.

Orgán veřejné moci vydává o své činnosti tiskové zprávy, které mají povahu autorských zaměstnaneckých děl pracovníků tiskového oddělení orgánu. Chce tyto tiskové zprávy bezplatně zpřístupnit, ale nechce je uvolnit zcela neomezeně.

V tomto případě má orgán veřejné moci možnost publikovat tyto tiskové zprávy např. pod veřejnou licenci Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0), která stanovuje uživateli licencovaného díla povinnost odkázat se na původní tiskovou zprávu, ale neomezuje komerční využití ani sdílení těchto tiskových zpráv (které je u tiskových zpráv rozhodně žádoucí).

Zákaz diskriminace při poskytování PSI

Jakákoli diskriminace subjektů při poskytování informací veřejného sektoru k dalšímu využití i při prostém přístupu k informacím je zakázána pro srovnatelné kategorie dalšího využití. Diskriminace je zakázána mimo jiné mezi orgány veřejné moci a soukromými osobami, vůči dalším uživatelům (podnikatelům dále zpracovávajícím informace veřejného sektoru).

Obecná úprava nekalé soutěže v novém občanském zákoníku (§ 2976–2990) a antidiskriminační zákon zakazují mezi sebou diskriminovat soutěžitele a spotřebitele, pokud z toho spotřebitel nemá užitek. Problém antidiskriminačního zákona je v jeho omezení pouze na ochranu fyzických osob.

Ač tento konkrétní zákaz mnohdy není orgány veřejné moci v České republice respektován, není možné při sdílení k dalšímu využití rozlišovat mezi jednotlivými dalšími uživateli, například jednomu subjektu nabízet pouze polovinu informací, zatímco jinému subjektu nabízet veškeré informace z dané oblasti. Diskriminace je zakázána též pro poskytování dat pod různými podmínkami pro různé subjekty.

Zákaz diskriminace se týká též hrazení nákladů za informace k dalšímu využití podle § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím. Podmínky a standardní poplatky musí být stanoveny předem a zveřejněny v elektronické formě. Pro stejnou kategorii dalšího využití je nutné zachovat stejné podmínky a stejné standardní poplatky pro všechny další uživatele.

Diskriminace orgánem veřejné moci v praxi může mít následující podoby (výčet není úplný):

- cenová diskriminace včetně neodůvodněné diskriminace u ceny za související služby,
- diskriminace ve způsobu přístupu k datům,
- diskriminace v rozsahu přístupných dat,
- diskriminace v periodicitě aktualizace,
- diskriminace v možnosti vytvářet odvozená díla,
- diskriminace v omezení možnosti šířit dílo.

Všechny tyto způsoby diskriminace jsou zakázány, při stejném zpoplatnění musí orgán veřejné moci dávat různým odběratelům k dispozici stejné informace veřejného sektoru stejným způsobem a naopak stejné informace veřejného sektoru musí být stejně zpoplatněny pro různé odběratele přistupující stejným způsobem. Lze například nabídnout odběratelům menší rozsah informací veřejného sektoru bezplatně (na základě veřejné licence) a větší rozsah informací veřejného sektoru ke strojovému zpracování na základě listinné licenční smlouvy za úplat, v rámci jednoho způsobu zpřístupnění však je zakázáno subjekty navzájem diskriminovat.

Při použití veřejných licencí je diskriminaci velice jednoduše zabráněno, neboť veřejné licence zahrnují nabízení informací bezplatně za stejných podmínek pro všechny subjekty a z uzavření veřejné licence není nikdo dopředu vyňat.

Úřad podle zákona o svobodném přístupu k informacím nabízí podnikatelům a veřejnosti statistiky o své rozhodovací činnosti v roce 2011 (splňující definici informací veřejného sektoru).

Při nabízení však zákon porušuje, neboť vybraným subjektům nabízí svá data pro další využití přes strojově využitelné rozhraní (např. FTP), které umožňuje jednoduché zpracování, zatímco ostatním subjektům nabízí tyto informace k dalšímu využití pouze na webových stránkách, u nichž je nutné vynaložit další náklady, aby bylo možné tyto statistiky dále komerčně zpracovat.

Úřad podle zákona o svobodném přístupu k informacím nabízí podnikatelům a veřejnosti statistiky o své rozhodovací činnosti v roce 2011 (splňující definici informací veřejného sektoru).

Při nabízení však zákon porušuje, neboť vybraným subjektům nabízí svá data pro další využití ve formě souborů XLS, které lze velmi snadno dále zpracovávat, zatímco ostatním subjektům nabízí svá data pro další využití ve formě souborů PDF, které se dále zpracovávají obtížněji, čímž úřad vytváří nerovnováhu v rámci hospodářské soutěže.

Orgán veřejné moci dává k dispozici informace o dopravní situaci ve městě Policii České republiky ve strojově čitelné podobě, Policie České republiky informace o dopravní situaci dále zpracovává za účelem zajištění veřejné bezpečnosti. Stejný orgán veřejné moci však dává k dispozici stejná data obecnímu úřadu, odboru dopravy,

za účelem organizace dopravy v obci pouze ve zjednodušené podobě, kterou nelze strojově zpracovat.

Tímto způsobem se orgán veřejné moci dopouští neodůvodněné diskriminace mezi dvěma orgány veřejné moci. Diskriminovaný orgán veřejné moci má možnost obrátit se na nadřízený orgán veřejné moci.

Shrnutí

Licencovat zvláštní databázová práva lze pomocí veřejných licencí Open Data Commons (licencována jsou pak zvláštní práva pořizovatele databáze i práva autorská k obsahu databáze):

- Open Data Commons Public Domain Dedication and Licence (PDDL),
- Open Data Commons Attribution License (ODC-BY),
- Open Data Commons Open Database License (ODbL).

Uvedené licence jsou seřazeny od nejvíce otevřené po nejvíce uzavřenou (orgán veřejné moci má možnost licencovat své databáze pomocí kterékoli z nich).

V nové verzi licencí Creative Commons 4.0 je obsaženo ustanovení čl. 4, které umožňuje licencování práva vytěžovat, opakovaně používat, reprodukovat a sdílet databázi, zahrnuje-li licencované dílo zvláštní práva pořizovatele databáze. Databázi tedy lze licencovat s použitím následujících licencí:

- Creative Commons Uveďte autora 4.0 (CC BY 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-SA 4.0)

Následující veřejné licence nepatří mezi licence pro otevřená data, protože dále omezují zacházení s daty:

- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně 4.0 (CC BY-NC 4.0)

- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte 4.0 (CC BY-NC-ND 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Nezpracovávejte 4.0 (CC BY-ND 4.0)
- Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-NC-SA 4.0)

Další licence slouží k vzdání se práv. V českém právu sice není možné vzdát se autorských práv, ale vzdát se práv databázových AutZ umožňuje:

- CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication (zkráceně CC Zero).

Licencování položek databáze orgánem veřejné moci pomocí veřejných licencí lze velice doporučit, pokud jsou dodrženy všechny ostatní zákonné požadavky (dle zákona o utajovaných skutečnostech či zákona o ochraně osobních údajů). Orgány veřejné moci vytvářejí informace veřejného sektoru za veřejné prostředky, tyto informace by tedy měly být dostupné všem subjektům bez omezení. Dostatek informací veřejného sektoru přispívá ke zvýšení životní úrovně obyvatelstva, vytváří další podnikatelské příležitosti a napomáhá rozvoji znalostní ekonomiky.

Závěrem

VI. kapitola

VI ZÁVĚREM

Doufáme, že čtenáři bylo v předchozím textu demonstrováno, že veřejné licence představují poměrně komfortní a právně jistý způsob, jak zpřístupňovat a užívat autorskoprávně chráněná díla, a to i v prostředí informační sítě Internet.

Tuto stručnou příručku si dovolíme shrnout a zakončit referenčním „návodem“ pro aplikaci veřejných licencí a to jednak z pohledu uživatele, který hodlá dílo pod některou z veřejných licencí zpřístupnit (poskytovatele licence), tak z hlediska uživatele díla (nabyvatele licence). Ač v právu nelze nikdy nic garantovat, dodržáním následujícího postupu by se mělo zamezit v nejvyšší možné míře vzniku autorskoprávní odpovědnosti a případným právním sporům.

Zpřístupnění díla pod veřejnými licencemi

1. Lze na „dílo“ vůbec veřejnou licenci aplikovat?

- Pod veřejnými licencemi logicky nelze zpřístupňovat díla, na něž autorsko-právní ochrana vůbec nedopadá, jedná se tak zejména o díla úřední, nebo díla volná (u nichž již uběhla doba ochrany). Zejména u licencí, které se aplikují i na databáze je potřeba si zjistit, co vlastně je licencováno, zda databáze samotná nebo i její obsah.

2. Máte k „aplikaci“ veřejných licencí dostatečné oprávnění?

- Tedy: není vykonavatelem práv k předmětnému dílu někdo jiný, případně nepotřebujete souhlas další osoby k tomuto jednání? Typicky se jedná o: jiné autory, zaměstnavatele, objednatele díla, spoluautory, kolektivní správce a vydavatele.

Pokud na dvě výše uvedené základní otázky odpovíte **ANO**, můžete přistoupit k následujícím krokům:

1. Výběr vhodného typu licence odpovídající druhu díla

- “Standardní” autorská díla (vědecká, umělecká) – licence Creative Commons

- Počítačové programy – GNU GPL různých verzí, EURL, MIT licence, BSD licence a další
- Databáze – chráněné pouze zvláštními právy jejího pořizovatele – použití veřejných licencí není vyloučeno, v případě užití licencí Creative Commons se nově již uplatní i limitující licenční prvky NC, ND, SA (pro naplňování Open Definition ovšem tyto restriktivní licence vhodné nejsou).

2. Konkrétně vymežit, co je licencováno

- tj. adekvátně označit, kterého díla se licence týká
- např. při použití veřejných licencí na webu je třeba vymežit, zda jsou za těchto podmínek veškerá díla na této stránce, jen její text, samotné stránky jako takové, atd.

3. ...a za jakých podmínek

- po zvolení vhodného typu licence (viz výše ad 1) je, třeba vybrat i její vhodnou variantu. V tomto kroku se tedy rozhodujete, za jakých podmínek budou moci ostatní dílo užit. V případě licencí Creative Commons tak můžete vyloučit šíření zpracovaného díla či jeho komerční užití. Toto můžete i dovolit, ale za podmínky, že tyto podmínky budou muset být zachovány i při šíření nového zpracovaného díla vytvořeného uživatelem.

4. Adekvátní označení aplikace licence

- poskytnout uživatelům maximum informací o tom, aby věděli, za jakých podmínek je dílo zpřístupňováno – optimální je odkaz na plný text licenčních podmínek spolu s grafickým vyjádřením základních podmínek a oprávnění
- zohlednit požadavky některých veřejných licencí šířit celý jejich text (nikoliv pouze odkaz na ně)
- v případě využití generátoru licencí Creative Commons lze doporučit vyplnění i nepovinných polí, typu jméno autora, název díla, odkaz na stránky autora a další

5. Zvážit neodvolatelnost

- Veřejné licence jsou ze své podstaty neodvolatelné. Před jejich finální aplikací (tedy zpřístupněním díla) je tedy třeba zvážit, zda skutečně chcete docílit zamýšleného právního efektu, totiž

neomezené šíření Vašeho díla za Vámi zvolených podmínek. I pokud přestanete poskytovat dílo pod zvolenou veřejnou licenci, nejste nijak schopni zamezit legálnímu šíření Vašeho díla (v případě licencí Creative Commons bez licenčního prvku NC ani komerčnímu). Zejména je nutno vzít v potaz, že po zpřístupnění díla pod některou z veřejných licencí již nelze k tomuto dílu uzavřít výhradní licenční smlouvu, která by omezovala jeho šíření pod již aplikovanou veřejnou licenci - stále totiž trvá veřejná nabídka licence.

Užívání díla pod veřejnými licencemi

Situace při užívání děl zpřístupněných pod veřejnými licencemi je nepoměrně jednodušší a dala by se shrnout do dvou lapidárních kroků:

1. Přečtěte si podmínky veřejné licence, pod níž je dílo zpřístupňováno...

- právně závazný je totiž vždy plný text licenčního ujednání, nikoliv jeho zestručnění, či grafické vyjádření

2. ...užijte dílo v souladu s těmito podmínkami.

- je potřeba se zaměřit na limitující licenční ujednání, vylučující komerční užití díla, či jeho zpracování
- zvýšenou pozornost si pak zaslouží „copyleftové“ doložky, resp. licenční ujednání typu „ShareAlike“, které dovolují původní dílo zpracovat, ale příkazují, že výsledné dílo (tedy Vaše) je nutno dále šířit pod stejnými nebo obdobnými podmínkami.

Pro minimalizaci rizik a vzniku odpovědnosti za porušení autorského práva je vhodné zvolit defenzivní přístup. Jak bylo již uvedeno výše, zejména u prvku „Neužívejte komerčně“ – NC u licencí Creative Commons nepanuje shoda na tom, co lze ještě považovat za nekomerční užití a co již ne. V souladu s aktuální německou judikaturou je ale nutno vykládat tento licenční prvek spíše restriktivně. V hraničních situacích tak lze doporučit vyhledat jiné dílo, licencované pod benevolentnější veřejnou licenci.

Závěrem nezbývá, než Vám popřát hodně úspěšně bezproblémově zpřístupněných a užitých děl pod veřejnými licencemi. Jak bylo řečeno v úvodu, veškeré náměty a podněty pro další aktualizaci příručky velmi rádi uvítáme na flip@law.muni.cz, či případně na osobních mailech jednotlivých autorů.

FAQ - časté dotazy k veřejným licencím

VII. kapitola

VII FAQ–ČASTÉ DOTAZY K VEŘEJNÝM LICENCÍM

Následující dotazy byly mj. shromážděny v průběhu řešení projektu GAČR “Projekt integrace veřejných licencí”, v rámci dotazů směřovaných na národní pobočku Creative Commons a i v rámci veřejně probíhajících konzultací na webové stránce projektu FLIP. Rádi bychom tímto veřejně poděkovali všem tazatelům, kteří nám zaslali svoje dotazy a přispěli tak k praktickému zaměření této příručky.

Tematicky pak byly dotazy a odpovědi roztríděny do čtyř následujících základních kategorií tak, aby si čtenář mohl rychle vyhledat dle oblasti svého zájmu:

- Free Culture (hudba, fotografie, kolektivní správa práv)
- Akademická praxe a Open Access
- Free/Open Source Software

V případě hledání odpovědí na další problematické otázky spojené s aplikací veřejných licencí (zejména Creative Commons) je možno využít i veřejnou databázi dotazů na <http://www.creativecommons.cz/483/otazky-z-praxe/>. Je nutno ovšem upozornit na to, že tato databáze nereflektuje změny, které nastaly účinností nového občanského zákoníku.

Obecně k veřejným licencím

Pokud užiji pouze část díla z díla licencovaného pod licencí CC, mohu tuto část citovat nebo musím tuto část označit, jako bych ji užil na základě licence Creative Commons?

- Veřejné licence neomezují, a ani omezovat nemohou, aplikaci výjimek a omezení autorského práva. V České republice se tak jedná zejména o § 31 AutZ, který při citování z jiného díla stanovuje povinnost uvádět jméno autora, název díla a pramen. Uvádění skutečnosti, že je dílo dostupné pod některou z veřejných licencí a odkazu na její znění, tak není povinnost ale pouze

dobrá praxe, kterou lze jen doporučit. Uvádění těchto dodatečných informací však může pomoci vyhnout se autorskoprávní odpovědnosti ve chvíli, kdy by užití díla již překročilo zákonnou citační výjimku. “Citující” autor by tak už dílo neužíval původní na základě výjimky z autorského práva, ale na základě souhlasu autora.

Mohu dodatečně změnit typ licence Creative Commons, kterou jsem použil pro šíření mého díla z restriktivnější na méně restriktivní? Případně naopak?

- Veřejné licence licence Creative Commons jsou neodvolatelné. Poskytovatel licence sice může sám přestat distribuovat obsah pod těmito podmínkami, pokud již je ale dílo “v oběhu”, nabývá automaticky každý právo dílo užít za podmínek zvolené veřejné licence, pokud dílo užívá v souladu s ní. Stejně tak mohou tito další uživatelé dílo sdílet dále a tím rozšiřovat potenciální počet nabyvatelů licence. Změna typu licence tak má smysl pouze pokud chce autor ostatním udělit více oprávnění a tedy použít méně restriktivní licenci. V opačném případě, tedy snaze sdílet nadále dílo jen pod restriktivnějšími licencemi, by se totiž uživatelé mohli vždy dovolávat práv z již (potenciálně) udělené méně restriktivní licence.

V licenci Creative Commons je uvedeno, že pokud je dílo upraveno nebo nějak změněno, je nutné uvést, jaká změna byla provedena. Existuje nějaký návod nebo doporučení jak v takové situaci postupovat? Jak označit danou část, jak ji popsát apod.?

- Konkrétní návod licence Creative Commons nedává a neexistuje jediné správné řešení, jelikož se snaží být licence Creative Commons maximálně flexibilní. Vhodné je tedy postupovat dostatečně konkrétně a označit tedy, že dílo bylo např. přeloženo z jiného jazyka, kolorováno, či naopak odbarevno.

Jedná se o dílo upravené, pokud je např. v prezentaci uveden pouze výřez celé fotografie jiného autora, která je šířená pod licenci Creative Commons? Je opět nutné k tomuto uvést, že se jedná o výřez fotografie?

- Zde záleží na tom, zda je výřez natolik tvůrčí, že by jeho vytvoření představovalo vznik nového díla. Vhodné je ale za všech okolností uvést všechny autorské informace, jakož i informace o tom, že byla fotografie ořezána.

Free Culture (hudba, fotografie, kolektivní správa práv)

Mohu pod licencí Creative Commons šířit fotografii, na které je vyfocena osoba? Fotografii jsem pořídil já.

- Autorská práva nejsou jediná, která mohou na konkrétním díle váznout. Dalším ochranným režimem mohou být právě práva osobnostní. Dle o. z. lze, s určitými výjimkami, zachytit a rozšiřovat podobu osoby jen s jejím svolením. Zatímco licence Creative Commons představují způsob, jak nakládat s osobnostními a majetkovými právy autora, neřeší tyto (a ani nemohou) osobnostními právy vyfocených osob. K rozšiřování je tedy potřeba mít souhlas dotyčné osoby. Pokud již ale osoba souhlasí se zachycením své podoby “za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k osobnostem rozumně předpokládat” (§ 85 o. z.). Svolení k pořízení a použití podobizny dále není potřeba k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob a též pokud se použije k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu (§ 88 odst. 1 a 2 o. z.). Ve výše uvedeném konkrétním případě není problém ohledně autorských práv, ale práv osobnostních.

Našel jsem na internetu fotografii politiků (obecně osob), která byla šířena pod licencí Creative Commons. Mohu tuto fotografii bez problému použít pro komerční účely, když byla původně licencována pod CC-BY? Nejedná se o zásah do jejich osobních práv?

- Z hlediska autorského práva to problém nebude. Klíčové bude právě ochrana práv osobnostních. V obecnostech lze tak odkázat na předchozí příklad. Konkrétně je pak potřeba dávat si pozor na to, že v rámci svolení s pořízením podobizny a předpokládaným souhlasu k použití bude u osoby (a to i politiků) jen těžko

rozumně předpokládatelné její komerční užití. Na druhou stranu, u osob veřejného zájmu se bude možno ve vyšší míře možno spoléhat na výjimku dle § 88 odst. 2 o. z. Pokud bude tato otázka adekvátně vyřešena, nebo bude dílo užito např. v rámci zpravodajské licence, nebrání pak licence CC-BY (všechny její verze) ani komerčnímu užití. Lze si tedy představit, že fotografie politika licencované pod CC-BY budou užity jiným komerčním periodikem v rámci referování o jeho nedávném politickém projevu či kauze, v níž figuruje.

Musí být údaje o autorství a licenci přímo uvedeny v díle (např. v článku, prezentaci, knize, metadatech mp3 atd.) nebo stačí, když jsou uvedeny u díla–např. na Slideshare v metadatech, na YouTube v metadatech?

- Licence Creative Commons 4.0 ve všech svých verzích (čl. 3(a) (1)) stanovují, že uvedení autorství (a tedy i odkazu na použitou licenci) musí být provedeno jakýmkoli přiměřeným způsobem v závislosti na médiu, možnostech a kontextu, ve kterém je licencované dílo sdíleno. Lze tedy doporučit uvádět údaje jako v samotném díle, tak i ve spojitosti s dílem. Tím bude zaručeno splnění podmínek, i pokud bude dílo užito mimo původní platformu, tedy např. kdyby někdo prezentaci sdílel i mimo SlideShare, bude podmínka uvedení autorství stále zachována. Podmínky lze ovšem splnit i uvedením odkazu na stránku, kde budou všechny tyto informace poskytnuty.

Jak správně uvést dílo šířené pod licenci Creative Commons, pokud ho budu chtít použít off-line případně v tištěné podobě?

- Jak bylo uvedeno v odpovědi na předchozí otázku, licence Creative Commons 4.0 prosazují rozumný přístup k uvádění autorství v závislosti na kontextu. V případě offline šíření díla je tedy nutné uvést všechny standardně uváděné údaje (název díla, autora, zdroj a odkaz na použitou licenci). V případě odkazů je ale nutno logicky tyto vypsát doslovně, tak aby potenciální nabyvatel díla věděl, kde skutečně informace o poskytnuté licenci může najít. Tedy např. takto:

Toto dílo s názvem “Název”, jehož je autorem je “Jméno autora”, které je dostupné na <odkaz na dílo>, je licencováno za podmínek licence <plný název typu licence>. Plný text licenčních podmínek je dostupný na <odkaz na plné znění veřejné licence>.

Specificky si je ale třeba dávat pozor na veřejné licence, které takové odkazování neumožňují a vyžadují sdílení celého textu licence.

Vytvořil jsem dílo, které jsem se rozhodl šířit pod licencí Creative Commons CC-BY-ND. Chtěl jsem zabránit tvorbě odvozených děl a spojování mého díla s díly jinými. Uvědomil jsem si ale, že tímto nezabráním tvorbě děl souborných. Např. pokud by moje dílo bylo vloženo jako celek do databáze, o které si myslím, že moje dílo dehonestuje. Jak mohu postupovat?

- I využití prvku ND (“Nezpracovávejte”) skutečně nezabráni vytváření děl souborných. Stejně tak licence Creative Commons znamená i svolení s dehonestujícím zásahem do díla. Autorovi ale může požadovat odstranění svých autorských údajů tak, aby nebyl s takovým dehonestujícím užitím spojován. Stejně má právo na to, aby se tvůrce souborného díla nezaštiťoval jménem autora původního autora. Pokud by nebyly tyto nástroje dostatečně účinné, lze nápravu zřídit standardní občanskoprávní cestou, tedy žalobou na ochranu osobnosti.

Pokud použiji fotografii s CC-BY-SA ve své prezentaci, je nutné celou prezentaci vystavit také pod CC-BY-SA?

- Licenční prvek ShareAlike (“Zachovejte licenci”) stanovuje povinnost sdílet za stejných podmínek dílo původní a nově vytvořené autorské dílo, které vzniklo na základě díla původního. Pouhým zařazením prezentace není původní dílo upraveno, není tedy potřeba celou prezentaci sdílet pod stejnou licenci. Stejně tak i licenční prvek ND—“Nezpracovávejte” nebrání tomu, aby bylo dílo beze změny zařazeno do díla souborného. Ve všech případech je ale potřeba adekvátně uvést název, autora, zdroj a odkaz na plné znění licence.

Open Access (akademická praxe)

Není šíření vědeckých prací v režimu Open Access napomáháním plagiátorství?

- Právě naopak, každá z veřejných licencí ctí morální práva autora, tedy zejména právo být jmenován jako autor. Vhodným zveřejněním v certifikovaném repozitáři se naopak autorovi dostává vhodný nástroj, jak případně kvalifikovaně prokázat svoje autorství.

Co je možné považovat s ohledem na akademický svět za nejlepší variantu licencí Creative Commons pro šíření odborných článků?

- Pokud uznáme za cíl akademického snažení rychlé šíření vybraných poznatků, je možné za vhodné považovat nejvíce permissivní licence, tedy svobodné licence. Z licencí Creative Commons to pak jsou ty bez restriktivních prvků, tedy CC-BY a CC-BY-SA (v poslední verzi 4.0). Budapeštská Iniciativa Open Access³⁵ po deseti letech zkušeností s realizací otevřeného přístupu doporučila jako vhodnou licenci právě CC-BY. Tutéž licenci doporučuje i Evropská komise k naplňování požadavků Open Access v Rámcovém programu pro inovace a výzkum EU Horizont 2020.

Autor který by chtěl publikovat zlatou cestou OA, poskytne dílo k recenznímu řízení a pokud je dílo přijato, dílo je následně poskytnuto pod licencí Creative Commons. Tuto licenci poskytuje autor nebo vydavatel?

- V případě zlaté cesty Open Access zůstává nositelem a vykonavatelem autorských práv samotný autor. Ten také poskytuje k dílu příslušnou licenci. Vydavatel tak v podstatě poskytuje pouze platformu a za toto poskytování si právě účtuje příslušné poplatky (Article Processing Charges). Je ale obvyklé, že autor písemně vydavateli potvrdí, že s takovýmto poskytováním veřejné nabídky k uzavření licenční smlouvy za podmínek Creative Commons souhlasí.

35 Viz <http://www.budapestopenaccessinitiative.org/boa-i-10-recommendations>

- Není ovšem vyloučena ani taková smluvní konstrukce, kdy autor udělí vydavateli „plnou“ licenci, tedy i k udělení licence Creative Commons.

Mohu vystavit prezentaci ze semináře pod licenci Creative Commons, je-li vytvořená v šabloně fakulty, kde je např. užito i logo fakulty (které ovšem pod licenci CC ani žádnou jinou vystaveno není)?

- Obecně je vždy pod licencováním pod některou z veřejných licencí potřeba co nejpřesněji určit předmět licence, tedy stanovit k jakému dílu se licence ve skutečnosti vztahuje. V rámci prezentace je tedy nutno uvést, že se licence nevztahují na loga v prezentaci uvedená (a případně na šablonu prezentace jako takové, pokud se v jejím případě jedná o autorské dílo). Licencemi Creative Commons ale nelze udělit souhlas k výkonu práv ze zapsané ochranné známky.

Free/Open Source Software

Pokud bych ve svém počítačovém programu chtěl použít část kódu z open-source řešení, jaké by z toho pro mě vyplývaly povinnosti? Musím zveřejnit veškeré své kódy, nebo jen např. kódy daného modulu? Co když nechci použít část kódu, ale celou open-source knihovnu nebo modul?

- Záleží vždy na licenci, pod kterou bylo původní open-source řešení zveřejněno. Pokud by šlo o licenci permissivní, své zdrojové kódy není třeba zveřejňovat, stejně tak tomu je u licence slabě virální, kdy je nutné zveřejnit jen zdrojový kód odkazovaných knihoven. V případě silně virálních licencí má však autor odvozeného díla povinnost licencovat a šířit i svou část díla pod stejnou licenci (včetně zveřejnění zdrojových kódů).

Existují veřejné softwarové licence, které dovolují kód nebo knihovnu použít, aniž bych následně musel výsledné dílo šířit jako open-source (pod stejnými podmínkami)?

- Ano, jsou to veškeré permissivní licence (typu BSD, MIT) a taktéž např. slabě virální GNU LGPL. Je ale vždy nutné splnit v požadované podmínky (jmenovat autora, odkázat na veřejnou licenci).

Pokud používám instalaci open-source software, licencovaný třeba pod GNU GPL (např. databázový stroj) v rámci komplexního softwarového řešení, např. informačního systému, vyplývají z toho pro mě nějaké povinnosti.

- Ze samotného používání open-source neplynou žádné závazky – každý uživatel je oprávněn dílo licencované některou z F/OSS licencí využívat za libovolným účelem a pro svou potřebu si je upravit (či nechat upravit třetí osobou). Autorskoprávní omezení spočívající v nutnosti dodržení virální licence se aplikují až v případě, kdy chce uživatel odvozené dílo dále šířit, tj. distribuovat např. online či offline na datových nosičích.

**Anotovaná bibliografie
k problematice
veřejných licencí**

VIII. kapitola

VIII ANOTOVANÁ BIBLIOGRAFIE K PROBLEMATICE VEŘEJNÝCH LICENCÍ

Obecné zdroje k problematice autorského práva

Problematiku veřejných licencí nelze chápat odděleně a vytrženou z kontextu práva duševního vlastnictví, resp. práva autorského. Základními výchozími prameny doktrinní interpretace autorského práva, které se zabývají i veřejnými licencemi (byť pouze partikulárně) jsou zejména:

TELEC, Ivo. Přehled práva duševního vlastnictví. 2. upr. vyd. Brno: Doplněk, 2007. 199 s. ISBN 9788072392063.

TELEC, Ivo; TŮMA, Pavel. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007. 971 s. ISBN 9788071796084.

CHALOUPKOVÁ, Helena. Autorský zákon: komentář. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xii, 477 s. ISBN 9788074004322.

Nový občanský zákoník a jeho vliv na právo duševního vlastnictví pak je reflektován v:

JAKL, Ladislav, ed., 2012. Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví. První vydání. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 9788086855875.

Problémům licenčních smluv obecně se věnuje:

TŮMA, Pavel. Smluvní licence v autorském právu. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007. 167 s. ISBN 9788071795735.

JAKL, Ladislav, ed. Licence v oblasti práv k duševnímu vlastnictví: soubor vědeckovýzkumných prací. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2008. 179, xv s. ISBN 978-80-86855-29-5.

Obecné zdroje k veřejným licencím

V podstatě jediný, a co do rozsahu a šíře záběru doposud nepřekonaný, obecný zdroj řešící právní aspekty veřejných licencí, je diplomová magisterská práce (sic!) Petra Jansy:

JANSA, Petr. Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice [online]. 2008 [citováno 15. 7. 2014]. 138 s. Magisterská diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí práce Irena Holcová. Dostupné z: <http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/dp_petr_jansa_komplet_xmp.pdf>.

Theoreticky analyzují licence Creative Commons z hlediska srozumitelnosti právního jazyka:

MYŠKA, Matěj, Terezie SMEJKALOVÁ, Jaromír ŠAVELKA a Martin ŠKOP. Creative Commons and Grand Challenge to Make Legal Language Simple. In: Monica PALMIRANI, Ugo PAGALLO, Pompeu CASANOVAS a Giovanni SARTOR, ed. *AI Approaches to the Complexity of Legal Systems. Models and Ethical Challenges for Legal Systems, Legal Language and Legal Ontologies, Argumentation and Software Agents* [online]. B.m.: Springer Berlin Heidelberg, 2012 [cit 15. 7. 2014], Lecture Notes in Computer Science, 7639, s. 271–285. ISBN 978-3-642-35730-5, 978-3-642-35731-2. Dostupné z: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-35731-2_19

Velice praktický a hodnotný návod k aplikaci veřejných licencí poskytuje též:

HOLCOVÁ, Irena. Autorské právo v e-learningu (též ve vztahu k systému wiki) v otázkách a odpovědích. Multimediální podpora výuky klinických a zdravotnických oborů: Portál 1. lékařské fakulty Karlovy Univerzity v Praze [online]. 5. 10. 2009, poslední aktualizace 9. 1. 2012 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z WWW: <<http://portal.lf1.cuni.cz/clanek-867-autorske-pravo-v-e-learningu-tez-ve-vztahu-k-systemu-wiki-v-otazkach-a-odpovedich>>. ISSN 1803-6619. Dokument je bohužel dostupný pouze uživatelům sítě MEFANET a české akademické federace identit eduID.cz.

Obecný přehled právních problémů podává i:

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons v českém prostředí. *Knihovna* [online]. 2009, roč. 20, č. 1, s. 88-94 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/gruber.htm>>. ISSN 1802-8772.

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons a perspektiva jejich zavedení do českého prostředí. *Ikaros* [online]. 2008, roč. 12, č. 3 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný na World Wide Web: <<http://ikaros.cz/node/4612>>. URN-NBN:cz-ik4612. ISSN 1212-5075.

KOŠČÍK, Michal a Jaromír ŠAVELKA. Dangers of Over-Enthusiasm in Licensing under Creative Commons. *Masaryk University Journal of Law and Technology*, Brno: Masarykova univerzita, 2013, roč. 7, č. 2, s. 201-228. ISSN 1802-5943.

KOŠČÍK, Michal; ŠAVELKA, Jaromír. Právní aspekty licence Creative Commons v prostředí českého práva. In *Šborník ze 3. ročníku Semináře ke zpřístupňování šedé literatury 2010*. Praha: Národní technická knihovna, 2010. 7 s. Dostupné i online: <http://nusl.techlib.cz/images/SAVELKA_SEM_2010.pdf>.

MIKITA, Peter. Licence Creative Commons v prostředí českého právního řádu. In: KRÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: evropské a mezinárodní podněty českému právu duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 2010, 53–62. ISBN 9788087146415.

Právní povahu veřejných řešil z pohledu starého civilního práva:

KOŠČÍK, Michal. Creative Commons–Will it do good in the Czech Republic?. *Masaryk University Journal of Law and Technology*, Brno, Masarykova univerzita. 2008, vol. 2, no. 1, s. 62-74. Dostupné i online: <http://mujlt.law.muni.cz/storage/1234798714_sb_05_koscik.pdf>. ISSN 1802-5943

Veřejné licence a umělecká díla

Výběr seriózních pramenů k tématu veřejných licencí a “standardních” uměleckých děl (fotografie, hudba, apod.) je velmi limitovaný. Většinou se pak jedná o stručné popularizační příručky.

Výjimku pak tvoří komplexní příspěvek k tématu kolektivní správy od Filipa Horáka.

HORÁK, Filip. *Veřejné licence a kolektivní správa*. Revue pro právo a technologie. Brno: Masarykova univerzita, 2013, roč. 4, č. 8, s. 96-117 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>. S. 112-114.

Veřejné licence v akademické praxi

Obecné zdroje týkající se autorského práva a knihoven–vzhledem k datu jejich vydání ovšem není zohledněna problematika veřejných licencí a u starších publikací pak nejsou reflektovány změny, které přinesl nový občanský zákoník.

BOHÁČEK, Martin. *Licenční smlouvy ve vztahu ke knihovnám*. Knihovnická revue. 2001, č. 4, s. 242–265. ISSN 1214-0678. Dostupné i online: <<http://knihovna.nkp.cz/NKKR0104/0104242.html>>.

HARTMANOVÁ, Dagmar. *Knihovna on-line a autorské právo*. Knihovnická revue. 2003, roč. 14, č. 2, s. 100-105. Dostupné i online: <<http://full.nkp.cz/nkkcr/NKKR0302/0302100.html>>. ISSN 1214-0678.

JURMANOVÁ VOLEMANOVÁ, Věra. *Digitální knihovny z pohledu autorského práva*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. 65 s. ISBN 80-210-3646-X.

Myška pak řeší právní otázky ochrany databází a výzkumných údajů:

MYŠKA, Matěj. Public Licences, Grey Literature and Research Data. In Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2013: 6. ročník semináře zaměřeného na problematiku uchovávání a zpřístupňování šedé literatury. Praha: Národní technická knihovna, 2013. s. nestránkováno, 7 s. ISSN 1803-6015. Dostupné i online z: http://nusl.techlib.cz/images/Myska_fulltext.pdf

Systematicky se otázkám využití veřejných licencí a autorskoprávním aspektům zveřejňování šedé literatury v institucionálních repozitářích věnuje právní expertiza Radima Polčáka a Jaromíra Šavelky.

POLČÁK, Radim; ŠAVELKA, Jaromír. Právní aspekty šedé literatury. 2009 [citováno 15. 7. 2014]. 30 s. Dostupné z: http://nusl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf

Odbornou formou pojednává zveřejňování šedé literatury v režimu Open Access i:

MYŠKA, Matěj a Jaromír ŠAVELKA. A Model Framework for publishing Grey Literature in Open Acces. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*, Digital Peer Publishing, 2013, roč. 4, č. 2, s. 104-115. ISSN 2190-3387.

Zmínit lze i výzkumnou zprávu Zdeňky Kokoškové, která analyzuje míru obeznámenosti pracovníků knihoven s veřejnými licencemi, konkrétně licencemi Creative Commons. Obsahuje též odkazy na další zdroje.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka. *Průzkum o CC licencích a jejich využití v knihovnách* [online]. 2010 [citováno 15. 7. 2014]. 21 s. Dostupné z: <<http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/Zdenka-Kokosova-Pruzkum-o-CC-licencich-a-jeho-vyuziti-v-knihovnach.pdf>>.

Hnutí Open Access je stále populárnější a tomu odpovídá i pokrytí problematiky, zejména zatím však pouze popularizačními, texty.

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons a jejich využití v OA. *Zpravodaj ÚVT MU*. ISSN 1212-0901, 2009, roč. XX, č. 2, s. 8-12. Dostupné i online: <<http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/629.html>>.

PLANKOVÁ, Jindra. Fenomén open access v informační společnosti. *Ikaros* [online], 2007, 11(9) [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.ikaros.cz/node/4303>>. ISSN 1212-5075.

BARTOŠEK, Milan. Open access–otevřený přístup k vědeckým informacím. Úvod do problematiky. *Zpravodaj ÚVT MU*. 2009, roč. XX, č. 2, s. 1-7. Dostupné i online: <<http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/628.html>>. ISSN 1212-0901.

Veřejné licence a software

Problematice veřejných licencí v oblasti software se věnuje více zdrojů, než ostatním oblastem. Důvodem je zejména obliba licencování počítačových programů pod veřejnými licencemi i jistá zaužívanost tohoto institut v komunitě.

Komplexně zpracovává problematiku rigorózní práce Josefa Aujezdského, publikovaná na portálu *root.cz*. V obecné části jsou adresovány obecné otázky aplikace veřejných licencí v ČR, v části zvláštní jsou pak okomentovány ustanovení nejznámějších veřejných softwarových licencí (GNU GPL 2.0, MIT, BSD).

AUJEZDSKÝ, Josef. Licence. *root.cz* [online]. [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <<http://www.root.cz/specialy/licence/>>.

Detailní rozbor právní aspektu veřejných softwarových licencí, a to i s komparací zejména s německou právní úpravou, poskytuje práce Viktora Kusteina:

KUSTEIN, Viktor. Fenomén svobodného softwaru. *Revue pro právo a technologie*. Brno: Masarykova univerzita. 2011, roč. 2, č. 3. s. 60-89. Dostupné i online: <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/12793>>. ISSN 1804-5383.

Unikátní rozbor jednotlivých smluvních ustanovení jednotlivých softwarových veřejných licencí a jejich vzájemnou použitelnosti poskytují práce Ivety Sedláčkové:

SEDLÁČKOVÁ, Iveta. Kompatibilita svobodných licencí. *Revue pro právo a technologie*. Brno: Masarykova univerzita. 2012, roč. 3, č. 5, s. 122-151. Dostupné i online: <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/17196>>. ISSN 1804-5383.

Z dalších publikací lze zmínit jeden z prvních odborných článků řešící problémy aplikací veřejných licencí v českém právním řád. Je nutno ovšem upozornit na značnou neaktuálnost textu:

CEPL, Matěj. *Právní rozbor dvou volných licencí z hlediska českého práva. Rozbor GNU/GPL* [online]. Vydáno 24. 1. 1999 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <<http://www.ceplovi.cz/matej/clanky/oplana.html>>.

Z dalších zdrojů pak lze uvést:

ČERMÁK, Jiří. GNU/GPL–právní rozbor licence. IT právo – server o internetovém a počítačovém právu [online]. Vydáno 10. 11. 2001 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=44876>>

ČERMÁK, Jiří. GNU/GPL–otázky a odpovědi. IT právo – server o internetovém a počítačovém právu [online]. Vydáno 3. 1. 2002 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=60797>>.

LHOTKA, Ladislav. Obecná veřejná licence GNU [online]. Zpravodaj ÚVT MU. ISSN 1212-0901, 2005, roč. XV, č. 5, s. 16-20 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z: <<http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/336.html>>.

SZATTLER, Eduard; GPL. «Viral» License or «Viral» Contract. *Masaryk University Journal of Law and Technology*. 2007, roč. 1, č. 1, s. 6779. Dostupné online: <http://mujlt.law.muni.cz/storage/1205528865_sb_07-ezattler.pdf>

Z odborných monografií je nutno zmínit práce Bohumíra Štědroneš–v historickém kontextu je velice zajímavá navrhovaná licence pro veřejnou správu:

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Open Source software ve veřejné správě a soukromém sektoru. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 124 s. Průvodce. ISBN 978-80-247-3047-9.

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Ochrana a licencování počítačového programu. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. xv, 199 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7357-555-7.

Veřejné licence a informace veřejného sektoru

Obecným portálem poskytujícím informace ohledně dalšího užití informací veřejného sektoru v české republice, jakož i odkazy na další zdroje, je <http://www.czechpsi.info/>.

Právním aspektům dalšího využívání informací veřejného sektoru a i jejich případnému licencování se věnovali Radim Polčák a Aleš Pekárek.

POLČÁK, Radim. Informace veřejného sektoru a jejich další komerční využití. Veřejná správa, 2008, 19(7). Příloha, 2008, 19(7), s. IV-VII. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2008/07/pril_polcak.html>. ISSN 1213-6581.

PEKÁREK, Aleš. Výzkum informací veřejného sektoru České republiky. Ikaros [online]. 2009, roč. 13, č. 3 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5297>>. URN-NBN:cz-ik5297. ISSN 1212-5075.

PEKÁREK, Aleš. Současný stav a výhledy v oblasti centralizovaného katalogu informací veřejného sektoru ČR. ProInflow [online]. 14. 10. 2011 [citováno 15. 7. 2014]. Dostupný z WWW: <<http://pro.inflow.cz/soucasny-stav-vyhledy-v-oblasti-vyvoje-centralizovaneho-katalogu-informaci-verejneho-sektoru-cr>>. ISSN 1804-2406.

Nikoliv zveřejňování PSI, ale zveřejňování bibliografických údajů je předmětem analýzy pracovníků Ústavu práva a technologií:

Zpřístupnění bibliografických dat Katalogu NTK a Národní databáze ISSN za podmínek odpovídajících režimu Open Definition: opinio: stanovisko k právní otázce [online]. Objednatel Národní technická knihovna. Zhotovitel Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Zpracovatel Radim Polčák, Matěj Myška. Jaromír Šavelka. Brno, 2012, 18 s. [citováno 15. 7. 2014] Dostupné z: <<http://repositor.techlib.cz/record/336>> .

Česká republika se v roce 2012 zapojila do mezinárodní iniciativy Open Government Partnership:

Czech Republic | Open Government Partnership [online] Open Government Partnership [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.opengovpartnership.org/country/czech-republic>> .

V roce 2013 byla vytvořena Metodika publikace otevřených dat veřejné správy pro Českou republiku:

CHLAPEK, Dušan, KUČERA, Jan. NEČASKÝ, Martin. Metodika publikace otevřených dat veřejné správy ČR [online]. Úřad vlády ČR [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/otevrena-data/Metodika_Publ_OpenData_verze_1_0.pdf> .

Data poskytovaná jako otevřená při své činnosti mapuje Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu (web obsahuje mimo jiné katalog otevřených dat a seznam aplikací využívajících otevřená data):

NEČASKÝ, Martin. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [online]. Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://opendata.cz/>> .

Otevřenými daty se zabývají také některé nevládní neziskové organizace:

BERG, Michal, KUBÁŇ, Michal. Datablog.cz [online]. Datablog.cz [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <<http://www.datablog.cz>> .

BOČEK, Jan, MRÁČEK, Jakub, MYNARZ, Jindřich. Otevřená data: příležitost pro Českou republiku. Praha: Nadace Open Society Fund Praha a Fond Otakara Motejla, 2012. 24 s. ISBN 978-80-87725-03-0. Dostupné z: <http://www.osf.cz/media/com_form2content/documents/c5/a742/f20/Opendata2%20web%20komplet.pdf>.

Obsáhle se otevřenými daty a jejich licencováním zabývá ve své diplomové práci Eva Crháková:

CRHÁKOVÁ, Eva. Licencování informací veřejného sektoru a otevřená data [online]. 2014 [citováno 15. 7. 2014]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Matěj Myška. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/325669/pravf_m/>.

Nesprávný způsob licencování zvláštních práv databázových lze nahlédnout v kauze Seznam.cz vs. CHAPS, v níž byl vydán tento rozsudek:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 6. 2013 č. j. 62 A 26/2012-129. [online] Nejvyšší správní soud [citováno 15. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2013/0057_5As_130_20131011132952_prevedeno.pdf>.

Příloha č. 1:

**Anotovaná licence Creative Commons Uvedte autora-
-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko**

IX. kapitola

IX PŘÍLOHA Č. 1: ANOTOVANÁ LICENCE CREATIVE COMMONS

UVEĎTE AUTORA- NEUŽÍVEJTE KOMERČNĚ- ZACHOVEJTE LICENCI 3.0 ČESKO

Licence BY-NC-SA slouží jako základ všech ostatních licencí. Vypuštěním některých prvků z ní lze vytvořit všech šest základních smysluplných variant těchto licencí.

V následujícím plném textu licence jsme [tučným bezpatkovým písmem v hranatých závorkách] čtenáři stručně glosovali vybrané pasáže a pokusili se mu poskytnout vodítko komplikovaným právním jazykem.

Text licence byl převzat z: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/legalcode>

Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko

CREATIVE COMMONS CORPORATION („CREATIVE COMMONS“) NENÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ ANI NEPOSKYTUJE PRÁVNÍ SLUŽBY. POSKYTOVÁNÍM NÁSLEDUJÍCÍHO TEXTU LICENČNÍHO UJEDNÁNÍ NEVZNIKÁ MANDÁTNÍ NEBO OBDOBNÝ VZTAH. CREATIVE COMMONS POSKYTUJE TEXT UJEDNÁNÍ TAKOVÝ, JAKÝ JE. CREATIVE COMMONS NEPOSKYTUJE ŽÁDNÉ ZÁRUKY ZA OBSAH TOHOTO TEXTU A NEODPOVÍDÁ ZA ŠKODY, KTERÉ VZNIKNOU JEHO UŽITÍM, NAD MINIMÁLNÍ ROZSAH STANOVENÝ PLATNOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU.

Licenční ujednání

DÍLO (JAK JE DEFINOVÁNO NÍŽE) JE POSKYTOVÁNO ZA PODMÍNEK TÉTO CREATIVE COMMONS PUBLIC LICENSE (DÁLE JEN „CCPL“,

„LICENČNÍ UJEDNÁNÍ“ NEBO „UJEDNÁNÍ“). DÍLO JE CHRÁNĚNO PLATNÝMI PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍMI PRÁVO AUTORSKÉ. JAKÉKOLI UŽITÍ DÍLA, KTERÉ NENÍ V SOULADU S TĚMITO PŘEDPISY NEBO S TÍMTO LICENČNÍM UJEDNÁNÍM, JE ZAKÁZÁNO.

UŽITÍM DÍLA V SOULADU S TÍMTO LICENČNÍM UJEDNÁNÍM SE NABYVATEL ZAVAZUJE DODRŽOVAT PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ A STÁVÁ SE JAKO NABYVATEL STRANOU LICENČNÍ SMLOUVY V ROZSAHU, V JAKÉM PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ NABYVATELE SMLUVNĚ ZAVAZUJÍ. POSKYTOVATEL POSKYTUJE NABYVATELI LICENCI K DÍLU JEN POKUD NABYVATEL BEZPODMÍNEČNĚ AKCEPTUJE PODMÍNKY TOHOTO UJEDNÁNÍ. **[Popis fungování veřejných licencí, které se zakládají a staví na platném autorském právu]**

1. Definice

- a. Pojem „**dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání autorské dílo nebo jiný nehmotný statek chráněný autorským zákonem, pokud příslušný právní řád jeho ochranu též uznává. Autorskými díly mohou být mimo jiné díla literární, výtvarná, hudební, audiovizuální, vědecká, fotografie nebo počítačové programy. Jinými nehmotnými statky jsou zejména umělecké výkony výkonných umělců, zvukové nebo zvukově obrazové záznamy, televizní a rozhlasové vysílání. Za díla jsou považovány též databáze. Pojem „**Dílo**“ popřípadě „**DÍLO**“ označuje konkrétní dílo, ke kterému poskytovatel poskytuje nabyvateli licenci za podmínek uvedených v tomto ujednání.
- b. Pojem „**souborné dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání soubor nezávislých děl nebo jiných prvků, který je jako celek dílem, a do něhož je celé Dílo v nezměněné, tj. neupravené podobě zařazeno. Souborným dílem může být zejména časopis nebo jiné periodikum, sborník, encyklopedie, antologie, pásmo nebo výstava. Zařazení Díla do souborného díla se nepovažuje za jeho úpravu. Pokud je to výslovně uvedeno, považuje se za souborné dílo též soubor, který místo Díla obsahuje upravené Dílo.

- c. Pojem „**upravené Dílo**“ označuje pro účely tohoto ujednání výsledek jakékoliv úpravy Díla, kterou může být zejména zpracování Díla nebo zpracování Díla s jinými díly, doplnění Díla nebo jiné změny Díla. Upraveným Dílem může být mimo jiné jeho překlad, dramatizace, zhudebnění. Za upravené Dílo se považuje i jeho spojení s dalším dílem či prvky (např. užití hudebního díla jako doprovodu), ale ne jeho pouhé zařazení do souborného díla.
- d. Pojem „**autor**“ označuje pro účely tohoto ujednání osobu nebo osoby, které Dílo vytvořily.
- e. Pojem „**poskytovatel**“ označuje pro účely tohoto ujednání autora nebo jinou fyzickou nebo právnickou osobu, která je oprávněna poskytnout licenci k užití Díla za podmínek uvedených v tomto ujednání.
- f. Pojem „**nabyvatel**“ označuje pro účely tohoto ujednání fyzickou nebo právnickou osobu, která užívá Dílo v souladu s tímto ujednáním a která neporušila ve vztahu k Dílu podmínky tohoto ujednání, ledaže získala od poskytovatele výslovný souhlas vykonávat práva k Dílu na základě tohoto ujednání i přes předchozí porušení jeho podmínek.
- g. Pojem „**rozmnožování**“ označuje pro účely tohoto ujednání zhotovování rozmnoženin díla, a to jakýmkoli prostředky. Rozmnoženiny mohou být mimo jiné tiskové, fotografické, zvukové, obrazové, nebo zvukově-obrazové a mohou mít též elektronickou podobu, zahrnující vyjádření analogové i digitální. Rozmnožováním je též zhotovení rozmnoženiny nezbytné k zavedení, uložení, zobrazení, provoz a přenos počítačového programu a vytěžování obsahu databáze.
- h. Pojem „**rozšiřování**“ označuje pro účely tohoto ujednání zpřístupňování originálu díla nebo jeho rozmnoženiny v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva. Za rozšiřování díla se považuje také jeho vystavování, pronájem a půjčování.

- i. Pojem „**sdělování veřejnosti**“ označuje pro účely tohoto ujednání zpřístupňování díla v nehmotné podobě. Sdělováním veřejnosti se mimo jiné rozumí veřejné provozování díla nebo jeho přenos, vysílání rozhlasem nebo televizí a zpřístupňování díla veřejnosti prostřednictvím počítačové nebo jiné sítě, a to způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své volby. Sdělováním veřejnosti je též zužitkování obsahu databáze.
- j. Pojem „**licenční prvky**“ označuje pro účely tohoto ujednání charakteristické prvky této licence, které stanovil poskytovatel a které jsou vyjádřeny v jejím označení: „Uveďte autora“, „Neužívejte komerčně“ a „Zachovejte licenci“.

2. Výjimky a omezení ochrany práv k Dílu.

Toto ujednání neomezuje, nezužuje ani jinak nelimituje volná užití Díla, užití Díla na základě zákonné licence, vyčerpání práv při prvním převodu vlastnictví k originálu nebo rozmnoženině Díla v hmotné podobě nebo jiná zákonná omezení práv k Dílu. **[není tedy omezena zákonná citační licence (§ 31), kopírování díla pro osobní potřebu (§ 30) a další]**

3. Poskytnutí licence.

[Co může uživatel s dílem dělat] Za podmínek stanovených tímto ujednáním poskytuje poskytovatel nabyvateli bezúplatnou, množstevně a místně neomezenou, nevýhradní a časově neomezenou (na celou dobu trvání práv k Dílu) licenci k Dílu:

- a. oprávnění rozmnožovat Dílo, zahrnovat Dílo do souborných děl a jako součást souborných děl Dílo dále rozmnožovat,
- b. oprávnění upravovat Dílo a upravené Dílo rozmnožovat, zařazovat do souborných děl a jako součást souborných děl dále rozmnožovat, pokud je z upraveného Díla nebo jeho označení zřejmé, že Dílo bylo změněno nebo jinak upraveno,

- c. oprávnění Dílo samostatně nebo jako součást souborného díla rozšiřovat a sdělovat veřejnosti, oprávnění rozšiřovat a sdělovat veřejnosti upravené Dílo.

Nabyvatel je oprávněn Dílo užívat výše uvedenými způsoby na všech nosičích a ve všech formátech, není-li takové užití omezeno zákonem. Oprávnění nabyvatele se vztahuje i na provádění technických úprav nezbytných k tomu, aby Dílo bylo dovoleným způsobem použito na jiném nosiči nebo v jiném formátu. **[dovolení skenování, digitalizace atd.]** Veškerá práva k Dílu, která nejsou výslovně poskytnuta touto licencí, zůstávají vyhrazena, mimo jiné práva uvedená v ustanovení čl. 4 písm. e). Nabyvatel není povinen poskytnutou licenci využít.

Je-li součástí poskytované licence i zvláštní právo pořizovatele k jím pořízené databázi **[§ 88 AutZ – právo sui generis]**, poskytovatel se takového práva k Dílu v celém rozsahu vzdává.

4. Omezení licence

[podmínky, za kterých je uživatel oprávněn s dílem nakládat]

- a. Nabyvatel je oprávněn rozšiřovat Dílo nebo ho sdělovat veřejnosti pouze za podmínek stanovených tímto ujednáním. Nabyvatel je při tom vždy povinen k Dílu připojit text tohoto ujednání nebo odkaz na něj ve formátu Uniform Resource Identifier (dále jen „URI“). Nabyvatel není oprávněn omezovat užití Díla nad rámec stanovený tímto ujednáním. Nabyvatel není oprávněn poskytovat podlicenci k Dílu. Při rozšiřování Díla nebo jeho sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen zachovat beze změny všechny odkazy na toto ujednání a případná ustanovení o odpovědnosti vztahující se k Dílu. Při rozšiřování Díla nebo jeho sdělování veřejnosti nesmí nabyvatel použít žádné technické prostředky ochrany, které by omezovaly oprávnění dalších osob v užití Díla v souladu s tímto ujednáním. **[zákaz používat tzv. technologické zámky, tj. protikopírovací ochrany atd.]** Ustanovení tohoto čl. 4 písm. a) se vztahují na Dílo i tehdy, je-li zahrnuto do souborného díla. Licence poskytovaná podle tohoto ujednání se však

nemusí vztahovat na souborné dílo jako celek nebo na jeho ostatní části. Pokud nabyvatel vytvoří souborné dílo je povinen na žádost poskytovatele odstranit ze souborného díla údaje uvedené v ustanovení čl. 4 písm. d), je-li to fakticky možné. Pokud nabyvatel vytvoří upravené Dílo je povinen na žádost poskytovatele odstranit z upraveného Díla údaje uvedené v ustanovení čl. 4 písm. d), je-li to fakticky možné.

b. [Licenční prvek SA – Zachovejte licenci] Nabyvatel je oprávněn rozšiřovat nebo sdělovat veřejnosti upravené Dílo výhradně za podmínek:

- i. tohoto licenčního ujednání,
- ii. pozdější verze tohoto licenčního ujednání se shodnými licenčními prvky,
- iii. verze 3.0 nebo vyšší licenčního ujednání Creative Commons určeného pro právní řád jiného státu, jež obsahuje shodné licenční prvky, nebo
- iv. verze 3.0 nebo vyšší licenčního ujednání Creative Commons Unported se shodnými licenčními prvky (dále jen „dovolená licenční ujednání“).

Nabyvatel je při tom vždy povinen k upravenému Dílu připojit text dovoleného licenčního ujednání nebo odkaz na něj ve formátu URI. Nabyvatel není oprávněn omezovat užití upraveného Díla nad rámec stanovený tímto ujednáním. Při rozšiřování upraveného Díla nebo jeho sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen zachovat beze změny všechny odkazy na dovolené ujednání a případná ustanovení o odpovědnosti. Při rozšiřování upraveného Díla nebo jeho sdělování veřejnosti nesmí nabyvatel použít žádné technické prostředky ochrany, které by omezovaly oprávnění dalších osob v užití upraveného Díla v souladu s dovoleným licenčním ujednáním. Ustanovení tohoto čl. 4 písm. b) se vztahují na upravené Dílo i tehdy, je-li zahrnuto do souborného díla. Licence poskytovaná podle dovoleného licenčního ujednání se však nemusí

vztahovat na takové souborné dílo jako celek nebo na jeho ostatní části.

- c. **[Licenční prvek NC – neužívejte komerčně]** Oprávnění poskytnutá nabyvateli podle ustanovení čl. 3 se vztahují pouze na užití Díla, jejichž primárním účelem není získání přímého nebo nepřímého obchodního prospěchu nebo jiného peněžitého plnění (dále jen „nekomerční využití“). Za nekomerční využití se pro potřeby této licence považuje i poskytnutí Díla za jiné dílo, ke kterému dochází například při sdílení dat prostřednictvím počítačové nebo jiné sítě, pokud v souvislosti s poskytnutím nedochází k platbám nebo jinému peněžitému plnění **[dovolené rozmnožování/rozšiřování v P2P sítích]**.
- d. **[Licenční prvek BY – Uveďte autora – vymezení údajů, které je třeba uvádět]** Při rozšiřování Díla, upraveného Díla nebo souborného díla nebo při jejich sdělování veřejnosti je nabyvatel povinen, pokud nebyl v souladu s ustanovením čl. 4 písm. a) požádán o opak, připojit beze změny všechny copyrightové doložky a je povinen způsobem odpovídajícím danému nosiči a v přiměřené formě uvést následující údaje, pokud existují a jsou mu známy:
- i. jméno případně pseudonym autora nebo jména či označení jiných osob, které autor nebo poskytovatel uvedl v copyrightové doložce k Dílu, v podmínkách užití Díla nebo které označil jiným přiměřeným způsobem (dále jen „uvedené osoby“),
 - ii. název Díla,
 - iii. odkaz ve formátu URI, který poskytovatel k Dílu připojil, pokud odkazuje na copyrightovou doložku k Dílu nebo na licenční podmínky a
 - iv. pokud se jedná o upravené Dílo, též údaje o Díle a o způsobu, kterým bylo upraveno, v souladu s ustanovením čl. 3 písm. b).

- e. Údaje uvedené v ustanovení tohoto čl. 4 písm. d) má nabyvatel povinnost uvést jakýmkoli přiměřeným způsobem. **[u „offline“ autorských děl je nutno uvádět odkazy ve formě „lidsky“ čitelné – tedy celý URI odkaz]** V případě upraveného Díla nebo souborného díla se považuje za přiměřené, aby údaje vztahující se k Dílu byly uvedeny spolu s obdobnými údaji o ostatních dílech, která byla zahrnuta do souborného díla nebo využita při vzniku upraveného Díla, a to způsobem nesnižujícím jejich hodnotu ve srovnání s obdobnými údaji o ostatních uvedených dílech a ostatních uvedených osobách. Údaje uvedené v ustanovení tohoto čl. 4 písm. d) je nabyvatel oprávněn použít pouze pro označení Díla v souvislosti s užitím Díla v souladu s tímto ujednáním. Bez předchozího písemného souhlasu uvedených osob není nabyvatel oprávněn uvádět údaje o Díle způsobem, který by přímo či nepřímou vyvolal dojem účasti nebo jiné formy podpory ze strany uvedených osob.
- f. Omezení uvedená v čl. 4 písm. a) až d) se nevztahují na ty části Díla, na které se vztahuje definice díla uvedená v čl. 1 písm. a) pouze z důvodu ochrany zvláštních práv pořizovatele databáze. **[licenční prvky SA, NC a BY se nevztahují na databáze chráněné právem sui generis]**
- g. Práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání jsou upravena následovně:
- i. Tímto ujednáním nejsou dotčena práva na odměnu za užití Díla, která poskytovatel nemůže neuplatnit nebo se jich vzdát, zejména práva povinně kolektivně spravovaná. **[jedná se zejména o náhradní odměnu za dovolené rozmnožování pro osobní potřebu–§ 25 AutZ, nepřesně lidově označované jako „výpalné“]**
 - ii. Tímto ujednáním dále nejsou dotčena práva na odměnu za jiné než nekomerční využití Díla, i když by poskytovatel mohl tato práva neuplatnit nebo se jich vzdát.

- iii. Ve všech ostatních případech se poskytovatel zavazuje svá práva na odměnu za užití Díla podle tohoto ujednání neuplatnit nebo se jich tímto vzdává. Tímto ujednáním nejsou dotčena osobnostní práva autora, pokud příslušný právní řád jejich ochranu uznává. Zejména si nikdo nesmí osobovat autorství k Dílu a Dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu. Za zásah do osobnostních práv autora se nepovažuje jednání v souladu s podmínkami stanovenými tímto ujednáním. **[tedy dovolená modifikace ve smyslu čl. 3 písm. b)]**

5. Odpovědnost za vady

NEBYLA-LI MEZI POSKYTOVATELEM A NABYVATELEM UZAVŘENA PÍSEMNÁ DOHODA UPRAVUJÍCÍ ODPOVĚDNOST POSKYTOVATELE ZA VADY DÍLA, POSKYTUJE POSKYTOVATEL DÍLO TAKOVÉ, JAKÉ JE. POSKYTOVATEL NEPROHLAŠUJE, ŽE DÍLO MÁ URČITÉ VLASTNOSTI A NEPOSKYTUJE K DÍLU ZÁRUKY, COŽ NABYVATEL BERE NA VĚDOMÍ.

6. Odpovědnost za škodu

POSKYTOVATEL NEODPOVÍDÁ ZA ŽÁDNOU ŠKODU NAD MINIMÁLNÍ ROZSAH STANOVENÝ PLATNOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU, COŽ NABYVATEL BERE NA VĚDOMÍ.

7. Ukončení licence

- a. Nabyvateli zaniká licence k Dílu podle tohoto ujednání okamžikem, kdy nabyvatel poruší podmínky tohoto ujednání. Tím nejsou dotčeny licence k soubornému dílu, které nabyvatel poskytl nebo poskytne v souladu s tímto ujednáním dalším osobám, pokud tyto osoby podmínky příslušné licence dodržují. Články 1, 2, 5, 6, 7 a 8 tohoto ujednání zůstávají v účinnosti i po zániku oprávnění k užití Díla podle tohoto odstavce.

- b. Nedojde-li k zániku licence k Dílu podle odstavce a), je licence k Dílu časově neomezená (na celou dobu trvání práv k Dílu). **[tedy 70 let od smrti autora]** Poskytovatel je oprávněn současně poskytovat k Dílu jiné licence nebo může přestat Dílo šířit, pokud tím nebude dotčena licence k Dílu poskytnutá nabyvateli ani další licence poskytnuté v souladu s tímto ujednáním, a pokud zůstane, vyjma případu uvedeného v předchozím odstavci, v plném rozsahu platná a účinná licence, kterou poskytovatel nabyvateli na základě tohoto ujednání poskytl. **[fakticky je tedy jednou zpřístupněné dílo pod CC licencemi zpřístupněno navždy]**

8. Závěrečná ustanovení

- a. Když nabyvatel rozšiřuje nebo sděluje veřejnosti Dílo nebo souborné dílo, poskytuje licenci k Dílu dalším osobám přímo poskytovatel, a to za stejných podmínek a ve stejném rozsahu, v jakém získal licenci k Dílu nabyvatel na základě tohoto ujednání. **[zákaz udělování podlicencí]**
- b. Pokud se některé ustanovení tohoto ujednání stane neplatným nebo neúčinným, nemá tato neplatnost nebo neúčinnost vliv na platnost a účinnost zbývajících ustanovení.
- c. Bez písemného souhlasu druhé smluvní strany není smluvní strana oprávněna vyloučit nebo změnit žádné ustanovení tohoto ujednání.
- d. Smluvní strany prohlašují, že toto ujednání tvoří úplnou dohodu o podmínkách poskytnutí licence k Dílu. Toto ujednání lze měnit pouze písemnou dohodou smluvních stran.
- e. Pokud se smluvní strany nedohodnou jinak, řídí se právní vztahy podle tohoto ujednání právem České republiky. **[volba práva]**

Upozornění Creative Commons

Creative Commons není stranou licenční smlouvy a neposkytuje k Dílu žádné záruky. Creative Commons v žádném případě neodpovídá nabyvateli nebo třetím osobám za škodu nebo jinou újmu, kterou utrpěli v souvislosti s tímto ujednáním. Předchozí dvě věty se nevztahují na případ, kdy Creative Commons sebe jako poskytovatele podle tohoto ujednání výslovně uvede.

Ochrannou známku „Creative Commons“ a jiné ochranné známky nebo loga Creative Commons je možné použít pouze pro potřeby označení, že Dílo je poskytováno veřejnosti pod licencí CCPL. Jakékoli jiné užití ochranné známky „Creative Commons“ nebo jiné ochranné známky nebo loga Creative Commons vyžaduje předchozí písemný souhlas Creative Commons. **[Kreativní zpracování loga a jeho používání, jakož i souvisejících ikonek je tedy podmíněno souhlasem organizace Creative Commons]** Jejich užití se řídí aktuálním zněním pokynů pro užívání ochranných známek Creative Commons, které je k dispozici na internetových stránkách Creative Commons nebo na vyžádání. Uvedená pravidla pro užití ochranných známek nejsou součástí této licence.

Creative Commons je možno kontaktovat na adrese <http://creativecommons.org/>.

Příloha č. 2:

Návrh překladu licence

Creative Commons

**Uvedte autora-Neužívejte komerčně-
-Zachovejte licenci 4.0 mezinárodní**

X. kapitola

X PŘÍLOHA Č. 2: NÁVRH PŘEKladU LICENCE CREATIVE COMMONS 4.0

UVEĎTE AUTORA-NEUŽÍVEJTE KOMERČNĚ-ZACHOVEJTE LICENCI 4.0 MEZINÁRODNÍ

Níže je připojena pracovní verze překladu nové verze licencí Creative Commons 4. 0.

Licence ve variantě BY-NC-SA slouží jako základ všech ostatních licencí. Vypuštěním některých prvků z ní lze vytvořit všech šest základních smysluplných variant těchto licencí.

Tento text ovšem nepředstavuje finální verzi oficiálního překladu těchto licencí. Aktuální text pak bude k nalezení na webových stránkách organizace Creative Commons po proběhnutí celého procesu oficiálního překladu.

Jakékoliv připomínky k překladu uvítá tým Creative Commons Česká republika na e-mailu info@creativecommons.cz.

Creative Commons Corporation („Creative Commons“) není advokátní kancelář, ani neposkytuje právní služby nebo právní poradenství. Poskytováním textu veřejných licencí Creative Commons nevzniká mandátní nebo obdobný vztah. Creative Commons poskytuje text veřejných licencí a související informace tak, jak jsou. Creative Commons neodpovídá za obsah těchto textů, za obsah užívající jeho licenčních podmínek, ani za související informace. Creative Commons vylučuje veškerou odpovědnost za újmu, která vznikne jejich užitím, nad minimální rozsah stanovený účinnou právní úpravou.

Creative Commons Corporation (“Creative Commons”) is not a law firm and does not provide legal services or legal advice. Distribution of Creative Commons public licenses does not create a lawyer-client or other relationship. Creative Commons makes its licenses and related information available on an “as-is” basis. Creative Commons gives no warranties regarding its licenses, any material licensed under their terms and conditions, or any related information. Creative Commons disclaims all liability for damages resulting from their use to the fullest extent possible.

Použití veřejných licencí Creative Commons

Veřejné licence Creative Commons poskytují standardizovaný soubor podmínek, které mohou autoři nebo další vykonavatelé práv využít pro sdílení původních autorských a dalších děl podléhajících autorským právům a dalším právům uvedeným níže v této Veřejné licenci. Následující informace slouží pouze pro zpřesnění, nejsou vyčerpávající, ani nepředstavují součást našich licencí.

Informace pro poskytovatele licence: Naše veřejné licence jsou určeny osobám oprávněným veřejnosti poskytovat oprávnění k užití obsahu způsobem, který je jinak vyhrazen vykonavatelům autorských a některých dalších práv. Naše licence jsou neodvolatelné. Poskytovatelé by si měli licenční podmínky řádně prostudovat tak, aby jim porozuměli dříve, než se je rozhodnou využít. Poskytovatelé by si také před použitím našich licencí měli zajistit veškerá potřebná práva tak, aby mohla veřejnost dílo užit předpokládaným způsobem. Poskytovatelé by měli jasně označit veškeré materiály, na které se licence nevztahují, a to včetně dalších děl poskytnutých pod licencemi CC nebo materiály

Using Creative Commons Public Licenses

Creative Commons public licenses provide a standard set of terms and conditions that creators and other rights holders may use to share original works of authorship and other material subject to copyright and certain other rights specified in the public license below. The following considerations are for informational purposes only, are not exhaustive, and do not form part of our licenses.

Considerations for licensors: Our public licenses are intended for use by those authorized to give the public permission to use material in ways otherwise restricted by copyright and certain other rights. Our licenses are irrevocable. Licensors should read and understand the terms and conditions of the license they choose before applying it. Licensors should also secure all rights necessary before applying our licenses so that the public can reuse the material as expected. Licensors should clearly mark any material not subject to the license. This includes other CC-licensed material, or material used under an exception or limitation to copyright. More considerations for licensors.

užité na základě výjimek či omezení autorských práv. Další důležité informace pro poskytovatele.

Informace pro veřejnost: Užitím některé z našich veřejných licencí dává poskytovatel veřejnosti svolení užít licencovaný obsah za stanovených podmínek. Pokud z nějakého důvodu není souhlas poskytovatele nutný, například vzhledem k aplikovatelnosti výjimky nebo omezení autorského práva, potom se na dané užití tyto licence nevztahují. Na základě našich licencí je uděleno pouze oprávnění k výkonu autorských práv a některých dalších práv, která je poskytovatel oprávněn licencovat. Užití obsahu může být přesto omezeno z dalších důvodů, například proto, že autorská či další práva k němu se vztahující vykonává někdo jiný. Poskytovatel může vznést zvláštní požadavky, například požádat o to, aby byly označeny nebo popsány veškeré změny. Ačkoli to naše licence nevyžadují, žádáme všechny, aby tyto požadavky respektovali, pokud jsou přiměřené. Další důležité informace pro veřejnost.

Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní veřejná licence

Výkonem Licencovaných práv (jak jsou definována níže) vyjadřujete souhlas s veřejnou licencí Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní veřejná licence (dále jen „Veřejná licence“). V rozsahu, v jakém lze tuto veřejnou licenci chápat jako smlouvu, je Vám uděleno oprávnění vykonávat licencovaná práva na základě Vašeho souhlasu s těmito podmínkami. Poskytovatel Vám toto oprávnění poskytuje za účelem dosažení výhod, které pro něj vyplývají z toho, že je Licencovaný obsah za daných podmínek zpřístupňován.

Considerations for the public: By using one of our public licenses, a licensor grants the public permission to use the licensed material under specified terms and conditions. If the licensor's permission is not necessary for any reason – for example, because of any applicable exception or limitation to copyright—then that use is not regulated by the license. Our licenses grant only permissions under copyright and certain other rights that a licensor has authority to grant. Use of the licensed material may still be restricted for other reasons, including because others have copyright or other rights in the material. A licensor may make special requests, such as asking that all changes be marked or described. Although not required by our licenses, you are encouraged to respect those requests where reasonable. More considerations for the public.

Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 4.0 International Public License

By exercising the Licensed Rights (defined below), You accept and agree to be bound by the terms and conditions of this Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License („Public License“). To the extent this Public License may be interpreted as a contract, You are granted the Licensed Rights in consideration of Your acceptance of these terms and conditions, and the Licensor grants You such rights in consideration of benefits the Licensor receives from making the Licensed Material available under these terms and conditions.

Článek 1 – Definice

- a. **Zpracovaný obsah** znamená obsah, na který se vztahují Autorská a obdobná práva, který je odvozený od Licencovaného obsahu, nebo z něj vychází, a v němž je Licencovaný obsah přeložen, pozměněn, uspořádán, změněn nebo jinak upraven takovým způsobem, který by jinak vyžadoval svolení Poskytovatele. Pro účely této Veřejné licence platí, že pokud je Licencovaným obsahem hudební dílo, výkon výkonného umělce nebo zvukový záznam, vzniká Zpracovaný obsah vždy, když je Licencovaný obsah časově synchronizován s pohyblivou obrazovou složkou.
- b. **Licence zpracovatele** znamená licenci, za jejichž podmínek poskytnete oprávnění k výkonu Autorských a obdobných práv k tvůrčímu příspěvku k Zpracovanému obsahu za podmínek této Veřejné licence.
- c. **BY-NC-SA kompatibilní licence** znamená jinou veřejnou licenci uvedenou v seznamu creativecommons.org/compatiblelicenses, schváleném Creative Commons jako v zásadě rovnocennou s touto Veřejnou licencí.
- d. **Autorská a obdobná práva** znamenají autorská práva a/nebo obdobná práva úzce související s právem autorským, zahrnující mimo jiné, nikoliv však výlučně, práva k výkonu výkonného umělce, práva vysílatele, práva výrobce zvukového záznamu a zvláštní práva pořizovatele databáze, bez ohledu na to, jak jsou tato práva označena nebo kategorizována. Pro potřeby této Veřejné licence nespadájí práva uvedená v článku [2\(b\)\(1\)-\(2\)](#) mezi Autorská a obdobná práva.

Section 1 – Definitions

- a. **Adapted Material** means material subject to Copyright and Similar Rights that is derived from or based upon the Licensed Material and in which the Licensed Material is translated, altered, arranged, transformed, or otherwise modified in a manner requiring permission under the Copyright and Similar Rights held by the Licensor. For purposes of this Public License, where the Licensed Material is a musical work, performance, or sound recording, Adapted Material is always produced where the Licensed Material is synched in timed relation with a moving image.
- b. **Adapter's License** means the license You apply to Your Copyright and Similar Rights in Your contributions to Adapted Material in accordance with the terms and conditions of this Public License.
- c. **BY-NC-SA Compatible License** means a license listed at creativecommons.org/compatiblelicenses, approved by Creative Commons as essentially the equivalent of this Public License.
- d. **Copyright and Similar Rights** means copyright and/or similar rights closely related to copyright including, without limitation, performance, broadcast, sound recording, and Sui Generis Database Rights, without regard to how the rights are labeled or categorized. For purposes of this Public License, the rights specified in Section [2\(b\)\(1\)-\(2\)](#) are not Copyright and Similar Rights.

- e. Účinné technické prostředky ochrany práv označují takové prostředky, které nelze bez příslušného oprávnění obejít, dle předpisů, které byly přijaty za účelem splnění závazky vyplývající z článku 11 Smlouvy WIPO o autorském právu přijaté 20. prosince 1996 a/nebo obdobných mezinárodních dohod.
- f. **Výjimky a omezení** znamenají poctivé užití (“fair use”), poctivé zacházení („fair dealing“) a/nebo jakékoli další výjimky a omezení Autorských a obdobných práv vztahující se na Vaše užití Licencovaného obsahu.
- g. **Licenční prvky** znamenají vlastností licence uvedené v názvu této veřejné licence Creative Commons. Licenční prvky této Veřejné licence jsou Uveďte autora (“Attribution”), Neužívejte komerčně (“NonCommercial”) a Zachovejte licenci (“ShareAlike”).
- h. **Licencovaný obsah** znamená umělecké nebo literární dílo, databázi nebo jiný obsah, k němuž Poskytovatel poskytuje licenci za podmínek stanovených touto Veřejnou licencí.
- i. **Licencovaná práva** znamenají práva k jejichž výkonu jste Vy oprávněni za podmínek stanovených touto Veřejnou licencí, která se omezují na veškerá Autorská a obdobná práva vztahující se na Vaše užití Licencovaného obsahu, která je Poskytovatel oprávněn licencovat.
- j. **Poskytovatel** označuje fyzickou nebo právnickou osobu (osoby), která poskytuje práva za podmínek stanovených touto Veřejnou licencí.
- e. **Effective Technological Measures** means those measures that, in the absence of proper authority, may not be circumvented under laws fulfilling obligations under Article 11 of the WIPO Copyright Treaty adopted on December 20, 1996, and/or similar international agreements.
- f. **Exceptions and Limitations** means fair use, fair dealing, and/or any other exception or limitation to Copyright and Similar Rights that applies to Your use of the Licensed Material.
- g. **License Elements** means the license attributes listed in the name of a Creative Commons Public License. The License Elements of this Public License are Attribution, NonCommercial, and ShareAlike.
- h. **Licensed Material** means the artistic or literary work, database, or other material to which the Licensor applied this Public License.
- i. **Licensed Rights** means the rights granted to You subject to the terms and conditions of this Public License, which are limited to all Copyright and Similar Rights that apply to Your use of the Licensed Material and that the Licensor has authority to license.
- j. **Licensor** means the individual(s) or entity(ies) granting rights under this Public License.

- k. Nekomerční** znamená nikoliv primárně zamýšlený nebo určený pro získání obchodního prospěchu či jiného peněžitého plnění. Pro účely této Veřejné licence se výměna Licencovaného obsahu za jiný obsah, na který se vztahují Autorská nebo obdobná práva, prostřednictvím digitálního sdílení souborů nebo obdobným způsobem považuje za Nekomerční, pokud taková výměna není spojena s peněžitým plněním.
- l. Sdílení** označuje poskytnutí obsahu veřejnosti jakýmkoli způsobem či procesem, který dle Licencovaných práv vyžaduje svolení, jako například rozmnožování, veřejné vystavování, veřejné provozování, rozšiřování, šíření, zpřístupňování či dovoz, a sdělování díla veřejnosti včetně takového způsobu, že k němu kdokoli může mít přístup v místě a v čase podle své vlastní volby.
- m. Zvláštní práva pořizovatele databáze** znamenají jiná než autorská práva plynoucí ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. března 1996 o právní ochraně databází, ve znění pozdějších a/ nebo nahrazujících předpisů, stejně tak jako další v zásadě rovnocenná práva kdekoli na světě.
- n. Vy** znamená fyzickou nebo právnickou osobu, která vykonává Licencovaná práva na základě této Veřejné licence. Přivlastňovací zájmeno **Vaše** má odpovídající význam.
- k. NonCommercial** means not primarily intended for or directed towards commercial advantage or monetary compensation. For purposes of this Public License, the exchange of the Licensed Material for other material subject to Copyright and Similar Rights by digital file-sharing or similar means is NonCommercial provided there is no payment of monetary compensation in connection with the exchange.
- l. Share** means to provide material to the public by any means or process that requires permission under the Licensed Rights, such as reproduction, public display, public performance, distribution, dissemination, communication, or importation, and to make material available to the public including in ways that members of the public may access the material from a place and at a time individually chosen by them.
- m. Sui Generis Database Rights** means rights other than copyright resulting from Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the legal protection of databases, as amended and/or succeeded, as well as other essentially equivalent rights anywhere in the world.
- n. You** means the individual or entity exercising the Licensed Rights under this Public License. **Your** has a corresponding meaning.

Článek 2 – Rozsah

a. Poskytnutí licence.

1. Za zde stanovených podmínek Vám Poskytovatel poskytuje celosvětově

Section 2 – Scope.

a. License grant.

1. Subject to the terms and conditions of this Public License, the Licensor

vou, bezúplatnou, nevýhradní licenci, kterou nelze podlicencovat, ani ji vypovědět, k výkonu Licencovaných práv k Licencovanému obsahu na:

- A. rozmnožování a Sdílení Licencovaného obsahu jako celku nebo jeho částí, a to pouze pro Nekomerční účely; a
 - B. vytváření, rozmnožování a Sdílení Zpracovaného obsahu pouze pro Nekomerční účely.
2. Výjimky a omezení. Pro vyloučení pochybností, pokud se na Vaše užití vztahují Výjimky a omezení, tato Veřejná licence se nepoužije a nemusíte ji dodržovat.
 3. Doba trvání. Trvání licence je vymezeno v článku 6(a).
 4. Média a formáty; dovolené technické úpravy. Poskytovatel Vás opravňuje vykonávat Licencovaná práva prostřednictvím všech médií a formátů známých v tuto chvíli i vytvořených v budoucnu a provádět technické úpravy potřebné k takovému užití. „Poskytovatel se vzdává práv zakázat Vám technické úpravy potřebné k výkonu Licencovaných práv, a to včetně technických úprav potřebných k obcházení Účinných technických prostředků ochrany práv, a/nebo souhlasí s tím, že tato práva nebude vykonávat.“ Pro účely této Veřejné licence platí, že samotné úpravy povolené v tomto článku 2(a)(4) nikdy nevedou ke vzniku Zpracovaného obsahu.

hereby grants You a worldwide, royalty-free, non-sublicensable, non-exclusive, irrevocable license to exercise the Licensed Rights in the Licensed Material to:

- A. reproduce and Share the Licensed Material, in whole or in part, for NonCommercial purposes only; and
 - B. produce, reproduce, and Share Adapted Material for NonCommercial purposes only.
2. Exceptions and Limitations. For the avoidance of doubt, where Exceptions and Limitations apply to Your use, this Public License does not apply, and You do not need to comply with its terms and conditions.
 3. Term. The term of this Public License is specified in Section 6(a).
 4. Media and formats; technical modifications allowed. The Licensor authorizes You to exercise the Licensed Rights in all media and formats whether now known or hereafter created, and to make technical modifications necessary to do so. The Licensor waives and/or agrees not to assert any right or authority to forbid You from making technical modifications necessary to exercise the Licensed Rights, including technical modifications necessary to circumvent Effective Technological Measures. For purposes of this Public License, simply making modifications authorized by this Section 2(a)(4) never produces Adapted Material.

5. Další příjemci.

- A. Nabídka Poskytovatele – Licencovaný obsah. Všichni příjemci Licencovaného obsahu automaticky dostávají nabídku Poskytovatele vykonávat Licencovaná práva v souladu s touto Veřejnou licencí.
- B. Další nabídka Poskytovatele – Zpracovaný obsah Všichni příjemci Zpracovaného obsahu automaticky dostávají nabídku Poskytovatele vykonávat Licencovaná práva k Zpracovanému obsahu v souladu s podmínkami Licence zpracovatele, kterou použijete.
- C. Žádná následná omezení. Nesmíte nabízet ani klást žádné další či odlišné podmínky k Licencovanému obsahu, ani na něj používat Účinné technické prostředky ochrany práv, pokud by to omezovalo vykonávání Licencovaných práv jakýmkoli příjemcem Licencovaného obsahu.
6. Vyloučení podpory. Nic v této Veřejné licenci nezakládá ani nesmí být vykládáno jako povolení prohlašovat nebo naznačovat, že jste Vy nebo Vaše užití Licencovaného obsahu nějak spojeno, podporováno či schvalováno Poskytovatelem nebo kýmkoli jiným, kdo má být označen jako autor dle článku 3(a)(1)(A)(i), či že Vám byl ze strany těchto osob udělen oficiální status.

b. Další práva.

1. Na osobnostní práva, jako například

5. Downstream recipients.

- A. Offer from the Licensor – Licensed Material. Every recipient of the Licensed Material automatically receives an offer from the Licensor to exercise the Licensed Rights under the terms and conditions of this Public License.
- B. Additional offer from the Licensor – Adapted Material. Every recipient of Adapted Material from You automatically receives an offer from the Licensor to exercise the Licensed Rights in the Adapted Material under the conditions of the Adapter's License You apply.
- C. No downstream restrictions. You may not offer or impose any additional or different terms or conditions on, or apply any Effective Technological Measures to, the Licensed Material if doing so restricts exercise of the Licensed Rights by any recipient of the Licensed Material.
6. No endorsement. Nothing in this Public License constitutes or may be construed as permission to assert or imply that You are, or that Your use of the Licensed Material is, connected with, or sponsored, endorsed, or granted official status by, the Licensor or others designated to receive attribution as provided in Section 3(a)(1)(A)(i).
- b. Other rights.
1. Moral rights, such as the right of integrity, are not licensed under this

právo na nedotknutelnost díla, se tato Veřejná licence nevztahuje, stejně jako na právo na podobu a soukromí a/nebo další obdobná osobnostní práva; nicméně Poskytovatel se v nejširším možném rozsahu vzdává takových práv a/nebo souhlasí s tím, že je nebude uplatňovat, a to v rozsahu omezeném tak, aby Vám umožnil vykonávat Licencovaná práva, nikoliv však jinak.

2. Tato Veřejná licence se nevztahuje na práva z patentu a ochranné známky.
3. V maximálním možném rozsahu dovoleném účinnou právní úpravou se Poskytovatel vzdává veškerých práv na odměnu za Vaše vykonávání Licencovaných práv, ať už přímo či prostřednictvím kolektivního správce podle jakéhokoli dobrovolného, nebo zákonem stanoveného nebo povinného systému kolektivní správy, kterého lze nevyužít. Ve všech ostatních případech si Poskytovatel výslovně vyhrazuje právo takovou odměnu dostávat, a to i pokud je Licencovaný obsah užít jinak než pro Nekomerční účely.

Článek 3 – Podmínky licence

Váš výkon Licencovaných práv musí být výslovně v souladu s následujícími podmínkami.

a. Uveďte autora.

1. Pokud Sdílette Licencovaný obsah (a to včetně jeho zpracované podoby), máte povinnost:
 - A. zachovat následující informace, pokud je Poskytovatel s Licencovaným obsahem uvedl:

Public License, nor are publicity, privacy, and/or other similar personality rights; however, to the extent possible, the Licensor waives and/or agrees not to assert any such rights held by the Licensor to the limited extent necessary to allow You to exercise the Licensed Rights, but not otherwise.

2. Patent and trademark rights are not licensed under this Public License.
3. To the extent possible, the Licensor waives any right to collect royalties from You for the exercise of the Licensed Rights, whether directly or through a collecting society under any voluntary or waivable statutory or compulsory licensing scheme. In all other cases the Licensor expressly reserves any right to collect such royalties, including when the Licensed Material is used other than for NonCommercial purposes.

Section 3 – License Conditions.

Your exercise of the Licensed Rights is expressly made subject to the following conditions.

a. Attribution.

1. If You Share the Licensed Material (including in modified form), You must:
 - A. retain the following if it is supplied by the Licensor with the Licensed Material:

i. identifikace tvůrce (tvůrců) Licencovaného obsahu a kohokoli dalšího, kdo má být uveden jako autor, a to jakýmkoli přiměřeným způsobem dle požadavku Poskytovatele (včetně pseudonymu, pokud je uveden); ii. výhradu autorského práva; iii. oznámení odkazující na tuto Veřejnou licenci; iv. oznámení o vyloučení odpovědnosti; v. URI nebo hypertextový odkaz na Licencovaný obsah, pokud je to rozumně proveditelné; B. uvést, zda jste Licencovaný obsah upravil(a) a zachovat veškeré zmínky o předchozích úpravách; a C. uvést, že Licencovaný obsah je licencován v souladu s touto Veřejnou licencí a uvést její text či URI nebo hypertextový odkaz na tuto Veřejnou licenci.	i. identification of the creator(s) of the Licensed Material and any others designated to receive attribution, in any reasonable manner requested by the Licensor (including by pseudonym if designated); ii. a copyright notice; iii. a notice that refers to this Public License; iv. a notice that refers to the disclaimer of warranties; v. a URI or hyperlink to the Licensed Material to the extent reasonably practicable; B. indicate if You modified the Licensed Material and retain an indication of any previous modifications; and C. indicate the Licensed Material is licensed under this Public License, and include the text of, or the URI or hyperlink to, this Public License.
2. Podmínky dle článku 3(a)(1) můžete splnit jakýmkoli přiměřeným způsobem v závislosti na médiu, způsobu a kontextu, ve kterém Licencovaný obsah Sdílíte. Přiměřené může být splnění těchto podmínek například uvedením URI nebo hypertextového odkazu na zdroj, který obsahuje požadované informace.
 3. Pokud to Poskytovatel požaduje, máte povinnost odstranit jakékoli informace vyžadované v článku 3(a)(1)(A) pokud je to rozumně proveditelné.
2. You may satisfy the conditions in Section <u>3(a)(1)</u> in any reasonable manner based on the medium, means, and context in which You Share the Licensed Material. For example, it may be reasonable to satisfy the conditions by providing a URI or hyperlink to a resource that includes the required information. 3. If requested by the Licensor, You must remove any of the information required by Section <u>3(a)(1)(A)</u> to the extent reasonably practicable.

b. Zachovejte licenci.

Pokud Sdílíte Vámi vytvořený Zpracovaný obsah, vztahují se na Sdílení kromě podmínek stanovených v článku [3\(a\)](#) také následující podmínky:

1. Jako Licenci zpracovatele musíte použít licenční podmínky Creative Commons se stejnými Licenčními prvky, a to tuto nebo novější verzi, nebo BY-NC-SA kompatibilní licenci.
2. Máte povinnost uvést text nebo URI či hypertextový odkaz na Licenci zpracovatele, kterou použijete. Tuto podmínku můžete splnit jakýmkoli přiměřeným způsobem v závislosti na médiu, způsobu a kontextu, ve kterém Sdílíte Zpracovaný obsah.
3. Nesmíte nabízet ani klást žádné další či odlišné podmínky, ani použít Účinné technické prostředky ochrany práv na Zpracovaný obsah, pokud by to omezovalo výkon práv v rámci Licence zpracovatele, kterou jste použil(a).

Článek 4 – Zvláštní práva pořizovatele databáze.

V případě, že Licencovaná práva zahrnují zvláštní práva pořizovatele databáze, která se vztahují na Vaše užití Licencovaného obsahu, platí, že:

- a. pro vyloučení pochybností, [článek 2\(a\)\(1\)](#) Vás opravňuje vytěžovat, zužitkovávat, rozmnožovat a Sdílet celý obsah databáze nebo podstatné části obsahu databáze pouze pro Nekomerční účely;
- b. pokud zahrnete veškerý obsah databáze nebo jeho podstatnou část do databáze, ke které Vám náleží

b. ShareAlike.

In addition to the conditions in Section [3\(a\)](#), if You Share Adapted Material You produce, the following conditions also apply.

1. The Adapter's License You apply must be a Creative Commons license with the same License Elements, this version or later, or a BY-NC-SA Compatible License.
2. You must include the text of, or the URI or hyperlink to, the Adapter's License You apply. You may satisfy this condition in any reasonable manner based on the medium, means, and context in which You Share Adapted Material.
3. You may not offer or impose any additional or different terms or conditions on, or apply any Effective Technological Measures to, Adapted Material that restrict exercise of the rights granted under the Adapter's License You apply.

Section 4 – Sui Generis Database Rights.

Where the Licensed Rights include Sui Generis Database Rights that apply to Your use of the Licensed Material:

- a. for the avoidance of doubt, Section [2\(a\)\(1\)](#) grants You the right to extract, reuse, reproduce, and Share all or a substantial portion of the contents of the database for NonCommercial purposes only;
- b. if You include all or a substantial portion of the database contents in a database in which You have Sui Generis Database Rights, then the

Zvláštní práva pořizovatele databáze, potom databáze, ke které Vám náleží zvláštní práva pořizovatele databáze (ovšem nikoli její jednotlivé prvky), představuje Zpracovaný obsah, a to včetně potřeb ujednání v článku 3(b); a

- c. pokud Sdílíte veškerý obsah databáze nebo jeho podstatné části, musíte splnit podmínky v článku 3(a).

Pro vyloučení pochybností, tento článek 4 doplňuje, nikoli nahrazuje, Vaše práva vyplývající z této Veřejné licence, pokud Licencovaná práva zahrnují další Autorská a obdobná práva.

Článek 5 – Vyloučení záruky a omezení opovědnosti

- a. Pokud nebylo Poskytovatelem stanoveno samostatným způsobem jinak, poskytuje Licencovaný obsah v maximálním možném rozsahu podle účinné právní úpravy takový, jaký je, a v podobě, v jaké je dostupné, a nic o něm neprohlašuje, ani k němu neposkytuje záruky, ať už výslovně, implicitně, podle zákona nebo jinak. To se vztahuje mimo jiné na záruku právního původu, prodejnosti, způsobilosti pro určitý účel, neporušení jiných práv, nepřítomnosti skrytých či jiných vad, přesnosti, přítomnosti či nepřítomnosti chyb, ať už známých a zjištěných, či nikoli. Pokud není vyloučení záruky částečně nebo zcela dovoleno, nemusí se na Vás takové vyloučení vztahovat.
- b. Poskytovatel Vám za žádných okolností neodpovídá na základě

database in which You have Sui Generis Database Rights (but not its individual contents) is Adapted Material, including for purposes of Section 3(b); and

- c. You must comply with the conditions in Section 3(a) if You Share all or a substantial portion of the contents of the database.

For the avoidance of doubt, this Section 4 supplements and does not replace Your obligations under this Public License where the Licensed Rights include other Copyright and Similar Rights.

Section 5 – Disclaimer of Warranties and Limitation of Liability.

- a. Unless otherwise separately undertaken by the Licensor, to the extent possible, the Licensor offers the Licensed Material as-is and as-available, and makes no representations or warranties of any kind concerning the Licensed Material, whether express, implied, statutory, or other. This includes, without limitation, warranties of title, merchantability, fitness for a particular purpose, non-infringement, absence of latent or other defects, accuracy, or the presence or absence of errors, whether or not known or discoverable. Where disclaimers of warranties are not allowed in full or in part, this disclaimer may not apply to You.
- b. To the extent possible, in no event will the Licensor be liable to You on any legal theory (including, without limitation, negligence)

jakéhokoliv konceptu odpovědnosti (a to mimo jiné i za nedbalost) nad minimální rozsah stanovený účinnou právní úpravou a dále pak za jakékoli přímé, zvláštění, nepřímé, náhodné, následné, trestní, exemplární či jiné ztráty, náklady, výdaje, ba ani škody vzniklé v důsledku této Veřejné licence nebo užití Licencovaného obsahu, a to i tehdy, byl-li Poskytovatel poučen o možnosti vzniku takových ztrát, nákladů, výdajů nebo škod. Pokud není omezení odpovědnosti částečně nebo zcela dovoleno, nemusí se na Vás takové omezení vztahovat.

- c. Výše uvedené vyloučení záruk a omezení odpovědnosti má být vykládáno způsobem, který se v maximálním rozsahu možném podle účinné právní úpravy blíží absolutnímu vyloučení záruk a omezení veškeré odpovědnosti.

or otherwise for any direct, special, indirect, incidental, consequential, punitive, exemplary, or other losses, costs, expenses, or damages arising out of this Public License or use of the Licensed Material, even if the Licensor has been advised of the possibility of such losses, costs, expenses, or damages. Where a limitation of liability is not allowed in full or in part, this limitation may not apply to You.

- c. The disclaimer of warranties and limitation of liability provided above shall be interpreted in a manner that, to the extent possible, most closely approximates an absolute disclaimer and waiver of all liability.

Článek 6 – Doba trvání a ukončení.

- a. Licence je poskytnuta po dobu trvání Autorských a obdobných práv licencovaných pod touto veřejnou licenci. Nicméně pokud porušíte tuto Veřejnou licenci, zanikají Vaše práva dle této Veřejné licence automaticky.
- b. Pokud Vaše právo k užití Licencovaného obsahu zaniklo podle článku 6(a), je znovu obnoveno:
- c. automaticky k datu, kdy bylo takové porušení zhojeno, pokud k nápravě dojde během 30 dní od chvíle, kdy jste se o porušení dozvěděl(a); nebo
- d. na základě výslovného obnovení Poskytovatelem.

Section 6 – Term and Termination.

- a. This Public License applies for the term of the Copyright and Similar Rights licensed here. However, if You fail to comply with this Public License, then Your rights under this Public License terminate automatically.
- b. Where Your right to use the Licensed Material has terminated under Section 6(a), it reinstates:
- c. automatically as of the date the violation is cured, provided it is cured within 30 days of Your discovery of the violation; or
- d. upon express reinstatement by the Licensor.

e. Pro upřesnění, článek 6(b) se nedotýká jakýchkoli práv Poskytovatele, která by mohl uplatňovat za Vaše porušení této Veřejné licence .	e. For the avoidance of doubt, this Section 6(b) does not affect any right the Licensor may have to seek remedies for Your violations of this Public License.
f. Pro upřesnění, Poskytovatel je rovněž oprávněn nabídnout Licencovaný obsah za zvláštních podmínek nebo přestat Licencovaný obsah kdykoli distribuovat. To nicméně nevede k ukončení této Veřejné licence.	f. For the avoidance of doubt, the Licensor may also offer the Licensed Material under separate terms or conditions or stop distributing the Licensed Material at any time; however, doing so will not terminate this Public License.
g. Články 1, 5, 6, 7 a 8 zůstávají v platnosti i po ukončení této Veřejné licence.	g. Sections 1, 5, 6, 7, and 8 survive termination of this Public License.

Článek 7 – Další podmínky.

- a. Poskytovatel není vázán žádným Vaším návrhem dalších nebo rozdílných podmínek, ledaže by s ním výslovně souhlasil.
- b. Jakékoli ujednání, vyznění nebo dohody ohledně Licencovaného obsahu, které zde nejsou uvedeny, jsou oddělené a nezávislé na podmínkách této Veřejné licence.

Článek 8 – Výklad.

- a. Pro vyloučení pochybností, tato Veřejná licence neredukuje, nelimituje, neomezuje ani nepodmiňuje jakékoli užití Licencovaného obsahu, které je možné v souladu se zákonem či na základě zákona bez svolení uděleného v rámci této Veřejné licence, a ani v tomto smyslu nemá být vykládána.
- b. Pokud se jakékoli ustanovení této Veřejné licence v rámci účinné právní úpravy ukáže jako nevynutitelné,

Section 7 – Other Terms and Conditions.

- a. The Licensor shall not be bound by any additional or different terms or conditions communicated by You unless expressly agreed.
- b. Any arrangements, understandings, or agreements regarding the Licensed Material not stated herein are separate from and independent of the terms and conditions of this Public License.

Section 8 – Interpretation.

- a. For the avoidance of doubt, this Public License does not, and shall not be interpreted to, reduce, limit, restrict, or impose conditions on any use of the Licensed Material that could lawfully be made without permission under this Public License.
- b. To the extent possible, if any provision of this Public License is deemed unenforceable, it shall be automatica-

přizpůsobí se se automaticky na minimální rozsah potřebný k jeho vynutitelnosti dle účinné právní úpravy. Pokud takové přizpůsobení daného ustanovení není možné, vypustí se z této Veřejné licence, aniž by to mělo vliv na vynutitelnost zbývajících podmínek.

- c. Bez výslovného souhlasu Poskytovatele nebude upuštěno od žádné z podmínek této Veřejné licence, ani nebude konstatován souhlas s jejich nedodržením.
- d. Nic v rámci této veřejné licence nezakládá ani nesmí být vykládáno jako omezení nebo zřeknutí se jakýchkoli výhod a výsad, která se vztahují na Poskytovatele nebo na Vás, a to včetně těch, které vyplývají z právních řízení v rámci jakékoliv jurisdikce či před jakýmikoli orgány.

Creative Commons není stranou svých veřejných licencí. Přesto se Creative Commons může rozhodnout použít některou ze svých veřejných licencí na obsah, který uveřejňuje, a v takovém případě se stává "Poskytovatelem". S výjimkou vymezeného účelu označení díla sdíleného pod veřejnou licenci Creative Commons nebo v souladu s podmínkami uveřejněnými na adrese creativecommons.org/policies nedovoluje Creative Commons užití ochranné známky „Creative Commons” ani žádné další ochranné známky či loga Creative Commons bez předchozího písemného souhlasu, a to mimo jiné například v souvislosti s jakýmikoli nepovolenými úpravami některé z veřejných licencí Creative Commons nebo dalších dohod, ujednání či smluv týkajících se užití licencovaného obsahu. Pro vyloučení pochybností, tento odstavec není součástí těchto veřejných licencí.

Creative Commons je možno kontaktovat na adrese creativecommons.org.

ly reformed to the minimum extent necessary to make it enforceable. If the provision cannot be reformed, it shall be severed from this Public License without affecting the enforceability of the remaining terms and conditions.

- c. No term or condition of this Public License will be waived and no failure to comply consented to unless expressly agreed to by the Licensor.
- d. Nothing in this Public License constitutes or may be interpreted as a limitation upon, or waiver of, any privileges and immunities that apply to the Licensor or You, including from the legal processes of any jurisdiction or authority.

Creative Commons is not a party to its public licenses. Notwithstanding, Creative Commons may elect to apply one of its public licenses to material it publishes and in those instances will be considered the "Licensor." Except for the limited purpose of indicating that material is shared under a Creative Commons public license or as otherwise permitted by the Creative Commons policies published at creativecommons.org/policies, Creative Commons does not authorize the use of the trademark "Creative Commons" or any other trademark or logo of Creative Commons without its prior written consent including, without limitation, in connection with any unauthorized modifications to any of its public licenses or any other arrangements, understandings, or agreements concerning use of licensed material. For the avoidance of doubt, this paragraph does not form part of the public licenses.

Creative Commons may be contacted at creativecommons.org.

VEŘEJNÉ LICENCE V ČESKÉ REPUBLICE

**Matěj Myška, Radim Polčák, Jaromír Šavelka,
Libor Kyncl, Iveta Sviráková**

Vydala Masarykova univerzita roku 2014
Spisy Právnické fakulty MU č. 482

Ediční rada: J. Kotásek (předseda), J. Bejček, V. Kratochvíl,
N. Rozehnalová, P. Mrkývka, J. Hurdík, R. Polčák, J. Šabata

Tisk: Point CZ s.r.o., Milady Horákové 890/20, 602 00 Brno
1. vydání, 2014

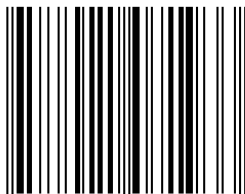
ISBN 978-80-210-7192-6 (tištěná verze)
ISBN 978-80-210-7193-3 (online verze)

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných
licencí“ reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

Elektronická verze publikace je dostupná z: <http://flip.law.muni.cz>

Publikace byla financována z projektu „Projekt integrace veřejných licencí“
reg. číslo P408/12/2210 podpořeného z Grantové agentury ČR.

ISBN 978-80-210-7193-3

9 788021 071933